

P 1465

**ROCZNIK
POLSKIEJ AKADEMJI
UMIEJĘTNOŚCI**

ROK 1926/1927.

W KRAKOWIE 1928

**NAKŁADEM POLSKIEJ AKADEMJI UMIEJĘTNOŚCI
SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNIACH GEBETHNERA I WOLFFA
WARSZAWA — KRAKÓW — LUBLIN — ŁÓDŹ — PARYŻ — POZNAŃ —
WILNO — ZAKOPANE**

<http://rcin.org.pl>

**ROCZNIK
POLSKIEJ AKADEMJI
UMIEJĘTNOŚCI**

ROK 1926/1927.

W KRAKOWIE 1928

**NAKŁADEM POLSKIEJ AKADEMJI UMIEJĘTNOŚCI
SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNIACH GEBETHNERA I WOLFFA
WARSZAWA — KRAKÓW — LUBLIN — ŁÓDŹ — PARYŻ — POZNAŃ —
WILNO — ZAKOPANE**

KRAKÓW. — DRUKARNIA UNIwersYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
pod zarządem Józefa Filipowskiego.

TREŚĆ.

Skład Polskiej Akademji Umiejętności	I—LV
Sprawozdanie z czynności Akademji od czerwca 1926 do czerwca 1927	1
Posiedzenie publiczne 11 czerwca 1927:	
Przemówienie Prezesa Jana M. Rozwadowskiego	41
Sprawozdanie Sekretarza Generalnego St. Kutrzeby	44
Zieliński Tadeusz: Rozwój moralności w świecie starożytnym od Homera do czasów Chrystusa (odezyt)	54
Nowi członkowie P. A. U.	76
Nagrody	79
Sprawozdania i wnioski co do nagród z fundacji ś. p. Probusa Barczewskiego, F. Jasińskiego i W. Łozińskiego	80
Statut funduszu im. ś. p. Pawła Tyszkowskiego	83
Wykaz stosunków Akademji z innymi instytucjami naukowymi	89
Zamknięcie sumaryczne rachunków za rok 1926	95

SKŁAD
POLSKIEJ AKADEMJI UMIEJĘTNOŚCI
(STAN 15 LISTOPADA 1927)

ZARZĄD

Prezes:

Jan Michał Rozwadowski.

Wiceprezes:

Kazimierz Kostanecki.

Sekretarz Generalny:

Stanisław Kutrzeba.

Delegat Walnego Zgromadzenia:

Leon Marchlewski.

Dyrektor Wydziału filologicznego:

Jan Łoś.

Dyrektor Wydziału historyczno-filozoficznego:

Ks. Jan Fijałek.

Dyrektor Wydziału matematyczno-przyrodniczego:

Władysław Natanson.

Sekretarz Wydziału filologicznego:

Kazimierz Nitsch.

Sekretarz Wydziału historyczno-filozoficznego:

Władysław Semkowicz.

Sekretarz Wydziału matematyczno-przyrodniczego:

Henryk Hoyer, Karol Dziewoński.

Delegaci P. A. U.

w myśl § 4 statutu:

Lwów: **Władysław Abraham.**

Warszawa: **Stanisław Wróblewski.**

CZŁONKOWIE.

A) Czynni.

I. Wydział filologiczny.

a) *Krajowi.*

- Jan Baudouin de Courtenay**, dr. filoz., prof. językoznawstwa Uniw. Warszawskiego. — Wybrany człon. czyn. 12 listopada 1887. — Warszawa, ul. Smolna 28, m. 6.
- Leon Sternbach** dr. filoz., prof. filologii klasycznej Uniw. Jagiell. — Wybrany człon. czyn. 13 maja 1902. — (Korespondentem od 9 maja 1893). — Kraków, ul. Batorego 14.
- Ludwik Ćwikliński**, dr. filoz., b. prof. filologii klasycznej Uniw. Lwowskiego i Wileńskiego. — Wybrany człon. czyn. 13 maja 1902. — (Korespondentem od 9 maja 1893). — Poznań, aleja Marcinkowskiego 2a.
- Józef Kallenbach**, dr. filoz., prof. historii literatury polskiej Uniw. Jagiell. — Wybrany człon. czyn. 11 maja 1906. — (Korespondentem od 9 maja 1894). — Kraków, ul. Łobzowska 4.
- Tadeusz Zieliński**, dr. filoz., prof. filologii klas. Uniw. Warszawskiego. — Wybrany człon. czyn. 6 maja 1907. — Warszawa, Uniwersytet.
- Stanisław Tomkowicz**, dr. filozofji. — Wybrany człon. czyn. 15 maja 1908. — (Korespondentem od 4 maja 1894). — Kraków, ul. Podwale 2.
- Leonard Lepszy**, em. starszy radca górniczy. — Wybrany człon. czyn. 15 maja 1908. — (Korespondentem 14 maja 1897). — Kraków, ul. Bracka 13.
- Jan Michał Rozwadowski**, dr. filoz., prof. językoznawstwa porównawczego Uniw. Jagiell. — Wybrany człon. czyn. 15 maja 1908. — (Korespondentem 11 maja 1903). — Kraków, ul. Smoleńska 21.
- Marjan Zdziechowski**, dr. filoz., prof. historii literatury powszechnej Uniw. Wileńskiego. — Wybrany człon. czyn. 15 maja 1908. — (Korespondentem od 13 maja 1902). — Wilno, Uniwersytet.

- Ignacy Chrzanowski**, dr. filoz. h. c., prof. historii literatury polskiej Uniw. Jagiell. — Wybrany człón. czyn. 23 maja 1914. — (Korespondentem od 11 maja 1906). — Kraków, ul. Biskupia 2.
- Jerzy Mycielski**, dr. filoz., prof. historii sztuki Uniw. Jagiell. — Wybrany człón. czyn. 22 maja 1914. — (Korespondentem od 13 maja 1902). — Kraków, Rynek Główny 43.
- Stanisław Witkowski**, dr. filoz., prof. filologii klasycznej Uniw. Lwowskiego. — Wybrany człón. czyn. 22 maja 1914. — (Korespondentem od 23 maja 1910). — Lwów, Nowy Uniwersytet.
- Jan Łoś**, dr. filoz. h. c., prof. języka polskiego Uniw. Jagiell. — Wybrany człón. czyn. 29 maja 1917. — (Korespondentem od 6 maja 1907). — Kraków, ul. Kapucyńska 7.
- Jan Czubek**, em. prof. Gimnazjum V. — Wybrany człón. czyn. 17 maja 1918. — (Korespondentem od 21 maja 1909). — Kraków, ul. Czarnowiejska 15.
- Tadeusz Sinko**, dr. filoz., prof. filologii klasycznej Uniw. Jagiell. — Wybrany człón. czyn. 28 listopada 1919. — (Korespondentem od 23 maja 1910). — Kraków-Zwierzyniec, ul. Księcia Józefa 13.
- Stanisław Windakiewicz**, dr. filoz., prof. historii literatury polskiej Uniw. Jagiell. — Wybrany człón. czyn. 28 listopada 1919. — (Korespondentem 22 maja 1914). — Kraków, ul. Krupnicza 7.
- Wilhelm Bruchnalski**, dr. filozof., prof. literatury pol. Uniw. Lwowskiego. — Wybrany człón. czyn. 15 czerwca 1923. — (Korespondentem 19 maja 1905). — Lwów, ul. Długosza 27.
- Kazimierz Nitsch**, dr. filoz., prof. językoznawstwa słowiańskiego Uniw. Jag. — Wybrany człón. czyn. 17 czerwca 1924. — (Korespondentem 19 maja 1911). — Kraków, Salwator, ul. Gontyna 12.
- Edward Porębowicz**, dr. filozof., prof. filologii romańskiej Uniw. Lwowskiego. — Wybrany człón. czyn. 15 czerwca 1926. — (Korespondentem 23 maja 1910). — Lwów, ul. Długosza 27.
- Juljusz Kleiner**, dr. filoz., prof. historii literatury polskiej Uniw. we Lwowie. — Wybrany człón. czyn. 10 czerwca 1927. — (Korespondentem od 28 listopada 1919). — Lwów, ul. Długosza 27.

- Władysław Kotwicz**, prof. nauk orientalistycznych Uniw. we Lwowie. — Wybrany człón. czyn. 10 czerwca 1927. — (Korespondentem od 15 czerwca 1926). — Lwów, ul. Marszałkowska 1, Uniwersytet.
- Jan Gwałbert Pawlikowski**, dr. praw, literat. — Wybrany człón. czyn. 10 czerwca 1927. — (Korespondentem od 12 czerwca 1925). — Lwów, ul. Trzeciego Maja 5.
- Jan Wiktor Porzeziński**, dr. filoz., prof. językoznawstwa indoeuropejskiego Uniw. w Warszawie. — Wybrany człón. czyn. 10 czerwca 1927. — (Korespondentem od 15 czerwca 1926). — Warszawa, ul. Brzozowa 12, m. 25.

aa) Członkowie przybrani nadliczbowi
w myśl § 16 Statutu Akademii.

Z Wydziału historyczno-filozoficznego wybrani 21 listopada 1893
i z Wydziału matematyczno-przyrodniczego 11 czerwca 1917.

Ks. Jan Fijałek, Józef Rostański.

b) Zagraniczni.

- Aleksander Brückner**, dr. filoz., prof. filologii słowiańskiej Uniw. w Berlinie. — Wybrany człón. czyn. 31 października 1891. — Berlin-Wilmersdorf, Wilhelmsaue 18.
- Ulrych Wilamowitz-Moellendorff**, prof. filologii klasycznej Uniw. w Berlinie. — Wybrany człón. czyn. 23 maja 1910. — Berlin, Westend-Charlottenburg, Eichenallee 12.
- Antoni Meillet**, prof. gramatyki porównawczej w Collège de France. — Wybrany człón. czyn. 22 maja 1914. — (Korespondentem od 19 maja 1911). — Paryż VII, 24 rue de Verneuil.
- Fryderyk Jerzy Kenyon**, dyr. British Museum w Londynie. — Wybrany człón. czyn. 12 maja 1921. — Londyn, British Museum.
- Henryk Omont**, człón. Institut de France i dyr. oddz. rękop. Bibliothèque Nationale w Paryżu. — Wybrany człón. czyn. 12 maja 1921. — Paryż, Bibliothèque Nationale, rue de Richelieu.
- Fortunat Strowski**, prof. literatury francuskiej w Sorbonie. — Wybrany człón. czyn. 12 maja 1921. — Paryż, Sorbonae.

- Aleksander Belić**, prof. filologii słowiań. Uniwersytetu w Belgradzie. — Wybrany człón. czyn. 15 czerwca 1923. — Belgrad, Uniwersytet.
- Józef Strzygowski**, dr. filoz., prof. historii sztuki Uniwersytetu w Wiedniu. — Wybrany człón. czyn. 15 czerwca 1923. — Wiedeń, Hörlgasse 6.
- Józef Zubatý**, dr. filoz., prof. filol. staroindyjskiej Uniwersytetu w Pradze. — Wybrany człón. czyn. 15 czerwca 1923. — Praga, Uniwersytet.
- Lubomir Miletić**, prof. filol. słowiańskiej Uniw. w Sofji. — Wybrany człón. czyn. 17 czerwca 1924. — Sofja, Uniwersytet.
- Abraham Bredius**, człón. Académie des Beaux-Arts w Paryżu. — Wybrany człón. czyn. 12 czerwca 1925. — Monaco, Villa Evelyne, Bd de Belgique.
- Emile Mâle**, prof. historii sztuki w Sorbonie. — Wybrany człón. czyn. 12 czerwca 1925. — Paryż, Sorbonne.
- Holger Pedersen**, prof. filologii słowiańskiej Uniw. w Kopenhædze. — Wybrany człón. czyn. 12 czerwca 1925. — Kopenhaga, Ellinor-svej 8, Charlottenlund.
- Karol Ernest Muka**, dr. filoz., em. wicedyrektor gimn. we Freibergu saskim. — Wybrany człón. czyn. 12 czerwca 1925. — (Korespondentem od 2 maja 1895). — Budziszyn, ul. Wylemowa 16.
- Michał I. Rostowcew**, prof. histor. starożytnej i archeologii klasycznej przy University of Wisconsin w Madison (U. S. A.). — Wybrany człón. czyn. 12 czerwca 1925. — Madison (U. S. A.).
- Felice Ramorino**, prof. historii literatury łacińskiej Uniw. Katol. del Saero Cuore w Medjolanie. — Wybrany człón. czyn. 10 czerwca 1927. — Medjolan, Università Cattolica.

II. Wydział historyczno-filozoficzny.

a) Krajowi.

- Michał Bobrzyński**, dr. praw, em. prof. Uniw. Jagiell. — Wybrany człón. czyn. 10 listopada 1883. — (Korespondentem od r. 1879). — Garby, p. Sulencin (Wielkopolska).

- Oswald Balzer**, dr. praw, prof. prawa polskiego Uniw. Lwowskiego. — Wybrany człon. czyn. 17 maja 1900. — (Korespondentem od r. 1888). — Lwów, ul. Zyblikiewicza 24.
- Władysław Abraham**, dr. praw, prof. prawa kanonicznego Uniw. Lwowskiego. — Wybrany człon. czyn. 13 maja 1902. — (Korespondentem od 9 maja 1893). — Lwów, ul. Długosza 16.
- Leon Piniński**, dr. praw, prof. prawa rzymskiego Uniw. Lwowskiego. — Wybrany człon. czyn. 11 maja 1903. — (Korespondentem od r. 1885). — Lwów, ul. Matejki 4.
- Ludwik Finkel**, dr. filozofji, em. i honor. prof. historii Uniw. Lwowskiego. — Wybrany człon. czyn. 23 maja 1910. — (Korespondentem od 17 maja 1900). — Lwów, ul. św. Mikołaja 9.
- Szymon Askenazy**, dr. filoz. — Wybrany człon. czyn. 23 maja 1910. — (Korespondentem od 6 maja 1907). — Warszawa, ul. Czackiego 10.
- Leon Petrażycki**, dr. praw, prof. socjologii Uniw. w Warszawie. — Wybrany człon. czyn. 22 maja 1912. — Warszawa, Uniwersytet.
- Bronisław Dembiński**, dr. filoz., prof. hist. powszechnej Uniw. w Poznaniu. — Wybrany człon. czyn. 29 maja 1917. — (Korespondentem od 17 maja 1900). — Poznań, ul. Chełmońskiego 2.
- Stanisław Wróblewski**, dr. praw, prezes Najwyższej Izby Kontroli Państwa. — Wybrany człon. czyn. 17 maja 1918. — (Korespondentem od 23 maja 1910). — Warszawa, ul. Żórawia 44.
- Stanisław Kutrzeba**, dr. praw, prof. prawa polskiego Uniw. Jagiell. — Wybrany człon. czyn. 17 maja 1918. — (Korespondentem od 22 maja 1914). — Kraków, ul. Studencka 15.
- Ks. Jan Fijałek**, dr. teologii i prawa kanonicznego, prof. historii kościelnej Uniw. Jagiell. — Wybrany człon. czyn. 28 listopada 1919. — (Korespondentem od 11 maja 1903). — Kraków, ul. Kanonicza 22.
- Franciszek Ksawery Fierich**, dr. praw, prof. procesu cywilnego Uniw. Jagiell. — Wybrany człon. czyn. 28 listopada 1919. — (Korespondentem od 15 maja 1908). — Kraków, ul. Batorego 21.
- Jan Korwin Kochanowski**, prof. hist. pol. wieków średnich Uniw. w Warszawie. — Wybrany człon. czyn. 28 maja 1920. — (Kores-

pondentem od 28 listopada 1919). — Warszawa, ul. Koszykowa 67.

Fryderyk Papée, dr. filoz., em. dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej z tyt. prof. Uniw. Jagiell. — Wybrany człón. czyn. 28 maja 1920. — (Korespondentem od 6 maja 1907). — Kraków, ul. Wolska 40.

Franciszek Bujak, dr. filoz., prof. polskiej i powszechnej historii gospodarczej Uniw. we Lwowie. — Wybrany człón. czyn. 27 czerwca 1922. — (Korespondentem od 29 maja 1917). — Lwów, ul. Sykstuska 56.

Władysław Semkowiez, dr. praw, prof. nauk pomocniczych histor. i histor. średniowiecznej Uniw. Jagiell. — Wybrany człón. czyn. 15 czerwca 1923. — (Korespondentem od 28 listopada 1919). — Kraków, ul. Studencka 15.

Władysław Heinrich, dr. filoz., prof. filozofji Uniw. Jagiell. — Wybrany człón. czyn. 17 czerwca 1924. — (Korespondentem od 28 listopada 1919). — Kraków, plac Groble 8.

Marceli Handelsman, dr. filoz., prof. historii powszechnej Uniw. w Warszawie. — Wybrany człón. czyn. 17 czerwca 1924. — (Korespondentem od 28 maja 1920). — Warszawa, ul. Mokotowska 50.

Antoni Prochaska, dr. filoz., kustosz Archiwum Ziemińskiego we Lwowie. — Wybrany człón. czyn. 10 czerwca 1927. — (Korespondentem od 9 maja 1893). — Lwów, ul. Kurkowa 5.

Kazimierz Twardowski, dr. filoz., prof. filozofji Uniw. we Lwowie. — Wybrany człón. czyn. 10 czerwca 1927. — (Korespondentem od 19 maja 1911). — Lwów, ul. św. Zofji 46.

Stanisław Zakrzewski, dr. filoz., prof. historii pol. Uniw. we Lwowie. — Wybrany człón. czyn. 10 czerwca 1927. — (Korespondentem od 28 listopada 1919). — Lwów, ul. Długosza 27.

Adam Krzyżanowski, dr. prawa, prof. ekonomji politycznej i polityki ekonomicznej Uniw. Jagiell. — Wybrany człón. czyn. 10 czerwca 1927. — (Korespondentem od 28 maja 1920). — Kraków, ul. Łobzowska 12.

aa) Członkowie nadliczbowi przybrani

w myśl § 16 Statutu Akademji.

Z Wydziału filologicznego wybrani d. 30 października 1892, d. 2 kwietnia 1917, d. 26 marca 1919 i z Wydz. mat.-przyr. 29 listopada 1919.

**Ignacy Chrzanowski, Józef Kallenbach, Jan M. Rozwadowski,
Stanisław Tomkowicz, Józef Rostafiński.**

b) Zagraniczni.

Jarosław Goll, dr. filoz., em. prof. historii powszechnej Uniw. czeskiego w Pradze. — Wybrany człon. czyn. 17 maja 1900. — Praga, Smichov 455.

Ludwik Pastor, dr. filoz., b. prof. historii powszechnej Uniw. w Innsbrucku. — Wybrany człon. czyn. 15 maja 1908. — (Korespondentem od 17 maja 1904). — Rzym, via della Croce 74.

Fryderyk Wilhelm Foerster, dr. filoz. — Wybrany człon. czyn. 28 maja 1920. — Paryż, 1 rue Newton.

Helge Almquist, prof. histor. powszechnej Uniw. w Göteborgu. — Wybrany człon. czyn. 12 maja 1921. — Göteborg, Uniwersytet.

Rajmund Poincaré, adwokat, prezes Rady Ministrów francuskich. — Wybrany człon. czyn. 12 maja 1921. — Paryż XVI, 26 rue Marbeau.

Wiktor Scialoja, prof. prawa rzym. Uniw. w Rzymie. — Wybrany człon. czyn. 12 maja 1921. — Rzym, Uniwersytet.

Artur Balfour, mąż stanu angielski. — Wybrany człon. czyn. 15 czerwca 1923. — Londyn.

Mikołaj Iorga, prof. historii nowożytnej Uniw. w Bukareszcie. — Wybrany człon. czyn. 15 czerwca 1923. — Bukareszt, Uniwersytet.

Slobodan Jovanović, prof. prawa narodów Uniw. w Belgradzie. — Wybrany człon. czyn. 15 czerwca 1923. — Belgrad, Uniwersytet.

Włodzimierz Mażuranić¹⁾, b. prezes Akademji Umiejętności w Zagrzebiu. — Wybrany człon. czyn. 15 czerwca 1923. — Zagrzeb, Jurjew. ul. 5.

Piotr de Nolhae, dr. filoz., członek Académie Française. — Wybrany człon. czyn. 12 czerwca 1925. — Paryż, 158 Boul. Haussmann.

Zmarł 17/I 1928 w Zagrzebiu.

- Silvio Perozzi**, prof. prawa rzymskiego Uniw. w Bolonji. — Wybrany człon. czyn. 12 czerwca 1925. — Bolonja, R. Università.
- Henryk Pirenne**, prof. historii średniowiecznej Uniw. w Gandawie. — Wybrany człon. czyn. 12 czerwca 1925. — Gandawa, Universiteit.
- Maurycy Prou**, dyrektor École Nationale des Chartes w Paryżu. — Wybrany człon. czyn. 12 czerwca 1925. — Paryż, 19 rue de la Sorbonne.
- Ludwik Szádeczky**, prof. historii węg. Uniw. w Szeged. — Wybrany człon. czyn. 12 czerwca 1925. — Budapest V, Báthory u. 24.
- Edward B. Titchener**, prof. psychologii przy Cornell University w Ithaca (U. S. A.). — Wybrany człon. czyn. 12 czerwca 1925. — Ithaca (U. S. A.).
- Karol Kadlec**, dr. praw, prof. historii ustawodawstwa słowiańskiego Uniw. czeskiego w Pradze. — Wybrany człon. czyn. 10 czerwca 1927. — (Korespondentem od 19 maja 1911). — Praha XII, ul. Mánesova 41.

III. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

a) Krajowi.

- Józef Rostafiński**, dr. filoz., hon. prof. botaniki i histor. nauk biologicznych Uniw. Jagiell. — Wybrany człon. czyn. 10 października 1883. — Kraków, ul. Studencka 7.
- Benedykt Dybowski**, dr. med., em. prof. zoologii Uniw. Lwowskiego. — Wybrany człon. czyn. 31 października 1891. — Lwów, ul. Zaścianek 12.
- Emil Godlewski (starszy)**, dr. filoz., b. dyrektor Instytutu naukowego gospodarstwa wiejskiego w Puławach. — Wybrany człon. czyn. 31 października 1891. — Puławy.
- Władysław Natanson**, dr. filoz., magister i dr. fizyki Uniw. w Tartu, prof. fizyki matematycznej Uniw. Jagiell. — Wybrany człon. czyn. 17 maja 1900. — (Korespondentem od r. 1893). — Kraków, ul. Studencka 3.
- Tadeusz Browicz**, dr. med., em. prof. anatomji patologicznej Uniw. Jagiell. — Wybrany człon. czyn. 12 maja 1902. — (Korespondentem od 4 maja 1894). — Kraków, ul. Krupnicza 5.

- Kazimierz Kostanecki**, dr. med., prof. anatomji opisowej Uniw. Jagiell. — Wybrany człón. czyn. 12 maja 1902. — (Korespondentem od 12 maja 1896). — Kraków, ul. Sienkiewicza 24.
- Leon Marchlewski**, dr. filoz., prof. chemji lekarskiej Uniw. Jagiell. — Wybrany człón. czyn. 11 maja 1903. — (Korespondentem od r. 1899). — Kraków, ul. Zyblikiewicza 8.
- Kazimierz Żorawski**, dr. filoz., prof. matem. Uniwersytetu w Warszawie. — Wybrany człón. czyn. 9 czerwca 1916. — (Korespondentem od 17 maja 1900). — Warszawa, Nowy Zjazd 5, m. 6.
- Józef Morozewicz**, dr. filoz. h. c., magister mineralogji i geognozji, dyrektor Państw. Instytutu Geologicznego. — Wybrany człón. czyn. 17 maja 1918. — (Korespondentem od 12 maja 1903). — Warszawa, Nowy Świat 72, Pałac Staszica.
- Stanisław Bądryński**, dr. med. i filoz., prof. chemji lekarskiej Uniw. w Warszawie. — Wybrany człón. czyn. 17 maja 1918. — (Korespondentem od 11 maja 1909). — Warszawa, ul. Brzozowa 12, m. 8.
- Emil Godlewski (młodszy)**, dr. med., prof. embriologji i biologji ogólnej Uniw. Jagiell. — Wybrany człón. czyn. 17 maja 1918. — (Korespondentem od 22 maja 1912). — Kraków, ul. św. Jana 20.
- Henryk Hoyer**, dr. med., prof. anatomji porównawczej Uniw. Jagiell. — Wybrany człón. czyn. 28 maja 1920. — (Korespondentem od 12 maja 1902). — Kraków-Łobzów, ul. Łęczycka 4.
- Michał Siedlecki**, dr. filoz., prof. zool. Uniw. Jagiell. — Wybrany człón. czyn. 28 maja 1920. — (Korespondentem od 11 maja 1903). — Kraków, ul. Krowoderska 57.
- Wacław Sierpiński**, dr. filozof., prof. matematyki Uniw. w Warszawie. — Wybrany człón. czyn. 12 maja 1921. — (Korespondentem od 29 maja 1917). — Warszawa, ul. Marszałkowska 55, m. 2.
- Stanisław Józef Thugutt**, dr. chemji, prof. mineralogji Uniw. w Warszawie. — Wybrany człón. czyn. 12 maja 1921. — (Korespondentem od 2 maja 1913). — Warszawa, ul. Śniadeckich 18, m. 3.
- Jan Zawadzki**, dr. filoz., prof. chemji Politechniki w Warszawie. — Wybrany człón. czyn. 12 maja 1921. — (Korespondentem od 17 maja 1918). — Warszawa, Politechnika, ul. Koszykowa 75.

- Karol Dziewoński**, dr. nauk techn., prof. chemji Uniwersytetu Jagiell. — Wybrany czł. czyn. 15 czerwca 1923. — (Korespondentem od 28 listopada 1919). — Kraków, Salwator, ul. Gontyna 1.
- Kazimierz Białaszewicz**, dr. filoz., prof. fizjologii zwierząt Uniw. w Warszawie. — Wybrany czł. czyn. 15 czerwca 1923. — (Korespondentem od 28 maja 1920). — Warszawa, ul. Śniadeckich 8, Instytut Nenckiego.
- Władysław Szafer**, dr. filoz., prof. botaniki i dyr. Ogródu botanicznego Uniw. Jagiell. — Wybrany czł. czyn. 12 czerwca 1925. — (Korespondentem od 28 maja 1920). — Kraków, ul. Lubicz 46.
- Stanisław Zaremba**, dr. nauk matem., prof. matematyki Uniw. Jagiell. — Wybrany czł. czyn. 15 czerwca 1926. — (Korespondentem od 11 maja 1903). — Kraków, Warszawskie, ul. Żytnia 6.
- Ludwik Birkenmajer**, dr. filoz., prof. historii nauk ścisłych Uniw. Jagiell. — Wybrany czł. czyn. 10 czerwca 1927. — (Korespondentem od 9 maja 1893). — Kraków, ul. Garbarska 7A.
- Juljan Talko-Hryncewicz**, hon. prof. antropologii Uniw. Jagiell. — Wybrany czł. czyn. 10 czerwca 1927. — (Korespondentem od 11 maja 1903). — Kraków, ul. Grodzka 53.
- Stefan Kreutz**, dr. filoz., prof. mineralogji Uniw. Jagiell. — Wybrany czł. czyn. 10 czerwca 1927. — (Korespondentem od 17 maja 1918). — Kraków, ul. Wolska 17.
- Tadeusz Banachiewicz**, mag. astronom., prof. astronomji Uniw. Jagiell. — Wybrany czł. czyn. 10 czerwca 1927. — (Korespondentem od 28 maja 1920). — Kraków, ul. Kopernika 25.
- Wojciech Świętosławski**, dr. chemji, prof. chemji fizycznej Politechniki w Warszawie. — Wybrany czł. czyn. 10 czerwca 1927. — (Korespondentem od 15 czerwca 1923). — Warszawa, ul. Koszykowa 75, m. 4.

b) Zagraniczni.

- Franciszek Vejdovský**, dr. filoz., prof. zoologii i anatomji porównawczej Uniw. czeskiego w Pradze. — Wybrany czł. czyn. 11 maja 1903. — Praga II, Riegrovo nábřeží 28.
- Marja Skłodowska-Curie**, dr. filoz., prof. fizyki w Sorbonie. — Wybrana czł. czyn. 21 maja 1909. — Paryż, 1 rue Pierre Curie.

- Bogusław Brauner**, dr. filoz., prof. chemji Uniw. czeskiego w Pradze. — Wybrany człón. czyn. 21 maja 1909. — Praga, Král. Vinohrady, Polska ul. 14.
- Maurycy Lugeon**, dr. filoz., prof. geologii i paleontologii Uniw. w Lozannie. — Wybrany człón. czyn. 28 maja 1920. — Lozanna, Avenue Secrétan 23.
- Albert Brachet**, prof. anatomji i embrjologii Uniwersytetu w Brukseli. — Wybrany człón. czyn. 12 maja 1921. — Bruksela, 3 rue du Malebeck.
- Elie Cartan**, prof. matematyki w Sorbonie. — Wybrany człón. czyn. 12 maja 1921. — Paryż, Sorbonne.
- Sir J. Józef Thomson**, F. R. S., prof. fizyki doświadczalnej Uniwersytetu w Cambridge. — Wybrany człón. czyn. 12 maja 1921. — Cambridge (Anglja), University.
- Leopold Adametz**, dr. filoz., prof. Hochschule für Bodenkultur w Wiedniu. — Wybrany człón. czyn. 27 czerwca 1922. — (Korespondentem od 2 maja 1895). — Wiedeń, Hochschule für Bodenkultur.
- Henryk Lebesgue**, prof. matematyki w Collège de France w Paryżu. — Wybrany człón. czyn. 27 czerwca 1922. — Paryż, rue St. Sabin 35 bis.
- G. H. Hardy**, prof. geometrii Uniw. w Oxfordzie. — Wybrany człón. czyn. 15 czerwca 1923. — Oxford, Uniwersytet.
- Jan Dybowski**, prof. Instytutu Naukowego w Puławach. — Wybrany człón. czyn. 15 czerwca 1923. — Puławy, Instytut Naukowy.
- Maurycy Caullery**, prof. zoologii w Sorbonie. — Wybrany człón. czyn. 12 czerwca 1925. — Paryż, 105, Bd. Raspail (Laboratoire d'Evolution).
- Henryk Ludwik Le Chatelier**, człón. Académie des Sciences w Paryżu. — Wybrany człón. czyn. 12 czerwca 1925. — Paryż 6, rue Notre Dame des Champs 75.
- Sir F. G. Hopkins**, F. R. S., prof. biochemji Uniw. w Cambridge (Anglja). — Wybrany człón. czyn. 12 czerwca 1925. — Cambridge, University.

Henryk Antoni Lorentz¹⁾, kurator laboratorium fizyczn. Teyler's Stichting w Haarlemie. — Wybrany człon. czyn. 12 czerwca 1925. — Haarlem, 49 Julianastraat.

Paweł Pelseneer, sekretarz wieczysty król. Akademii Umiejętności w Brukseli. — Wybrany człon. czyn. 12 czerwca 1925. — Bruksela, Palais des Académies, rue Ducale.

Sir Ernest Rutherford, F. R. S., prof. fizyki doświadczalnej Uniw. w Cambridge (Anglja). — Wybrany człon. czyn. 12 czerwca 1925. — Cambridge, University.

B) Korespondenci.

I. Wydział filologiczny.

a) Krajowi.

Adam Antoni Kryński, magister nauk filolog.-histor., hon. prof. języka polskiego Uniw. w Warszawie. — Wybrany 13 listopada 1889. — Warszawa, ul. Służewska 5, m. 11.

Karol z Brzezia Lanckoroński, dr. praw. — Wybrany 31 października 1891. — Wiedeń III, Jacquingasse 18 i Rozdół (Małopolska).

Włodzimierz Józef Demetrykiewicz, dr. praw, prof. archeologii przedhistorycznej Uniw. Jagiell. — Wybrany 11 maja 1903. — Kraków, ul. Garbarska 7 A.

Bolesław Erzepki, dr. filoz., konserwator zbiorów Muzeum Mieląńskich w Poznaniu. — Wybrany 17 maja 1904. — Poznań, plac Nowowiejski 1.

Stanisław Ptaszycki, dyrektor Archiwum Państwowego i b. prof. nauk pomocn. hist. Uniw. w Lublinie. — Wybrany 17 maja 1904. — Warszawa, ul. Długa 13.

Tadeusz Grabowski, dr. filoz., prof. literatury polskiej Uniw. w Poznaniu. — Wybrany 21 maja 1909. — Poznań, ulica Podgórna 10 a.

Feliks Kopera, dr. filoz., prof. historii kultury w Polsce i wschodniej Europie Uniw. Jagiell. — Wybrany 17 maja 1918. — Kraków, ul. Łęczycka, willa 5.

¹⁾ Zmarł w lutym 1928 w Hadze.

- Karol Appel**, dr. filoz., prof. językoznawstwa ogólnego Uniw. w Warszawie. — Wybrany 28 listopada 1919. — Warszawa, ul. Nowowiejska 4, m. 5.
- Gabrjel Karaffa-Korbut**, prof. literatury polskiej w Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie. — Wybrany 28 listopada 1919. — Warszawa, ul. Śniadeckich 8.
- Ludwik Bernacki** dr. filoz., dyrektor Zakładu nar. im. Ossolińskich we Lwowie. — Wybrany 28 maja 1920. — Lwów, Ossolineum.
- Władysław Podlacha**, dr. filoz., prof. historii sztuki nowożytnej Uniw. we Lwowie. — Wybrany 28 maja 1920. — Lwów, ul. Nabelaka 29, willa „Jaga“.
- Stanisław Kot**, dr. filoz., prof. historii kultury w Polsce Uniw. Jagiell. — Wybrany 12 maja 1921. — Kraków, ul. Straszewskiego 7.
- Witold Klinger**, dr. filoz., prof. filologii klasycznej Uniwersytetu w Poznaniu. — Wybrany 27 czerwca 1922. — Poznań, Uniwersytet.
- Roman Dyboski**, dr. filoz., prof. filologii angielskiej Uniw. Jagiell. — Wybrany 15 czerwca 1923. — Kraków, ul. Jana Kochanowskiego 27.
- Stanisław Wędkiewicz**, dr. filoz., prof. filologii romańskiej Uniw. Jagiell. — Wybrany 15 czerwca 1923. — Kraków, ul. Łobzowska 27.
- Gustaw Przychocki**, dr. filoz., prof. filologii klasycznej Uniw. w Warszawie. — Wybrany 15 czerwca 1923. — Warszawa, ul. Brzozowa 12, m. 10.
- Stanisław Dobrzycki**, dr. filoz., prof. literatury polskiej Uniw. w Poznaniu. — Wybrany 15 czerwca 1926. — Poznań, ul. Matejki 53.
- Juljan Pagaczewski**, dr. filoz., prof. historii sztuki Uniw. Jagiell. — Wybrany 15 czerwca 1926. — Kraków, ul. Florjańska 40.
- Seweryn Hammer**¹⁾, dr. filoz., prof. filologii klasycznej Uniw. Jagiell. — Wybrany 10 czerwca 1927. — Kraków, ul. Łokietka 1.

¹⁾ Seweryn Hammer ur. 8 stycznia 1883 w Horodence (Małopolska wsch.). Studja gimnazjalne (1894 — 1901) odbył w Kołomyji,

Tadeusz Kowalski ¹⁾, dr. filoz., prof. filologii orientalnej Uniw. Jagiell. — Wybrany 10 czerwca 1927. — Kraków, ul. Łokietka 1.

a uniwersyteckie (1901—1905) na Wydziale filozof. Uniw. Jagiell., gdzie też uzyskał stopień doktora filozofji. W latach 1907/8 i 1912/14 bawił dla dalszych studiów zagranicą. Jako nauczyciel gimnaz., pracował (1906—1919) w Krakowie, Nowym Sączu i Podgórzu. W kwietniu 1919 mianowany został prof. nadzwycz. filologii klasycznej na Uniw. w Poznaniu, a zwyczajnym w r. 1921. W roku 1925 powołany został w tym samym charakterze na Uniw. Jagiell.

Ogłosił drukiem: 1) *Contumelias, quae in Ciceronis invecivis et epistulis occurrunt, quatenus Plautinum redolent sermonem* (Rozpr. Ak. Um., t. XXI, 1905). — 2) *De rerum naturae sensu apud poetas medii aevi Graecobarbaros* (Eos, XXII, 1917). — 3) *Ad Sapphus et Catulli carmina nuptialia notulae* (Eos, XXIII, 1918). — 4) *Neograeca* (Pr. nauk. Uniw. Pozn., Nr. 3, 1920). — 5) *Accessiones ad Apulei artem narrandi aestimandam* (Symb. Phil. Posn., 1920). — 6) *Vergiliana* (Eos, XXIV, 1919/20). — 7) *De fabulae, quae est de Antiocho et Stratonica origine* (Tamże). — 8) *Z ruchu filologów klasycznych w Wielkopolsce* (Księga zbior., Poznań 1920). — 9) *O wpływie tragedji Eurypidesa „Hippolytos“ na poezję hellenistyczną* (Prace Kom. fil. Pozn. Tow. Przyj. Nauk, t. I). — 10) *De amatoris Graecorum fabulis observationes* (Księga pam. dla prof. K. Morawskiego, Kraków 1922). — 11) *Ramenta Tacitina* (Eos, XXV). — 12) *De narrationum Apulei Met. libro X-mo insertarum compositione et exemplaribus* (Eos, XXVIII). — 13) *De Apulei arte narrandi novae observationes* (Eos, XXVIII). — 14) *Kazimierz Morawski jako filolog i humanista* (Tamże). — 15) *Kazimierz Morawski — w pierwszej rocznicę śmierci* (Przegl. współcz. 1926). — 16) *L'état actuel des recherches sur l'oeuvre d'Apulée* (Eos, XXIX). — 17) *Wstęp i objaśnienia do Eurypidesa „Hippolita“ w przekładzie B. Butrymowicza* (Bibl. Narod. Nr. 41). — 18) *Wybór pism Tacyta* (Tamże w druku).

¹⁾ Tadeusz Kowalski ur. 21 czerwca 1899 w Châteauroux we Francji. Naukę gimnazjalną ukończył w gimnazjum św. Anny w Krakowie w r. 1907. Po ukończeniu Wydziału filozoficznego Uniwersytetu w Wiedniu otrzymał tamże w r. 1911 stopień doktora filozofji z filologii muzułmańskiej. W latach 1911—1914 odbył dalsze studia specjalne na Uniwersytetach w Strassburgu, Kilonji i ponownie w Wiedniu. W r. 1914 habilitował się do filologii arabskiej z uwzględnieniem języków semickich i do filologii muzułmańskiej w Uniw. Jag. W r. 1919 został zamianowany profesorem nadzwyczajnym, a w r. 1922 zwyczajnym filologii orientalnej w Uniw. Jag. Jest członkiem korespondentem Towarzystwa Fińsko-Ugryjskiego (Société Finno-Ougrienne) w Helsinkach i członkiem honorowym Towarzystwa Naukowego arabskiego (Académie Arabe) w Damaszku.

Eugenjusz Kucharski ¹⁾, dr. filoz., doc. historii liter. polskiej Uniw. we Lwowie. — Wybrany 10 czerwca 1927. — Lwów, ul. Jana Kochanowskiego 37.

Ogłosił drukiem (wyd. książkowe): 1) *Der Diwān des Kais ibn al-Hafīm* (Lipsk 1914). — 2) *Zagadki ludowe tureckie* (Kraków 1919). — 3) *Ze studjów nad formą poezji ludów tureckich* (Kraków 1921). — 4) *Arabowie i Turcy* (Kraków 1923, w wydawn. *Teksty Źródłowe*). — 5) *Turcja Powojenna* (Lwów 1925).

W czasopismach i wydaniach zbiorowych: 6) *Poezja staroarabska* (*Rocznik Orjent*, Tom I). — 7) *O pewnych potrawach spożywanych w Arabji w czasach głodu* (tamże). — 8) *Piosenki ludowe anatolskie o rozbójniku Czakydźym* (tamże). — 9) *Cinq récits de Günei* (*Rocznik Orjent*, tom II). — 10) *Pieśni obrzędowe w narzeczu Karaimów z Trok* (tamże, tom III). — 11) *Nase und Niesen im arabischen Volksglauben und Sprachgebrauch* (*Wiener Zeitschrift für die Kunde des Morgenlandes*, tom 31). — 12) *Osmanisch-türkische Volkslieder aus Mazedonien* (tamże, tom 33). — 13) *Die ältesten Erwähnungen der Türken in der arabischen Literatur* (*Körösi Csoma-Archiv*, tom II). — 14) *Gesty towarzyszące wzruszeniom u ludów muzułmańskich* (w księdze pamiątkowej dla Baudouina de Courtenay). — Nadto inne artykuły i recenzje w różnych czasopismach.

¹⁾ Eugenjusz Kucharski ur. 12 grudnia 1880 w Drohobyczu; studja gimnazjalne w Samborze, uniwersyteckie na Wydziale filozoficznym Uniw. Jana Kazimierza we Lwowie w l. 1902—1906; podróże naukowe do Francji i Włoch w 1907 i 1910; doktorat filozofji z polonistyki i romanistyki na Uniw. Jana Kazimierza w r. 1909. Od r. 1905 był nauczycielem języka polskiego i francuskiego w gimnazjach we Lwowie, w Stanisławowie, Tarnopolu a od 1911 zpowrotem we Lwowie. W r. 1921 habilitował się jako docent historii literatury polskiej na Uniw. Jana Kazimierza, gdzie wykłada po dzień dzisiejszy. Jest członkiem Komitetu redakcyjnego „Pamiętnika literackiego“, członkiem-korespondentem Polskiej Komisji Międzynarodowej Współpracy Intelektualnej, członkiem zwyczajnym Towarzystwa Naukowego we Lwowie.

Ogłosił drukiem z prac ważniejszych: 1) *Fredro jako romantyk* (*Pam. Lit.*, V, 1906). — 2) *Geneza „Zemsty“ A. Fredry* (*Bibl. Warsz.* 1909, T. II). — 3) *Strofy osobiste Słowackiego w „Beniowskim“* (*Spraw. Szkoły realnej w Stanisławowie*, 1909). — 4) *Romantyzm w komedjach Fredry* (*Bibl. Warsz.* 1911, T. I). — 5) *Do genezy „Snu“ w l u. „Nieboskiej“ Z. Krasińskiego* (*Pam. Lit.* XI, 1912). — 6) *Kazimiera Zawistowska. Studium literackie* (*Sfinks* 1913, T. III/IV). — 7) *Bogusławskiego „Cud“ czyli „Krakowiaci i Górale“* (*Pam. Lit.* XIII, 1914). — 8) *„Wychowanka“ Fredry a Goldoniego „La Pamela“ i „Pamela maritata“* (*Przew. Nauk. i Liter.* 1919). — 9) *Źródła*

Zygmunt Łempicki¹⁾, dr. filoz., prof. filologii germańskiej Uniw. w Warszawie. — Wybrany 10 czerwca 1927. — Warszawa, ul. Nowy Świat 5, m. 5.

i podniety niektórych pomysłów i wątków fredrowskich (Pam. Lit., XVII—XVIII 1920; XIX, 1921). — 10) Głosy do „Kordjana“ (Tyg. Ilustr. 1920, N° 50—52) — 11) Fredro a komedia obca. I Stosunek do komedji włoskiej (Kraków, wyd. „Z historii i literatury“, 1921). — 12) Jabłoń gwiazd w „Anhelim“ (Przegl. Warsz. 1921, N° 1). — 13) Epoka Fredry i jej wizerunek w komedji (tamże, 1922, N° 4). — 14) Lwów fredrowski (tamże, 1922, N° 5). — 15) Chronologia komedji i niektórych pomniejszych utworów Al. Fredry (Rozpr. Wydz. filol. Pol. Akad. Umiej. T. 61, N° 3). — 16) O metodę estetycznego rozbioru dzieł literackich (Pam. Lit. XX, 1923) — 17) Komizm. Przegląd krytyczny ostatnich prac naukowych (Tamże, XX, 1923). — 18) Kilka uwag o piśmiech A. Małczewskiego (Pam. Lit. XX, 1924). — 19) Projekt niezależnej szkoły obywatelskiej w Galicji z epoki meternichowskiej (W księdze zbiorowej „Epoka Wielkiej Reformy“, Lwów 1923). — 20) Twórczość liryczna A-nyka (Kraków, 1924) — 21) Polska w zapisce karolińskiej, zwaną niewłaściwie „Geografem bawarskim“ (Pam. IV Zjazdu historyków w Poznaniu, Lwów 1925). — 22) Wojciecha Bogusławskiego „Spozny modne“. Studium porównawcze (Pam. Lit. XXII—XXIII, 1925/6) — 23) Aleksander Fredro. Życiorys literacki (Lwów, Ossolineum, 1926). — 24) Co oznacza nazwa „Selencia“ w kronice Galla-Anonima? (Kwart. Hist. 1926). — 25) Komedia polityczna z przed wieku (Ruch literacki, 1926, N° 10) — 26) Mazowsze pierwotne i zagadnienie szczepek polskich („Studia Staropolskie“ księga pam. ku czci Al. Brücknera, Kraków 1927). — 27) Kompozycja literacka. Jej istota i badanie (Księga pam. ku czci prof. St. Dobrzyckiego (w druku) — Krytyczne wydania autorów ze wstępem i komentarzem: 28) Al. Fredro: Śluby panięskie (Bibl. Nar. S. I, N° 22). — 29) Al. Fredro: Zemsta (tamże, N° 32) — 30) Al. Fredro: Pan Jowialski (tamże, N° 36). — 31) W. Bogusławski: Cud mniemany czyli Krakowiaczy i Górale (Pisarze Polscy i Obcy N° 6, Warszawa, 1923) — 32) A. Asnyk: Wybór poezji (Bibl. Narod. S. I N° 6.) — 33) Al. Fredro: Komedje. Wydanie zbiorowe w 6 tomach (Lwów, Ossolineum, 1926/7).

¹⁾ Zygmunt Łempicki ur. 11 maja 1886 w Sanoku. Studja gimn. we Lwowie Następnie studjował na Wydziale filozoficznym Uniwersytetu Lwowskiego filologję germańską i klasyczną, gdzie też w r. 1908 otrzymał stopień doktora filozofji. Następnie wyjechał na studja zagraniczne do Berlina i Getyngi. W r. 1916 uzyskał w Uniw. Jagiell. veniam legendi w zakresie filologii niemieckiej. W latach 1910—1920 był nauczycielem w gimnazjach lwowskich. W r. 1919 powołany został w charakterze profesora nadzwyczajnego filolog. ger-

Rocznik Akademji 1926/27.

II

b) *Zagraniczeni.*

- Ludwik Fournier**, b. prof., historyk sztuki — Wybrany dnia 1 maja 1903. — Lion, rue Chazière 18.
- Eryk Berneker**, dr. filoz., prof. filologii słowiańskiej Uniw. w Monachjum. — Wybrany 22 maja 1914. — Monachjum, Mauerkirchenstrasse 16.
- Marjan Szykowski**, dr. filoz., prof. hist. liter. polskiej Uniw. Czeskiego w Pradze. — Wybrany 28 listopada 1919. — Praga, ul. Břehova 5.
- Mgr. Giovanni Mercati**, prefekt Biblioteca Apostolica Vaticana w Rzymie. — Wybrany 12 maja 1921. — Rzym.
- Józef Juljusz Mikkola**, prof. filol. słowiańskiej Uniw. w Helsinkach. — Wybrany 12 maja 1921. — Helsinki.
- Mikołaj van Wijk**, prof. języków bałtycko-słowiańskich Uniw. w Lejdzie. — Wybrany 12 maja 1921. — Lejda, Nieuwstr. 36.
- Andrzej Mazon**, prof. języków i literatur słowiańskich w Collège de France w Paryżu. — Wybrany 10 czerwca 1927. — Paryż.

mań-kiej na Uniw. w Warszawie, a w r. 1920 mianowany także zwyczajnym.

Ogłosił drukiem: 1) *Immermanns Weltanschauung* (Berlin 1910). — 2) *Geschichte der deutschen Literaturwissenschaft bis zum Ende des 18 Jhs.* (Göttingen 1920). — 3) *Renesans. Oświecenie. Romantyzm* (Lwów 1923). — 4) *Wilhelm Dilthey* (Warszawa 1914). — 5) *Podania o bohaterach* (Lwów 1920). — 6) *Idea a osobowość w historii literatury* (Lwów 1920). — 7) *Zasadnicze problemy współczesnego językoznawstwa* (Lwów 1920). — 8) *O monoftongizacji starowysokoniemieckiej* (Prace filolog. 1921). — 9) *W sprawie uzasadnienia poetyki czystej* (ks. pam. dla K. Twardowskiego, Lwów 1921). — 10) *Uwagi nad genezą i istotą romantyzmu* (Spraw. z czyn. i pos. P. A. U. 1922). — 11) *O krytyce literackiej* (Warszawa 1924). — 12) *Nauka o zagranicy* (Przegl. współ. 1924). — 13) *Über literarische Kritik und die Probleme ihrer Erforschung* (Euphorion 1924). — 14) *Nauka historii literatury w szkole średniej a uniwersytet* (Ks. pam. I Zjazdu polon., Warszawa 1924). — 15) *Bücherwelt und wirkliche Welt. Ein Beitrag zur Wesenserfassung der Romantik* (D. Vierteljahrsschrift f. Literaturwiss. 1925). — 16) *Formy historycznego ujęcia zjawisk kultury* (Pam. IV Zjazdu hist. pol. 1925). — Nadto liczne artykuły w *Reallexikon d. deutschen Literaturgeschichte* oraz w czasopiśmie naukowych polskich i niemieckich.

II. Wydział historyczno-filozoficzny.

a) Krajowi.

- Edmund Radwan Krzymuski, dr. praw, prof. prawa i postępowania karnego Uniw. Jagiell. — Wybrany 17 maja 1904. — Kraków, ul. Jabłonowskich 5.
- Ignacy Koschembahr-Łyskowski, dr. praw, prof. prawa rzymskiego Uniw. w Warszawie. — Wybrany 23 maja 1910. — Warszawa, Nowy Zjazd 5, m. 18.
- Stanisław Estreicher, dr. praw, prof. historii prawa zachodnio-europejskiego Uniw. Jagiell. — Wybrany 22 maja 1914. — Kraków, ul. Sobieskiego 10.
- Fryderyk Zoll, dr. praw, prof. prawa cywilnego Uniw. Jagiell. — Wybrany 22 maja 1914. — Kraków, ul. Studencka 25.
- Przemysław Dąbkowski, dr. praw, prof. prawa zach.-europejskiego i prawa polskiego Uniw. we Lwowie. — Wybrany 29 maja 1917. — Lwów, ul. Mickiewicza 14.
- Zygmunt Luba Radziwiński, historyk. — Wybrany 29 maja 1917. — Lwów, ul. 29 Listopada 92, willa „Luba“.
- Jan Ptaśnik, dr. filoz., prof. historii średniowiecznej i nauk pomocniczych Uniw. we Lwowie. — Wybrany 17 maja 1918. — Lwów, Uniwersytet.
- Władysław Leopold Jaworski, dr. prawa, prof. prawa cyw., nauki administracji i prawa administracyjnego Uniw. Jagiell. — Wybrany 28 maja 1920. — Kraków, ul. Studencka 14.
- Witold Rubczyński, dr. filoz. i praw, prof. filozofii Uniw. Jagiell. — Wybrany 28 maja 1920. — Kraków, ul. Jabłonowskich 6.
- Wacław Sobieski, dr. filoz., prof. historii powszechnej Uniw. Jagiell. — Wybrany 28 maja 1920. — Kraków, ul. św. Filipa 5.
- Władysław Konopczyński, dr. filoz., prof. historii polskiej Uniw. Jagiell. — Wybrany 27 czerwca 1922. — Kraków, ul. Sobieskiego 3.
- Juljusz Makarewicz, dr. praw, prof. prawa i procesu karnego Uniw. we Lwowie. — Wybrany 15 czerwca 1923. — Lwów, ul. Mochnackiego 57.

- Jan Rutkowski**, dr. filoz., prof. historii gospodarczej Uniw. w Poznaniu. — Wybrany 17 czerwca 1924. — Poznań, ul. Koszaka 1, III p.
- Stanisław Ciszewski**, socjolog. — Wybrany 17 czerwca 1924. — Warszawa, ul. Brzozowa 12. m. 4 (Stare Miasto).
- Adam Chmiel**, dyrektor Archiwum aktów dawnych m. Krakowa. — Wybrany 12 czerwca 1925. — Kraków, ul. Jabłonowskich 28.
- Jan Dąbrowski**, dr. filoz., prof. historii średniów Uniw. Jagiell. — Wybrany 12 czerwca 1925. — Kraków, ul. Batorego 17.
- Roman Rybarski**, dr. praw, prof. skarbowości Uniw. w Warszawie. — Wybrany 12 czerwca 1925. — Warszawa, ul. Marszałkowska 153, m. 13.
- Jan Kucharzewski**, historyk. — Wybrany dnia 15 czerwca 1926. — Warszawa, ul. Piękoła 8.
- Wacław Tokarz**, dr. filoz., em. pułkownik — Wybrany 15 czerwca 1926. — Warszawa, ul. Wspólna 65a, m. 5.
- Kazimierz Chodynicki**¹⁾, dr. filoz., prof. historii polskiej Uniw. w Wilnie. — Wybrany 10 czerwca 1927. — Wilno, Uniwersytet.

¹⁾ Kazimierz Chodynicki ur. 31 marca 1890 r. w Warszawie. Studja gimn. odbył w Warszawie a uniwer. na Wydziale filozoficznym Uniw. Jagiell., gdzie studjował historję i literaturę. W r. 1914 otrzymał tutaj stopień doktora filozofji. Od r. 1915 do 1918 był nauczycielem historii w Moskwie, a od 1919—1921 urzędnikiem archiwalnym w Warszawie, gdzie też w r. 1920 habilitował się na Uniw. Warszawskim do historii Europy wschodniej i wykładał w charakterze docenta w r. 1920/21. W r. 1921 mianowany został profesorem nadzwyczajnym, a w r. 1924 zwyczajnym historii średnio-wiecznej i nauk pomocniczych Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie.

Ogłosił drukiem: 1) Próby zaprowadzenia chrześcijaństwa na Litwie przed r. 1386 (Przeł. histor. 1914). — 2) Poglądy na zadania historii w epoce Stanisława Augusta (Kraków—Warszawa 1915). — 3) Geneza równouprawnienia schyzmatyków na Litwie (Przeł. histor. 1919/20). — 4) Stosunek Rzeczypospolitej do wyznania grecko-wschodniego (Tamże, 1921). — 5) Stosunki wyznaniowe w czechach wileńskich (Księga ku uczcz. O. Balzera). — 6) Kilka uwag o zadaniach nauki polskiej wobec paleografji i dyplomatyki ruskiej (Przeł. histor. 1925). — 7) Wpływy dokumentu polskiego na powstanie dokumentu ruskiego (Pam. Zjazdu hist. pol. w Poznaniu). — 8) Rękopis Ran-

Stanisław Grabski ¹⁾, dr. filoz., prof. ekonomji politycznej Uniw. we Lwowie. — Wybrany dnia 10 czerwca 1927. — Lwów, Wólka panińska 51.

Ks. Konstanty Michalski ²⁾, dr. filoz., prof. filozofji chrześcijańskiej Uniw. Jagiell. — Wybrany 10 czerwca 1927. — Kraków, Stradom 4.

b) Zagraniczni.

Michał Hruszewski, historyk. — Wybrany 2 maja 1895. — Kijów.

Mikołaj Iwanowicz Karejew, dr. hist., prof. historii Uniw. w Le-

dański (Aten. Wil. 1926). — 9) Geneza dynastji Giedymina (Kwart. hist. 1926). — 10) Legenda o zamordowaniu 14 franciszkanów w Wilnie (Tamże 1927).

Od r. 1922 jest redaktorem „Ateneum Wileńskiego“; tam też umieścił kilkadziesiąt recenzyj. Prócz tego ogłaszał liczne artykuły i recenzje w czasopismach naukowych i dziennikach.

¹⁾ Nie nadesłał dat.

²⁾ Ks. Konstanty Michalski ur. 1879 w Małej Dąbrówce (Górny Śląsk). Studja gimn. odbywał w gimn. św. Anny w Krakowie, a następnie studjował na Wydziale filozof. Uniw. Jagiell. języki, literatury słowiańskiej i filozofję ścisłą, prowadząc równocześnie studja teologiczne. W r. 1909 wyjechał do Lowanjum i tam uzyskał stopień doktora filozofji summa cum laude. Od r. 1911 wykładał filozofję w Instytucie teologicznym ks. ks. misjonarzy w Krakowie, a od r. 1914 na Uniw. Jagiell., zrazu jako docent, a później jako nadzwyczajny i wreszcie jako zwyczajny profesor filozofji chrześcijańskiej. Odbył liczne podróże naukowe do Austrii, Niemiec, Włoch, Francji, Belgji i Anglji.

Ogłosił drukiem: 1) Michał z Bystrzykowa i Jan ze Stobnicy jako przedstawiciele skotyzmu w Polsce (1914). — 2) Wpływ Oxfordu na filozofję Jana z Mirecourt (Rozpr. Wydz. hist.-fil. A. U., tom 63). — 3) Les courants philosophiques à Oxford et à Paris pendant le XIV siècle (1921). — 4) Scholastyka i mistyka u Dantego (1923). — 5) Les sources du criticisme et le scepticisme dans la philosophie du XIV siècle (1924). — 6) Le criticisme et le scepticisme dans la philosophie du XIV siècle (1926). — 7) Les courants critiques et sceptiques dans la philosophie du XIV siècle (1927). — 8) Die vielfachen Redaktionen einiger Kommentare zu Petrus Lombardus (1924). — 9) Odrodzenie nominalizmu w XIV w. (Kwart. filozof. 1926). — Nadto ogłaszał liczne artykuły w Revue neoscholastique, Philosophisches Jahrbuch, Kwartalniku filozoficznym, Przeglądzie współczesnym, Przeglądzie powszechnym i t. d.

- ningradzie. — Wybrany 13 maja 1902. — Leningrad, Université, Geograficzeskij Fakultet.
- Robert Howard Lord**, b. prof. histor. nowożytnej w Harvard University w Cambridge. — Wybrany 12 maja 1921. — Cambridge (U. S. A.).
- Franciszek Gény**, prof. prawa cywilnego Uniw. w Nancy. — Wybrany 17 czerwca 1924. — Nancy, Université.
- Józef Pekař**, dr. filoz., prof. historii czeskiej Uniw. Karolowego w Pradze. — Wybrany 10 czerwca 1927. — Praga III, Ujazd 25.

III. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

a) *Krajowi.*

- Samuel Dickstein**, hon. prof. matematyki Uniw. w Warszawie. — Wybrany 9 maja 1893. — Warszawa, ul. Marszałkowska 117.
- Władysław Szajnocha**, dr. filoz., prof. geologii i paleontologii Uniw. Jagiell. — Wybrany 2 maja 1895. — Kraków, ul. Andrzeja Potockiego 4.
- Józef Kowalski**¹⁾, dr. filoz., poseł Rpltej Pol. w Angorze. — Wybrany 22 maja 1912. — Angora, Nitantache 53, Légation de Pologne.
- Adolf Beck**, dr. medycyny, prof. fizjologii Uniw. we Lwowie. — Wybrany 2 maja 1913. — Lwów, ul. Asnyka 4.
- Józef Eismond**, prof. biologji Uniw. w Warszawie. — Wybrany 22 maja 1914. — Warszawa, ul. Koszykowa 49, m. 18.
- Eugenjusz Romer**, dr. filoz., prof. geografji Uniw. we Lwowie. — Wybrany 9 czerwca 1916. — Lwów, ul. Długosza 25.
- Konstanty Janicki**, dr. filoz., prof. zoologii Uniw. w Warszawie. — Wybrany 28 listopada 1919. — Warszawa, Nowy Zjazd 5, m. 13.
- Ludomir Sawicki**, dr. filoz., prof. geografji Uniw. Jagiell. — Wybrany 28 listopada 1919. — Kraków, Dębniki, ul. Barska 41.
- Wawrzyniec Teisseyre**, dr. filoz., prof. geologii i paleontologii Uniwersytetu we Lwowie. — Wybrany 28 maja 1920. — Lwów, ul. Poniatowskiego 11.

¹⁾ Zmarł w Angorze 30/XI 1927.

- Zygmunt Wóycicki**, prof. botaniki ogólnej Uniw. w Warszawie. — Wybrany 28 maja 1920. — Warszawa, ul. Wspólna 16, m. 7.
- Konstanty Zakrzewski**, dr. filoz., prof. fizyki doświadczalnej Uniw. Jagiell. — Wybrany 28 maja 1920. — Kraków, ul. Gołębia 13.
- Czesław Białobrzeski**, mag. fiz. i geofiz., prof. fizyki teoretycznej Uniw. w Warszawie. — Wybrany 12 maja 1921. — Warszawa, ul. Hoża 69.
- Szymon Dzierzgowski**, inżynier, prof. higieny Uniw. w Warszawie. — Wybrany 12 maja 1921. — Warszawa, ul. Brzozowa 12, m. 11.
- Bolesław Hryniewiecki**, dr. filoz., prof. systematyki i geografii roślin Uniw. w Warszawie. — Wybrany 12 maja 1921. — Warszawa, aleja Ujazdowska 6/8.
- Jan Sleszyński**, em. prof. matematyki Uniw. Jagiell. — Wybrany 12 maja 1921. — Kraków, ul. Wygoda 7.
- Jan Zaleski**, dr. filoz., prof. chemii farmaceut. Uniw. w Warszawie. — Wybrany 12 maja 1921. — Warszawa, ul. Nowy Zjazd 5, m. 13.
- Władysław Gorczyński**, dr. nauk fizycz., b. dyr. Państw. Instytutu Meteorologicznego w Warszawie. — Wybrany 27 czerwca 1922. — Warszawa, ul. Nowogrodzka 46.
- Józef Markowski**, dr. med., prof. anatomji opisowej Uniw. we Lwowie. — Wybrany 27 czerwca 1922. — Lwów, ul. Piekarska 52.
- Stefan Mazurkiewicz**, dr. filoz., prof. matematyki Uniw. w Warszawie. — Wybrany 27 czerwca 1922. — Warszawa, ul. Oboźna 11, m. 7.
- Jan Waclaw Stach**, dyrektor Muzeum Fizjograficznego Pol. Akad. Umiej. — Wybrany 15 czerwca 1923. — Kraków, ul. Dietlowska 90.
- Jan Hirschler**, dr. filoz., prof. zoologiji i anatomji porównawczej Uniw. we Lwowie. — Wybrany dnia 17 czerwca 1924. — Lwów, ul. Dąbrowskiego 3.
- Stefan Banach**, dr. filoz., prof. matematyki Uniw. we Lwowie. — Wybrany 17 czerwca 1924. — Lwów, ul. św. Mikołaja 4.

- Jan Czekanowski**, dr. filoz., prof. antropologii i etnologii Uniw. Lwowskiego. — Wybrany 12 czerwca 1925. — Lwów, ul. Stryjska 24.
- Stefan Pińkowski**, dr. nauk fiz. i matem., prof. fizyki doświadczalnej Uniw. w Warszawie. — Wybrany 15 czerwca 1926. — Warszawa, ul. Hoża 69, Zakład fizyczny.
- Maksymiljan Huber**¹⁾, inż., dr. nauk technicz., prof. mechaniki technicznej Politechniki we Lwowie. — Wybrany 10 czerwca 1927. — Lwów, ul. Potockiego 31.

¹⁾ Maksymiljan Tytus Huber ur. 4 stycznia 1872 w Krościenku. Studja g. mn. klasycz. ukończył we Lwowie w r. 1899; studja wyższe na Politechnice we Lwowie i Uniw. w Berlinie. W latach 1897 i 1898 pracował jako inżynier adjunkt w Kraj. Biurze melioracyjnym i pełnił obowiązki asystenta przy katedrze matematyki na Politechnice we Lwowie. Od r. 1899 do 1905 wykładał w Wyż. Szkole przemysłowej i na Wyższych Kursach im. A. Baranieckiego w Krakowie oraz w Kraj. Szkole ceglarskiej w Podgórzu. W r. 1904 uzyskał stopień doktora nauk technicznych na Politechnice Lwowskiej, gdzie też od r. 1908 jest prof. z wydziałem mechaniki technicznej. W czasie wielkiej wojny jako oficer brał udział w obronie Przemysła w r. 1914/15 a po kapitulacji twierdzy dostał się do niewoli rosyjskiej, gdzie przebywał do r. 1918. Jako jeńiec uczył fizyki w r. 1917/18 w Gimnazjum polskiem w Kazaniu i był przewodniczącym „Związku pracowników polskiej sekcji kazańskiej Rady wygnańczej”. Za udział w obronie Lwowa w r. 1918/19 otrzymał odznakę „Orląt”. Od r. 1920 jest członkiem założycielem Akademii Nauk Technicznych w Warszawie, członkiem czynnym Towarzystwa Naukowego we Lwowie oraz człon. korespondentem Kasy im. Mianowskiego w Warszawie. W r. 1925 otrzymał krzyż komandorski ord. „Polonia Restituta”. W latach 1924 i 1926 brał udział w międzynarodyn. kongresach mechaniki stosowanej w Delft i Zurychu. W r. 1927 został wybrany człon. korespondentem Pol. Komisji międzynarodowej współpracy intelektualnej w Warszawie.

Ogłosił drukiem: 1) O podstawach teorii wytrzymałości (Prace mat.-fiz., Warszawa 1904). — 2) Zur Theorie der Berührung fester elastischer Körper (Ann. d. Phys. 1904). — 3) O natężeniach wywołanych nierównym ogrzaniem wewnętrznej i zewnętrznej ściany rury (Czas. techn. 1906). — 4) Spannungsverteilung bei der Berührung zweier elastischer Zylinder (Phys. Ztschr. 1914 — razem z Dr. Z. Fuchsem). — 5) Ogólna teoria płyt żel.-betonowych (Czas. techn. 1914). — 6) O pewnym przypadku równowagi sprężystej płyty prostokątnej z materiału nierównokierunkowego (Księga pami. dla B. Orzechowicza 1916). — 7) Théorie rationelle des hourdies en béton armé (C. R. Ac. d. Sc. Paris 1920). — 8) Sur la généralisation d'un

Karol Klecki ¹⁾, dr. med., prof. patologii ogólnej i eksperymentalnej Uniw. Jagiell. — Wybrany 10 czerwca 1927. — Kraków, ul. Krupnicza 9.

théoreme de M. Mesnager (Tamże 1920). — 9) Teoria płyt prostokątnie-różnokierunkowych (Arch. Tow. Nauk Lwów 1921). — 10) Studja nad belkami o przekroju I (Spr. i Pr. War. Tow. Politechn. 1923). — 11) W sprawie prędkości krytycznej giętkich wałów (Przeegl. techn. 1925). — 12) Sur la flexion d'un hourdis nervaré (C. R. Ac. d. Sc. Paris 1925). — 13) O funkcji naprężeń w zagadnieniu płaskim tarczy sprężystej ortotropowej (Księga pam. dla O. Balzera 1925). — 14) Einige Anwendungen der Biegungstheorie orthotroper Platten (Ztschr. f. ang. Math. u. Mech. 1926). — 15) Kryterja stałości równowagi i ich stosunek do statyki układów sprężystych (Wyd. Ak. Nauk Techn. 1926). — 16) Vereinfachte strenge Lösung der Biegungsaufgabe einer rechteckigen Eisenbetondecke bei geradliniger freier Stützung aller Ränder (Bauingenieur 1926). — 17) Równanie pięciu momentów (Czas. techn. 1927). — 18) Biegungsprobleme eines durch Querrippen versteiften orthotropen Plattenstreifens (Spr. II międzyn. kongr. mech. techn. w Zurychu 1927)

Nadto liczne artykuły w czasopiśmie fachowych z dziedziny matematyki, mechaniki, teorii sprężystości i t. d.

¹⁾ Karol Klecki ur. 7 lipca 1866 w Radomiu. Gimnazjum filologiczne ukończył w Warszawie w 1885 r. Studja lekarskie odbywał w Uniwersytecie Dorpackim, gdzie uzyskał stopień doktora medycyny w 1891 r. W r. szk. 1890/1 był koasystentem kliniki lekarskiej w Dorpacie. W latach 1892 i 1893 był asystentem kliniki chirurgicznej w Krakowie. W 1894 r. doktoryzował się powtórnie w Uniwersytecie Jagiellońskim. Pracował naukowo w zakładach uniwersyteckich w Dorpacie, Warszawie, Jenie, Krakowie, Wiedniu, w Instytucie Pasteura w Paryżu. Habilitował się w 1895 r. do patologii ogólnej i eksperymentalnej w Uniwersytecie Jagiellońskim; zamianowany prowizorycznym kierownikiem tegoż zakładu w 1897 r., profesorem nadzwyczajnym w 1898 r., a zwyczajnym tegoż przedmiotu w 1901 r. Jest członkiem honorowym Wileńskiego Towarzystwa Lekarskiego od r. 1926. W r. 1925 otrzymał od Rządu francuskiego order legji honorowej.

Ogłosił drukiem: 1) Experimentelle Untersuchungen über die Zellbrücken in der Darmmuskulatur der Raubtiere (Inaug. Diss. Dorpat 1891) — 2) O niektórych środkach antyseptycznych (Now. lek. 1893). — 3) Zachowanie się siły elektrobodźczej i pobudliwości przeciętego nerwu żaby (Rozpr. Wydz. mat.-przyr. Ak. Um. w Krakowie 1893). — 4) Nowsze zdobycze nauki w dziedzinie chorób zakaźnych (Przeegl. lek. 1893). — 5) Badania doświadczalne nad sprawą wydzielania w jelicie cienkim (Rozpr. Wydz. mat.-przyr. Ak. Um.

Edward Loth ¹⁾, dr. med., prof. anatomji prawidłowej Uniw. w War-

w Krakowie 1894). — 6) Ueber Darmausschaltung (Wien. klin. Woch. 1894). — 7) O miejscowem działaniu gazów gnilnych na otrzewną oraz ich działaniu ogólnem na ustrój (Rozpr. Wydz. mat.-przyr. Ak. Um. w Krakowie 1895). — 8) Patogeneza zapalenia otrzewny (Przegl. lek. 1895). — 9) Recherches sur la pathogénie de la péritonite d'origine intestinale. Etude de la virulence du Coli-bacille. (Annales de l'Inst. Past. 1895). — 10) Note sur un nouveau microbe intestinal. (Ann. de l'Inst. Past. 1895). — 11) O zapaleniu otrzewny w cierpieniach przewodu pokarmowego (Kraków, 1895). — 12) O t. zw. shoku cxyli wstrząsie nerwowym (Przegl. lek. 1896). — 13) Ueber die Beziehungen des Plexus coeliacus zur Acetonurie (Centralbl. f. Physiol. 1896). — 14) Ueber die Ausscheidung von Bacterien durch die Niere und die Beeinflussung dieses Processes durch die Diurese (Arch. f. exper. Path. u. Pharmacol. 1897). — 15) Contribution à la pathogénie de l'appendicite (Ann. de l'Inst. Past. 1899). — 16) Etiologia i patogeneza zapalenia wyrostka robaczkowego (Przegl. chir. 1900). — 17) O cytotosynach (Przegl. lek. 1902). — 18) O fagocytozie (Przegl. lek. 1904). — 19) Alkoholizm i antyalkoholizm (Kraków 1904). — 20) Badania nad sztuczną czasową odpornością jamy brzusznej na zakażenie mikrobami jelitowemi (Rozpr. Wydz. mat.-przyr. Ak. Um. w Krakowie 1906). — 21) z A. Wrzosem: O przechodzeniu do moczu mikrobów we krwi krążących (Rozpr. Wydz. mat.-przyr. Ak. Um. w Krakowie 1908). — 22) Gruźlica u psa (Now. lek. 1908). — 23) O leczniczem działaniu emanacji radu (Przegl. lek. 1910). — 24) Action de l'émanation du radium sur la phagocytose des microbes (Bull. de l'Acad. d. Sciences de Cracovie 1912). — 25) Problem dziedziczności w patologji (Przegl. lek. 1910). — 26) Rzut oka na rozwój patologji na tle rozwoju nauki, w szczególności przyrodnictwa. Patologja jako nauka (Przegl. lek. 1915). — 27) O zjawiskach mechanicznych w hodowli tkanek poza ustrojem (Rozpr. Wydz. mat.-przyr. Ak. Um. w Krakowie 1915). — 28) O zneurzeniu (Przegl. lek. 1916). — 29) O nauce patologji ogólnej w uniwersytetach polskich (Przegl. lek. 1919). — 30) La Faculté de médecine polonaise de Cracovie (La presse med. 1921). — 31) O fizjologicznem działaniu radu (Kraków 1924). — 32) O napadowym skurczu odbytnicy (Przegl. lek. 1924). — 33) z K. Pelczarem: Plaquettes et choc anaphylactique (C. R. de la Soc. de Biologie 1925). — 34) z K. Pelczarem: Étude physiologique des plaquettes du sang (Journ. de Physiol. et de Pathol. gén. 1926). — 35) z Pelczarem: Rôle des plaquettes dans le choc anaphylactique (Tamże 1926).

¹⁾ Edward Loth ur. w r. 1884 w Warszawie. Nauki początkowo w Warszawie, a następnie w Bsku, gdzie też złożył egzamin dojrzałości w r. 1903. Studja przyrodnicze i doktorat filozofji w Zu-

szawie. — Wybrany 10 czerwca 1927. — Warszawa, ul. Sadowa 4, m. 3.

rychu (1903—1907); studja lekarskie i doktorat medycyny w Getyndze i Heidelbergu (1907—1912); nostryfikacja doktoratu med. we Lwowie (1913). Był asystentem przy zakładach anatomji opisowej w Bonn (1907/8), w Getyndze (1908/9), w Heidelbergu (1909/12), we Lwowie (1912/15). W r. 1914 otrzymał propozycję objęcia stanowiska dyrektora zakładu anatomji w Manili (Filipiny). Zupełnie ukończone pertraktacje rozbiły się wskutek wybuchu wielkiej wojny i wstąpienia do Legionów polskich. W r. 1915 powołany na katedrę anatomji opisowej do Warszawy, początkowo jako wykładowca a od r. 1920 jako profesor zwyczajny. W latach od 1917 do 1920 pełnił służbę sanitarną w wojsku polskiem, ostatnio w stopniu pułkownika lekarza. Odbył liczne podróże, szczególnie do muzeów przyrodniczych Europy a także i zauropejskich (Paryż, Londyn, Monaco, Waszyngton, Chicago, Hawana, Bruksela). Jest członkiem licznych towarzystw naukowych polskich i zagranicznych. Posiada Krzyż walecznych i Virtuti militari V kl. W r. 1918 otrzymał w Paryżu nagrodę „Prix Broca” za pracę o mięśniach murzynów.

Ogłosił drukiem: 1) Plantaraponeurose beim Menschen (Kbl. d. d. Ges. 1907). — 2) Plantaraponeurose in der Primatenreihe (1908). — 3) Uzębienie człowieka jako świadectwo jego przeszłości (Wszczęświat 1908). — 4) Dalszejszy stan wiedzy o filogenji stopy ludzkiej (Spr. W. Tow. Nauk. 1909). — 5) Neurungen in den Diagraphentechnik (Korr. d. d. anthrop. Ges. 1909). — 6) Przyczynek do poznania list. skórn. (Spr. W. Twa Nauk. 1910). — 7) Anthrop. Untersuchungen über d. Hauteiste (Z. f. Morph. 1910). — 8) Przyczynek do kranjologii polskiej (Mater. antrop.-arch. Ak. Um. 1910). — 9) Beiträge zur Kraniologie d. Polen (Z. f. Morph. 1911). — 10) Anthropolog. Beobachtungen am Muskelsystem der Neger (Kbl. d. d. Ges. 1911). — 11) O potrzebie jednolitego systemu przy antropol. opracowaniach części miękkich (to samo po niem. w Verhandl. d. Ges. d. Nat. u. Aerzte 1911). — 12) Kilka warjacyj uzębienia u małp (Spr. Tow. Nauk W. 1911). — 13) Beiträge zur Anthropologie der Negerweichteile (Stuttgart 1912). — 14) Beiträge zur Anthropologie der Negerweichteile. Muskelsystem (Stuttgart 1912). — 15) Étude anthrop. sur l'aponeurose plantaire (Bull. et Mem. Soc. d'Anthr. Paris 1913). — 16) Badania antropologiczne nad mięśniami Murzynów (Spr. Tow. Nauk. W. 1913). — 17) Neue Ausgrabungen bei Ojoców (Präch. Zeitschr. 1913). — 18) Wskazówki do badań antropologicznych na żywym człowieku (Spr. Tow. Nauk. W. 1914). — 19) O antropologicznem badaniu zębów (Lwów 1914). — 20) Zur Anthropologie der Plantaraponeurose (Morph. Jbüch. 1914). — 21) Wskazówki do preparowania anatom. narządów wewnętrznych. I. Krtań. II. Trzewa. Klatka piersiowa (Warszawa 1916). — 22) Odmiany tętnicy szyjnej

Stanisław Maziański¹⁾, dr. med., prof. histologii prawidłowej Uniw. Jagiell. — Wybrany 10 czerwca 1927. — Kraków, ul. Łobzowska 4.

głębokiej (Spr. Tow. Nauk. W. 1917). — 23) Przypadek mięśnia szyjnotorebkoworamiennego (Spr. Tow. Nauk. W. 1919). — 24) Antropomorfologia mięśni (Arch. antrop. T. N. W. 1921). — 25) Kanał wyr. poprzecz. u walen i syrenowatych (Arch. biol. T. N. W. 1924). — 26) Teoria konstytucyjna a współczesne poglądy na normalną budowę człowieka (Med. społecz. 1921). — 27) Gdańska Szkoła anatomiczna 1584-1812 (Pam. XII Zj. lek. i przyr. pol.). — 28) L'anthropologie des parties molles sur le vivant (Inst. intern. d'Anthrop. Prague 1926). — 29) Aperçu général sur l'anthropologie des parties molles (Tamże 1926). — 30) Considérations générales sur l'anthropologie des parties molles (C. R. de l'Assoc. d'Anatom. Liège 1926). — Ponadto liczne artykuły w czasopismach naukowych.

¹⁾ Stanisław Wincenty Maziański ur. 27 kwietnia 1873 r. w Tarnowie Studja gimn. tamże i w Krakowie, wyższe na Wydziale lekarskim Uniw. Jagiell., gdzie też w r. 1897 uzyskał stopień doktorski. W czasie studiów i po uzyskaniu dyplomu doktorskiego był przez szereg lat asystentem przy katedrze fizjologii prof. Cybulskiego, poświęcając się specjalnie badaniom histologicznym. W r. 1900 habilitował się z histologii normalnej na Wydziale lekar. U. J. Otrzymał od Akademii Umiejętności stypendjum wyjechał na studia zagraniczne i przez rok pracował w zakładzie histol. Uniwersytetu w Nancy pod kierunkiem prof. Prenant'a. W tym czasie zwiedził także zakłady uniw. w Paryżu, Lille, Lyonie, Montpellier, Marsylii, Strassburgu i Monachjum. Jakiś czas pracował w Stacji zoologicznej w Villefranche s/Mer. W r. 1904 został mianowany prof. nadzwyczajnym, a w 1911 zwyczajnym histologii na Uniw. Jag.

Ogłosił drukiem: 1) Zmiany mikroskopowe w wątrobie pod wpływem wstrzykiwania mydła i cukru do żyły wrotnej (Rozpr. Wydz. mat.-przyr. Ak. Um., tom 34; to samo po niem. w Bull. Ac. d. Sc. Cracovie 1896). — 2) Über die Lage der Thymusdrüse und über das Vorkommen vom Lymphfollikeln in der Submaxillardrüse beim Meeresschweinchen (Bull. Ac. d. Sc. Cracovie 1900). — 3) Über den Bau der Speicheldrüsen (Tamże 1900). — 4) Narząd oddechowy i zmysł powonienia (w podr. „Histologia ciała ludzkiego“ pod red. prof. H. Hoyer'a, 1901). — 5) Nadnercze (Tamże). — 6) Narządy trawienia. Przewodni oddział narządów trawienia i zmysł smaku (Tamże). — 7) O budowie i podziale gruczołów (Kraków 1900). — 8) Sur la structure des néphridies des vers de terre (C. R. Soc. de Biol. Paris 1901). — 9) O narządach ruchu i elementach kurczliwych. Wykład habilit. (Wszechświat 1901). — 10) Ueber den Bau und die Einteilung der Drüsen (Anat. Hefte, I Abth. 18, 1901). — 11) Badania cytologiczne nad narządami wydzielniczymi dżdżownicy

Feliks Rogoziński¹⁾, dr. filoz., prof. fizjologii i nauki żywienia zwierząt w Uniw. Jagiell. — Wybrany 10 czerwca 1927. — Kraków, ul. Siemirackiego 12.

(Pol. Arch. nauk biol. i lek. T. II). — 12) Sur les rapports des muscles et de la cuticule chez les Crustacés (Bull. Ac. d. Sc. Cracovie, 1903). — 13) Contribution à l'étude de la relation du noyau avec le protoplasme cellulaire (Tamże, 1904). — 14) Sur les changements morphologiques de la structure nucléaire dans les cellules glandulaires Contribution à l'étude du noyau cellulaire (Arch. f. Zellforsch. IV) — 15) O fizjologicznej czynności jądra komórkowego (Przeł. lek. 1910). — 16) Stosunek jakościowy jądra do protoplazmy (Księg. pam. VI Zjazdu lek. i przyr. pol.) — 17) Recherches cytologiques sur les phénomènes sécrétoires dans les glandes filières des larves des Lépidoptères (Arch. f. Zellforsch. VI). — 18) Podręcznik do ćwiczeń histologicznych (Kraków 1912; wyd. II 1914; wyd. III 1923) — 19) Sur la persistance des résidus fusoriaux pendant les nombreuses générations cellulaires au cours de l'ovogénèse de *Vespa vulgaris* L. (Arch. f. Zellforsch. X) — 20) Potrzeby histologii (Nauka Pol., II). — 2) Sur le tissu musculaire des insectes. I. Les cellules et les fibres musculaires dans les gaines ovariennes et dans la tunique péritonéale chez les Tupilides (Bull. Ac. d. Sc. Cracovie, Sér. B. 1926).

¹⁾ Feliks Rogoziński ur. 29 sierpnia 1879 r. w Warszawie. Tamże ukończył gimn. klas. w r. 1897, a Wydział przyrodniczy Uniw. w Warszawie ze stopniem kandydata nauk fizyko-matemat. w r. 1901. W r. 1903 został asystentem Uniw. Jag., tutaj też w r. 1905 uzyskuje stopień doktora filozofji. W r. 1910 habilituje się na Wydziale filozof. U. J. jako docent fizjologii i nauki żywienia zwierząt domowych. W r. 1906 otrzymuje tytuł prof. nadzwyczajnego, w 1917 mianowany nadzwyczajnym a w 1920 profesorem zwyczajnym tegoż przedmiotu. W czasie od 1905 do 1912 spędził cztery lata na studiach naukowych w Berlinie, Strassburgu, Paryżu i Heidelbergu.

Ogłosił drukiem: 1) Rasprostranjenie azotistych wieszece-tw w prorostajuszczem gorochie (Lzw. Warsz. Uniw. 1901). — 2) Wlijanje chinina na razvitje drożdziej (Tamże). — 3) O rozkładzie kaszeiny przez niektóre bakterje fermentacji mlekowej (Rocz. nauk roln. 1905) — 4) Über den Einfluss der Muskelarbeit auf Gewicht, Zusammensetzung u. Wassergehalt der Organe des Tierkörpers (Bioch. Zeitsch. 1906) — 5) Zur Kenntnis der Eiweisspeptone (Beiträge z. chem. Phys. u. Path. 1908). — 6) Beiträge zur Kenntnis des Phosphor-Stoffwechsels im tierischen Organismus (Bull. Ac. d. Sc. Cracovie 1910). — 7) Recherches sur la propriété glycogénique de la glucosamine (C.-R. de l'Ac. des Sc. 1911). — 8) Über die Einwirkung von proteolytischen Fermenten auf Clupein (Zeitsch. f. phy-

b) *Zagraniczni.*

Juljan Sochocki¹⁾, dr. matem., prof. matematyki Uniw. w Leningradzie. — Wybrany 4 maja 1894. — Leningrad, Uniwersytet.

George Bohn, prof. Collège de France w Paryżu. — Wybrany 15 czerwca 1925. — Paryż, rue Cuvier, Faculté des Sciences.

ZMARLI.

Iwan Andrzejewicz Linniczenko, dr. historii, prof. historii rosyjskiej Uniw. w Odessie. — Członek korespondent zagraniczny Wydziału historyczno-filozoficznego od 1902 r. — zmarł w Odessie w 1926 r.

Andrzej Gawroński, dr. filoz., prof. porówn. gramatyki języków indoeuropejskich i sanskrytu Uniw. we Lwowie — członek czynny krajowy Wydziału filologicznego od r. 1926. — (Korespondent od r. 1921) — zmarł w Józefowie koło Otwocka 11 stycznia 1927 r.

siol. Chemie 1912). — 9) Zur Methylierung des Clupeins (Tamże). — 10) Beiträge zur Biochemie des Phosphors (Bull. Ac. d. Sc. Cracovie 1915). — 11) Beiträge zur Biochemie des Phosphors, II (Tamże, 1916). — 12) Sur les transformations des nitrates dans l'organisme animal (Tamże, 1919). — 13) Sur les transformations des nitrates chez le ruminant (Tamże, 1921). — 14) Sur l'influence qu'exercent l'urée et le nitrate de sodium sur le métabolisme azoté du ruminant (Tamże, 1922). — 15) Sur le rôle que jouent les substances azotées non protéiques dans le métabolisme du ruminant (Tamże, 1924). — 16) Sur le dosage microchimique des nitrates (Tamże, 1926). — 17) Razem z G. Bertrand'em: Sur l'hémoglobine comme peroxydase (C. R. de l'Ac. d. Sc. 1911). — 18) Razem z T. Rysiakiem: Sur l'élimination de la créatinine par le ruminant (Bull. Ac. d. Sc. Cracovie 1922). — 19) Razem z M. Starzewską: Sur la répartition de l'azote dans l'urine du ruminant (Tamże 1924). — 20) Razem z M. Starzewską: L'influence qu'exercent quelques sels ingérés par le ruminant sur l'alcalinité de titration de son urine (Tamże 1925). — 21) Razem z M. Starzewską: Sur l'origine de l'acide hippurique éliminé dans les urines du ruminant (Tamże 1926).

¹⁾ Zmarł w Leningradzie 13/XII 1927.

Franciszek Mertens, dr. filoz., em. prof. matematyki Uniw. w Wiedniu — członek czynny zagraniczny Wydziału matematyczno-przyrodniczego od r. 1885 — zmarł w Wiedniu 5 marca 1927.

Ks. Władysław Szczepański T. J., dr. filoz., teologii i Pisma św., prof. studjum biblijnego Nowego Zakonu Uniw. w Warszawie — członek korespondent krajowy Wydziału filologicznego od r. 1918 — zmarł w Warszawie 30 maja 1927 r.

Walter Amelung, dr. filozof., dyrektor rzymskiego oddziału Archeologicznego Instytutu Państwa Niemieckiego — członek czynny zagraniczny Wydziału filologicznego od r. 1925 — zmarł w Rzymie 12 września 1927 r.

STAŁE KOMISJE AKADEMICKIE.

I. Wydział filologiczny.

1. Komisja historii sztuki.

Przewodniczący: Stanisław Tomkiewicz ¹⁾.

Sekretarz: Marja Jarosławiecka.

Członkowie:

Władysław Abraham (Lwów)
Zofja Ameisenowa
Włodzimierz Antoniewicz (Warszawa)
Oswald Balzer (Lwów)
Zygmunt Batowski (Warszawa)
Klemens Bąkowski
Ludwik Bernacki (Lwów)

Ludwik Birkenmajer
Zbigniew Bocheński
Adam Bochnak
Ferdynand Bostel (Lwów)
Jan Bukowski
Edmund Bulanda (Lwów)
Adam Chmiel
Aleksander Czołowski (Lwów)

¹⁾ Niewymienienie miejsca oznacza Kraków.

Ludwik Ówikliński (Poznań)	Fryderyk Papée
Włodzimierz Demetrykiewicz	Leon Piniński (Lwów)
Ks. Szczęsny Detloff (Poznań)	Władysław Podlacha (Lwów)
Jerzy Dobrzycki	Jan Ptaśnik (Lwów)
Władysław Ekielski	Ludwik Puszet
Ks. Jan Fijałek	Wito d Rubczyński
Ludwik Finkel (Lwów)	Władysław Semkowicz
Kazimiera Furmankiewiczówna	Kazimierz Skórewicz (Warszawa)
Stanisław Gąsiorowski	Józef Smoliński (Warszawa)
Marjan Gumowski (Poznań)	Władysław Stroner (Lwów)
Zygmunt Hendel	Stanisław Świerż
Marja Jarosławiecka	Tadeusz Stryjeński
Stefan Komornicki	Tadeusz Szydłowski
Feliks Kopera	Adolf Szyszko-Bohusz
Władysław Kozicki (Lwów)	Wład. Tatarkiewicz (Warszawa)
Ks. Tadeusz Krużyński	Stanisław Tomkowicz
Alfred Lauterbach (Warszawa)	Mieczysław Treter (Warszawa)
Leonard Lepszy	W. Stanisław Turczyński (Warszawa)
Tadeusz Mańkowski (Lwów)	Jerzy Warchałowski
Marjan Morelowski	Michał Witanowski (Piotrków)
Józef Muczkowski	Stan. Witkowski (Lwów)
Jerzy Mycielski	Jan Zubrzycki (Lwów)
Sławomir Odrzywolski	
Juljan Pagaczewski	
Nikodem Pajzderski (Poznań)	

2. Komisja językowa.

Przewodniczący: Jan M. Rozwadowski.

Zastępca Przewodniczącego: Kazimierz Nitsch.

Sekretarz: Witold Taszycki.

Członkowie:

Karol Appel (Warszawa)	Tytus Benni (Warszawa)
Jan Baudouin de Courtenay (Warszawa)	Eryk Berneker (Monachjum)
	Wilhelm Bruchnalski (Lwów)

Aleksander Brückner (Berlin)
Olgierd Chomiński (Wilno)
Stanisław Ciszewski (Warszawa)
Ludwik Œwikliński (Poznań)
Stanisław Dobrzycki (Poznań)
Witold Doroszewski (Warszawa)
Bolesław Erzepki (Poznań)
Jan Janów (Lwów)
Piotr Jaworek
Adam Kleczkowski (Poznań)
Zenon Klemensiewicz
Edward Klich (Poznań)
Ks. Stanisław Kozierowski (Poznań)
Adam Antoni Kryński (Warszawa)
Stefan Kulbakin (Belgrad)
Jerzy Kuryłowicz (Lwów).
Jan Leciejewski (Lwów)
Tadeusz Lehr-Splawiński (Lwów)
Jan Łoś

Antoni Meillet (Paryż)
Józef Mikkola (Helsingfors)
Ernest Muka (Budziszyn)
Kazimierz Nitsch
Henryk Oesterreicher
Holger Pedersen (Kopenhaga)
Wiktor Porzeziński (Warszawa)
Stanisław Ptaszycki (Warszawa)
Józef Rostański
Jan M. Rozwadowski
Mikołaj Rudnicki (Poznań)
Stanisław Słowski (Warszawa)
Ignacy Stein (Poznań)
Stanisław Szober (Warszawa)
Antoni Śmieszek (Poznań)
Witold Taszycki
Tore Torbiörnsson (Upsala)
Henryk Ułaszyn (Poznań)
Stanisław Wędkiewicz
Roman Zawiliński
Juljusz Zborowski-Kostrakiewicz (Zakopane)
Jan Ziłyński

3. Komisja do badań

w zakresie literatury i oświaty w Polsce.

Przewodniczący: Jan Czubek.

Sekretarz: Aleksander Łucki.

Członkowie:

Karol Badecki (Lwów)
Ludwik Bernacki (Lwów)
Ludwik Birkenmajer
Michał Bobrzyński (Garby)

Wacław Borowy (Warszawa)
Wilhelm Bruchnalski (Lwów)
Jan Bystrzycki
Adam Chmiel

Ignacy Chrzanowski	Stanisław Lam (Warszawa)
Isak Collijn (Stockholm)	Leonard Lepsy
Jan Czubek	Stanisław Lempicki (Lwów)
Samuel Dickstein (Warszawa)	Zygmunt Łempicki (Warszawa)
Stanisław Dobrzycki (Poznań)	Jan Łoś
Aureli Drogoszewski (Warszawa)	Aleksander Łucki
Bolesław Erzepki (Poznań)	Maurycy Mann (Warszawa)
Stanisław Estreicher	Mikołaj Mazanowski
Ks. Jan Fijałek	Ks. Kazimierz Miaskowski
(Warszawa)
Władysław Folkierski	Henryk Mościcki (Warszawa)
Monika Gardner (Londyn)	Jerzy Mycielski
Tadeusz Grabowski (Poznań)	Kazimierz Nitsch
Tad. Stanisław Grabowski
(Rio de Janeiro)	Georg Rapall Noyes (Berkeley)
Bronisław Gubrynowicz (Warszawa)	Kazimierz Piekarski
Wiktor Hahn (Lublin)	St. Pietraszkiewiczówna (Wilno)
Ferdynand Hoesick (Warszawa)	Stanisław Pigoń (Wilno)
Michał Janik	Roman Pollak (Poznań)
Alfred Jensen (Stockholm)	Franc. Pułaski (Warszawa)
Józef Kallenbach	Jan Ptaśnik (Lwów)
Juljusz Kleiner (Lwów)	Stanisław Ptaszycki (Warszawa)
Kazimierz Kolbuszewski (Wilno)	Marjan Reiter (Warszawa)
Feliks Koneczny (Wilno)	Michał Rolle (Lwów)
Feliks Kopera	Józef Rostański
Stanisław Kościółkowski (Wilno)	Witold Rubczyński
Stanisław Kossowski (Lwów)	Tadeusz Sinko
Stanisław Kot	Zofja Gąsiorowska-Schmidtowa
(Warszawa)
Aleksander Kraushar (Warszawa)	Stanisław Szpotański (Paryż)
Manfred Kridl (Warszawa)	Marjan Szykowski (Praga)
Ad. Antoni Kryński (Warszawa)	Stanisław Tomkowicz
Juljan Krzyżanowski (Lublin)	Henryk Trzpis (Bochnia)
Eugenjusz Kucharski (Lwów)	Stanisław Turowski (Zakopane)
Leon Kulczyński	Józef Ujejski (Warszawa)
Jan Lachs	Zygm. Wasilewski (Warszawa)
	Stanisław Wasylewski (Lwów)

Stefan Vrtel-Wieczynski
(Poznań)
Stanisław Windakiewicz
Kaz. Wójcicki (Warszawa)

Zygmunt L. Zaleski (Paryż)
Roman Zawiliński
Marjan Zdziechowski (Wilno)

4. Komisja filologiczna.

Przewodniczący: Leon Sternbach.

Zastępca Przewodniczącego: Seweryn Hammer.

Sekretarz: Stanisław Skimina.

Redaktor »Meletemata Patristica«: Leon Sternbach.

Redaktor »Archiwum Filologicznego«: Tadeusz Sinko.

Członkowie:

Marjan Auerbach (Lwów)
Stanisław Bednarski
Edmund Bulanda (Lwów)
Bogusław Butrymowicz
Michał Bogucki
Władysław Chodaczek (Lwów)
Franciszek Chowaniec
Konstanty Chyliński (Lwów)
Ludwik Œwikliński (Poznań)
Bronisław Daniec
Karol Dąbrowski (Warszawa)
Józef Dziech (Poznań)
Wiktor Hahn (Lublin)
Seweryn Hammer
Michał Jezienicki (Stanisławów)
Jan Kopacz (Lwów)
Stanisław Kot
Adam Krokiewicz (Warszawa)
Jerzy Krókowski (Warszawa)
Tadeusz Lewicki (Lwów)
Piotr Liszkowicz

Franciszek Nagórzański (Lwów)
Wincenty Ogrodziński (Kato-
wice)
Jan Oko (Wilno)
Jan Pelczar
Stanisław Pilch (Lwów)
Ludwik Piotrowicz
Mieczysław Popławski (Lublin)
Gustaw Przychocki (Warszawa)
Artur Rapaport (Lwów)
Joachim Reinhold
Jan M. Rozwadowski
Stanisław Rzepiński
Mikołaj Sabat (Stanisławów)
Jan Sajdak (Poznań)
Jerzy Schnayder
Tadeusz Sinko
Stanisław Skimina
Franciszek Smolka (Lwów)
Stefan Srebrny (Wilno)
Karol Stach

Leon Sternbach
Stanisław Stroński (Warszawa)
Wincenty Śmiałek (Lwów)
Franciszek Terlikowski (Lwów)

Stanisław Wędkiewicz
Józef Winkowski
Stanisław Wiłkowski (Lwów)

5. Komisja orientalistyczna.

Przewodniczący: Jan M. Rozwadowski.

Zastępca Przewodniczącego: Jan Łoś.

Sekretarz: Tadeusz Kowalski.

Członkowie:

Jan Czekanowski (Lwów)
Ks. Bohdan Dawidowicz (Lwów)
Włodzimierz Demetrykiewicz
Władysław Kotwicz (Lwów)
Tadeusz Kowalski
Dawid Künstler
Jan Łoś
Stanisław F. Michalski (Warszawa)
Ks. Wilhelm Michalski (Warszawa)

Kazimierz Nitsch
Edward Piekarski (Leningrad)
Jan M. Rozwadowski
Mojżesz Schorr (Lwów)
Zygmunt Smogorzewski (Lwów)
Leon Sternbach
Antoni Śmieszek (Poznań)
Juljan Talko-Hryncewicz
J. Wajnberg (Warszawa)

II. Wydział historyczno-filozoficzny.

1. Komisja historyczna.

Przewodniczący i Dyrektor zbiorów i wydawnictw: Ks. Jan Fijałek.

Zastępca Przewodniczącego: Władysław Semkowicz.

Sekretarz: Jan Dąbrowski.

Członkowie:

Władysław Abraham (Lwów)
Stan. Arnold (Warszawa)
Oswald Balzer (Lwów)
Eugenjusz Barwiński (Lwów)
Leon Białkowski (Lublin)

Michał Bobrzyński (Garby)
Władysław Bogatyński
Ferdynand Bostel (Lwów)
W. A. Bruchnalski (Lwów)
Franciszek Bujak (Lwów)

Adam Chmiel	Edward Kuntze
Kazimierz Chodynicki (Wilno)	Stanisław Kutrzeba
Ludwik Ćwikliński (Poznań)	Leonard Lepsy
Aleksander Czołowski (Lwów)	Ks. Henryk Likowski (Warszawa)
Jan Dąbrowski	Marjan Łodyński (Warszawa)
Bronisław Dembiński (Poznań)	Emil Teofil Modelski (Wilno)
Adorjan Divéky (Warszawa)	Jerzy Mycielski
Edmund Długopolski	Czesław Nanke (Lwów)
Kazimierz Dobrowolski	Fryderyk Papée
Franciszek Duda	Alfons Parczewski (Wilno)
Ks. Jan Fijałek	Bron. Pawłowski (Warszawa)
Ludwik Finkel (Lwów)	Helena Polaczówna (Lwów)
Ks. biskup Michał Godlewski	Antoni Prochaska (Lwów)
Roman Grodecki	Jan Ptaśnik (Lwów)
Oskar Halecki (Warszawa)	Stanisław Ptaszycki (Warszawa)
Marceli Handelsman (Warszawa)	Zygmunt Radziwiński (Lwów)
Kazim. Kaczmarczyk (Poznań)	Władysław Semkowicz
Witold Kamieniecki (Warszawa)	Adam Skalkowski (Poznań)
Stanisł. Kętrzyński (Haga)	Mieczysław Skibiński
Emil Kipa (Warszawa)	Wacław Sobieski
Abdon Kłodziński	Kaz. Sochaniewicz (Lwów)
Adam Kłodziński	Adam Szelągowski (Lwów)
Ludwik Kolankowski	Wacław Tokarz (Warszawa)
Feliks Koneczny (Wilno)	Kaz. Tymieniecki (Poznań)
Władysław Konopczyński	Kaz. Tyszkowski (Lwów)
Stan. Kościalkowski (Wilno)	Tadeusz Wałek (Warszawa)
Stanisław Kot	Stanisław Windakiewicz
Aleks. Kraushar (Warszawa)	Stanisław Zakrzewski (Lwów)

2. Komisja prawnicza.

Przewodniczący: Stanisław Wróblewski.

Dyrektor zbiorów i wydawnictw: Stanisław Kutrzeba.

Sekretarz: Adam Krzyżanowski.

Członkowie:

Władysław Abraham (Lwów)	Michał Bobrzyński (Garby)
Oswald Balzer (Lwów)	Józef Brzeziński

Stanisław Bukowiecki (Warszawa)
Józef Buzek (Warszawa)
Marceli Chlamtacz (Lwów)
Edward Dubanowicz (Warszawa)
Tadeusz Dziurzyński
Stanisław Estreicher
Franc. Ksawery Fierich
Ks. Jan Fijałek
Antoni Górski (Warszawa)
Marceli Handelsman (Warszawa)
W. Leopold Jaworski
Henryk Konic (Warszawa)
Antoni Kostanecki (Warszawa)
Edmund Krzymuski

Adam Krzyżanowski
Kazimierz Kumaniecki
Stanisław Kutrzeba
Zygmunt Lisowski (Poznań)
Juljan Makarewicz (Lwów)
Antoni Peretiatkowiec (Poznań)
Michał Rostworowski
Jan Rutkowski (Poznań)
Roman Rybarski (Warszawa)
Józef Siemieński (Warszawa)
Adolf Suligowski (Warszawa)
Stanisław Wróblewski (Warszawa)
Władysław Wróblewski (Warszawa)
Fryderyk Zoll

3. Komisja historii filozofii polskiej.

Przewodniczący: Witold Rubeżyński.

Zastępca Przewodniczącego: Kazimierz Twardowski.

Sekretarz: Ks. Konstanty Michalski.

Członkowie:

Szymon Askenazy (Warszawa)
Aleksander Birkenmajer
Ludwik Birkenmajer
Wilhelm Bruchnalski (Lwów)
Jan St. Bystróż
Ludwik Chmaj
Ignacy Chrzanowski
August Cieszkowski (Poznań)
Zofja Daszyńska-Golińska (Warszawa)
Michał Dziewicki
Samuel Dickstein (Warszawa)

Ks. Jan Fijałek
Tadeusz Garbowski
Wojciech Gielecki
Stanisław Gołąb
Tadeusz Grabowski (Poznań)
Stefan Harasiek
Józef Kallenbach
Stanisław Kot
Jan Loś
Jan Lukaszewicz (Warszawa)
Ks. Konstanty Michalski
Ignacy Myślicki (Warszawa)

Antoni Peretiatkowicz (Poznań)	Kazimierz Twardowski (Lwów)
Stanisław Pigoń (Wilno)	Józef Ujejski (Warszawa)
Zenon Przesmycki (Warszawa)	Mieczysław Wartenberg (Lwów)
Jan M. Rozwadowski	Wiktor Wąsik (Warszawa)
Witold Rubczyński	Stanisław Windakiewicz
Tadeusz Sinko	Władysław Witwicki (Warszawa)
Michał Sobeski (Poznań)	Ks. Adam Woroniecki (Lublin)
Marjan Szykowski (Praga)	Adam Wrzosek (Poznań)
Bohdan Szyszkowski	Adam Żółtowski (Poznań)
Wład. Tatarkiewicz (Warszawa)	

III. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

1. Komisja fizjograficzna.

Przewodniczący: Henryk Hoyer.

Sekretarz: Jan Stach.

Członkowie:

Leopold Adametz (Wiedeń)	Hanna Czczottowa
Henryk Arctowski (Lwów)	Jan Czekanowski (Lwów)
F. Bajerlein (Poznań)	Juljan Czyżewski (Lwów)
Tadeusz Banachiewicz	Kazimierz Demel (Hel)
Jan Bayger (Lwów)	Włodzimierz Demetrykiewicz
Franciszek Bieda	Antoni Dobrowolski (Warszawa)
Czesław Bieżanko (Gniezno)	Janusz Domaniewski (Zakopane)
Ludwik Birkenmajer	Roman Dreżepolski (Poznań)
Jan Blitek (Katowice)	Benedykt Dybowski (Lwów)
Kyszard Błędowski (Warszawa)	Marja Dyrdowska (Poznań)
Józef Marjan Bocheński	Władysław Dziewulski (Wilno)
Karol Bogdanowicz	Seweryn Dziubałtowski (Warszawa)
Jan Bowkiewicz (Wilno)	Wilhelm Friedberg (Poznań)
Józef Brzeziński (Prądnik Czerwony)	Józef Fudański
Bolesław Bujalski (Bitków)	Benedykt Fuliński (Lwów)
Odo Bujwid (Warszawa)	Jan Gadomski
Jan Czarnocki (Warszawa)	Kazimierz Gaji (Warszawa)

- Tadeusz Garbowski
Antoni Gawel
Michał Gedroyć (Krzemieńiec)
Emil Godlewski sen. (Puławy)
Emil Godlewski iun.
Walery Goetel
Stanisław Goliński (Puławy)
Władysław Gorczyński (Warszawa)
Lucjan Grabowski (Lwów)
Marjan Grabowski (Tarnów)
Jan Grochmalicki (Poznań)
Roman Gutwiński
Jan Hirschler (Lwów)
Stefan Hłasek (Warszawa)
Ludwik Horwitz (Warszawa)
Henryk Hoyer
Bolesław Hryniewiecki (Warszawa)
Eugenjusz Jabłoński (Warszawa)
Tadeusz Jaczewski (Warszawa)
Antoni Jakubski (Poznań)
Jerzy Jaroeki (Warszawa)
Jan Jarosz
Stanisław Jaskólski
Hieronim Jawłowski (Wilno)
Wład. Jedliński (Warszawa)
Tytos Kaucki (Lwów)
Michał Kamieński (Warszawa)
Jan Karpowicz (Cząbrow, pod Nowogródkiem)
Kazimierz Kaznowski (Kielce)
Jan Kinel (Lwów)
Roman Kobendza (Warszawa)
Marjan Koczwarą (Lwów)
Janusz Kołodziejczyk (Warszawa)
Stanisław Kontkiewicz (Warszawa)
Stefan Kopeć (Puławy)
Helena Koporska (Lublin)
Stanisł. Kosińska (Warszawa)
Konst. Kowalewski (Warszawa)
Ludwik Kowalski
Hugo Kowarzyk (Jaworzno)
Karol Kozierowski (Warszawa)
Aleksander Kozikowski (Lwów)
Aniela Kozłowska
Roman Kozłowski (Warszawa)
Zygmunt Koźmiński (Warszawa)
Marja Kraińska (Warszawa)
Adam Krasucki (Lwów)
Jerzy Kremky (Warszawa)
Stefan Kreutz
Ignacy Król
Sewery Knrzemieniewski (Lwów)
Stanisław Krzysik
Witold Kulesza (Poznań)
Stanisław Kulczyński (Lwów)
Włodzimierz Kulmatycki (Bydgoszcz)
Roman Kuntze (Lwów)
Czesław Kuźniar
Wiktor Kuźniar (Warszawa)
Wacław Lastowski (Bieniakonie)
Stanisław Lenciewicz (Warszawa)
Jan Lewiński (Warszawa)
Bernard Liebetanz (Poznań)
Flora Lilienfeldówna
Jerzy Lilpop
Miecz. Limanowski (Wilno)
Alfred Lityński (Wigry)

- Michał Łempicki (Warszawa)
Jarosław Lomnicki (Lwów)
Paweł Łoziński
Walery Łoziński
Józef Łukaszewicz (Wilno)
Adam Luniewski (Warszawa)
Stefan Makowiecki (Lwów)
Marja Marchewianka
Stanisław Małkowski (Warszawa)
Edward Mazur (Podgórze)
Alojzy Mazurek (Warszawa)
Kazimierz Miczyński
Władysław Mierzejewski (Wilno)
Stanisław Minkiewicz (Puławy)
Zygmunt Mokrzecki (Warszawa)
Ambroży Moszyński (Poznań)
Józef Motyka
Józef Morozewicz (Warszawa)
Jan Muszyński (Wilno)
Bolesław Namysłowski (Poznań)
Apolinary Negrusz
Władysław Niebrzydowski
(Warszawa)
Witold Niesiołowski
Edward Lubicz Niezabitowski
(Poznań)
Emil Nikiel (Jaworzno)
Jan Noskiewicz (Lwów)
Jan Nowak
Józef Paczoński (Białowieża)
Edward Passendorfer
Stanisław Pawłowski (Poznań)
Bogumił Pawłowski
Kazimierz Piech
Feliks Piestrak (Wieliczka)
Adam Piwowar (Dąbrowa Górna.)
Wilhelm Pokorny (Lwów)
- Marja Polackówna (Lwów)
Władysław Poliński (Warszawa)
Roman Prawocheński
Józef Premik
Jan Prüffer (Wilno)
Ferd. Rabowski (Warszawa)
Paweł Radziszewski (Wilno)
Edward Ralski
Miroslaw Ramult
Jan Rivola (Poznań)
Wojciech Rogala (Lwów)
Kazimierz Rogóyski (Wilno)
Jan Romaniszyn (Lwów)
Eugenjusz Romer (Lwów)
Romuald Rosłoński (Przemysł)
Józef Rostański
Wacław Roszkowski (Warszawa)
Kazimierz Rouppert
Zygmunt Rozen
Jan Ruszkowski (Poznań)
Jerzy Ruszkowski (Warszawa)
Jan Rychlicki
Bronisław Rydzewski (Wilno)
Józef Ryzner (Lwów)
Juljan Kzóska (Poznań)
Jan Samsonowicz (Warszawa)
Ludomir Sawicki
Edward Schechtel (Poznań)
Fryderyk Schille (Strzałków
koło Stryja)
Antoni Schimitzek (Siersza)
Michał Siedlecki
Wincenty Siemaszko (Skiernie-
wice)
Jan Siemiradzki (Lwów)
Tadeusz Sikorski

- Kazimierz Simm (Cieszyn)
Ludwik Sitowski (Poznań)
Franciszek Skupniewski (Warszawa)
Witold Sławiński (Wilno)
Piotr Słonimski (Warszawa)
Jerzy Smoleński
Władysław Smosarski (Poznań)
Stanisław Smreczyński sen.
Stanisław Smreczyński jun.
Kazimierz Smulikowski (Lwów)
Marjan Sokołowski
Stanisław Sokołowski sen.
Stanisław Sokołowski jun.
Teodor Spiczakow
Jan Stach
Karol Starmach
Konstanty Stecki (Poznań)
Witold Stefański (Warszawa)
Edward Stenz (Gdańsk)
Stefan Stobiecki
August Stöckl (Lwów)
Konstanty Strawiński (Warszawa)
Fortunat Stroński (Lwów)
Kazimierz Strzemiński
Ks. Bolesł. Strzeszewski (Płock)
Stanisław Sumiński (Warszawa)
Leon Syroczyński (Lwów)
Walery Swederski (Lwów)
Michał Świątkiewicz (Lwów)
Bohdan Świdorski (Warszawa)
Władysław Szafer
Kazimierz Szafnagel (Kuzlany)
Bronisław Szafran
Władysław Szajnocha
Wład. Szaniawski (Przegoliny)
Jan Sztolcman (Warszawa)
Kazimierz Szulc (Warszawa)
Jan Szulczewski (Poznań)
Franciszek Szychliński (Poznań)
Dezydery Szymkiewicz (Lwów)
Wawrzyniec Teisseyre (Lwów)
Szymon Tenenbaum (Warszawa)
F. K. Terlikowski (Poznań)
Juljan Tokarski (Lwów)
Tadeusz Trella (Przemyśl)
Józef Trzebiński (Wilno)
Seweryn Udziela (Podgórze)
Władysław Vorbrott
Antoni Wagner (Warszawa)
Stanisław Waśniewski (Mydlniki)
Ks. Franciszek Wawrzyniak (Dzieskanowice)
Stanisław Weigner
Herkulan Weigt
Zygmunt Weyberg (Lwów)
Szymon Wierdak (Lwów)
Kazimierz Wieze (Poznań)
Jan Wilczyński (Wilno)
Tadeusz Wilczyński (Lwów)
Edward Windakiewicz
Stanisław Wisłouch (Warszawa)
Piotr Wiśniewski (Wilno)
Tadeusz Wiśniowski (Lwów)
Józef Witkowski
Jan Włodek
Adam Wodziezko (Poznań)
Tadeusz Wolski (Warszawa)
Stan. Wołosowicz (Warszawa)
Jadwiga Wołoszyńska
Tadeusz Woyno (Warszawa)

Kazimierz Wójcik (Poznań)	Jan Zaćwilichowski
Zygmunt Wóycicki (Warszawa)	Edmund Załęski
Antoni Wróblewski (Lwów)	Jan Zerndt
Wanda Zabłocka	August Zierhoffer (Lwów)
Jan Zabłocki	Władysław Żelechowski
Zofja Zaćwilichowska	Kazimierz Żorawski (Warszawa)

Prace tej Komisji są rozdzielone na pięć ośrodków (Kraków, Lwów, Poznań, Warszawa i Wilno). W Krakowie istnieje 5 sekcji pod kierunkiem: 1) *geofizyczna* — prof. Banachiewicza; 2) *geologiczna* — prof. Nowaka; 3) *botaniczna* — prof. Szafera; 4) *zoologiczna* — prof. Hoyer a i *rolniczo-leśna* — prof. Włodka.

2. Komisja historii nauk matematyczno-przyrodniczych.

Przewodniczący: Józef Rostafiński.

Sekretarz: Aleksander Birkenmajer.

Członkowie:

Aleksander Birkenmajer	Feliks Kucharzewski (Warszawa)
Ludwik Birkenmajer	Jan Lachs
Franciszek Bujak (Lwów)	Władysław Natanson
Stanisław Ciechanowski	Józef Rostafiński
Isak Collijn (Stockholm)	Władysław Szumowski
Ks. Konstanty Czaykowski	Jan Tur (Warszawa)
Samuel Dickstein (Warszawa)	Adam Wrzosek (Poznań)
Tadeusz Estreicher	Władysław Zaborski (Wilno)
Franciszek Fuchs	Jan Zawidzki (Warszawa)
Franciszek Giedroyć (Warszawa)	
Aleksander Kraushar (Warszawa)	

IV. Komisje wspólne

1. Komisja antropologii i prehistorji.

Przewodniczący: Henryk Hoyer.

Sekretarz: Józef Żurowski.

Członkowie:

1. Sekcja antropologiczna.

Leopold Adametz	G. Papillaut (Paryż)
Stanisław Ciechanowski	Roman Prawocheński
Jan Czekanowski (Lwów)	Michał Reicher (Wilno)
E. Czepurkowskij (Władywostok)	Olga Spitzer-Willerowa
Henryk Hoyer	Karol Stojanowski (Poznań)
A. Hrdlička (Washington)	Kazimierz Stołyhwo (Warszawa)
Kazimierz Kostanecki	J. Talko-Hryncewicz
Edward Loth (Warszawa).	Seweryn Udziała
Aleksander Maciesza (Płock)	Leon Wachholz
Ernest Maydell	Adam Wrzosek (Poznań)
Jan Mydlarski (Warszawa)	Edmund Załęski
Jan Olbrycht	

2. Sekcja prehistoryczna.

Włodzimierz Antoniewicz (Warszawa)	Bohdan Janusz (Lwów)
Michał Brenstein (Wilno)	Józef Kostrzewski (Poznań)
Jan Stan. Czarnowski (Kielce)	Ludwik Krzywicki (Warszawa)
Włodzimierz Demetrykiewicz	Stefan Krukowski (Warszawa)
Michał DREWKO (Warszawa)	Łubor Niederle (Praga)
Bolesław Erzepki (Poznań)	Ludwik Sawicki (Warszawa)
Henryk Hoyer	Stanisław Tomkowicz
Roman Jakimowicz (Warszawa)	Zygmunt Zakrzewski (Poznań)
	Józef Żurowski

2. Komisja etnograficzna.

Przewodniczący: Jan M. Rozwadowski.

Zastępca Przewodniczącego: Seweryn Udziela.

Sekretarz: Jan Stanisław Bystron.

Członkowie:

Włodzimierz Antoniewicz (Warszawa)	Włodzimierz Kubijowicz
Włodzimierz Bugiel (Paryż)	Leonard Lepszy
Franciszek Bujak (Lwów)	Jan Łoś
Jan Stanisław Bystron	Bronisław Malinowski (Londyn)
Adam Chętnik (Nowogród nad Narwią)	Kazimierz Moszyński
Adolf Chybiński (Lwów)	Kazimierz Nitsch
Stanisław Ciszewski (Warszawa)	Stanisław Poniatowski (Warszawa)
Stefan Czarnowski (Warszawa)	Józef Rostański
Jan Czekanowski (Lwów)	Jan M. Rozwadowski
Stanisław Dobrzycki (Poznań)	Ludomir Sawicki
Kazimierz Dobrowolski	Edmund Schneeweis (Belgrad)
Cezarja Ehrenkreutzowa (Wilno)	Władysław Semkowicz
Stanisław Estreicher	Tadeusz Seweryn (Tarnaszków Maz.)
Adam Fischer (Lwów)	A. P. Stoiłow (Sofja)
Eugenjusz Frankowski (Poznań)	Juljan Talko-Hryncewicz
Jerzy Horák (Praž)	Seweryn Udziela
Zdzisław Jachimecki	Stanisław Windakiewicz
Witold Klinger (Poznań)	Helena Windakiewiczowa
Filaret Kołossa (Lwów)	Roman Zawiliński
Tadeusz Kowalski	Juljusz Zborowski (Zakopane)
Ludwik Krzywicki (Warszawa)	

3. Komisja geograficzna.

Przewodniczący: Eugenjusz Romer.

Sekretarz: Jerzy Smoleński

Członkowie:

Henryk Arctowski (Lwów)	Franciszek Bujak (Lwów)
Stanisław Arnold (Warszawa)	Jan Stanisław Bystron

- Jan Czarnocki (Warszawa)
Stefan Czarnowski (Warszawa)
Jan Czekanowski (Lwów)
Regina Danysz-Fleszarowa
(Warszawa)
Kazimierz Demel (Hel)
Antoni Dobrowolski (Warszawa)
Janusz Domaniewski (Zakopane)
Seweryn Dziubałtowski (Warszawa)
Benedykt Fuliński (Lwów)
Adam Gadomski
Ferdynand Goetel (Warszawa)
Walery Goetel
Wład. Gorczyński (Warszawa)
Jan Grochmalicki (Poznań)
Marc. Handelsman (Warszawa)
Jan Hirschler (Lwów)
Bolesław Hryniewiecki (Warszawa)
Jan Jakubowski
Antoni Jakubski (Poznań)
Aleks. Janowski (Warszawa)
Juljusz Jurczyński (Łódź)
Witold Kamieniecki (Warszawa)
Kazimierz Kaznowski (Warszawa)
Jan Kinel (Lwów)
Roman Kobendza (Warszawa)
Marjan Koczwara (Lwów)
Stanisław Korbel
Józef Kostrzewski (Poznań)
Władysław Kotwicz (Lwów)
Tadeusz Kowalski
Ks. Stan. Kozierowski (Skórzewo)
Aleksander Kozikowski (Lwów)
Aniela Kozłowska
- Stefan Kreutz
Włodzimierz Kubijowicz
Stanisław Kulczyński (Lwów)
Witold Kulesza (Poznań)
Stanisław Kutrzeba
Stan. Lencewicz (Warszawa)
Jan Lewiński (Warszawa)
Mieczysław Limanowski (Wilno)
Alfred Lityński (Wigry)
Jerzy Loth (Warszawa)
Jarosław Lomnicki (Lwów)
Walery Łoziński
Józef Łukaszewicz (Wilno)
Edward Maliszewski (Warszawa)
Stan. Małkowski (Warszawa)
Władysław Massalski (Warszawa)
Stan. Minkiewicz (Puławy)
Zygmunt Mokrzecki (Warszawa)
Kazimierz Moszyński
Józef Motyka
Jan Natanson-Leski (Warszawa)
Stanisława Niemcówna
Edward Niezabitowski (Poznań)
Kazimierz Nitsch
Jan Noskiewicz (Lwów)
Jan Nowak
Stan. Nowakowski (Poznań)
Bolesław Olszewicz (Poznań)
Zdzisław Opolski (Krzemieniec)
Józef Paczowski (Białowieża)
Bogumił Pawłowski
Stanisław Pawłowski (Poznań)
Bronisław Piątkiewicz
Wilhelm Pokorny (Lwów)
Marja Polaczkówna (Lwów)
Wład. Poliński (Warszawa)

Stan. Poniatowski (Warszawa)	Kazimierz Szulc (Warszawa)
Engenjusz Romer (Lwów)	Jerzy Wojciech Szulczewski (Poznań)
Józef Rostański	Teofil Szumański (Lwów)
Kazimierz Rouppert	Dezydery Szymkiewicz (Lwów)
Mikołaj Rudnicki (Poznań)	Juljan Talko-Hryncewicz
Jan Samsonowicz (Warszawa)	Józef Trzebiński (Warszawa)
Ludomir Sawicki	Seweryn Udziela
Edward Schechtel (Poznań)	Roman Umiastowski (Wilno)
Władysław Semkowicz	Antoni Wagner (Warszawa)
Michał Siedlecki	Józef Wąsowicz (Lwów)
Ludwik Sitowski (Poznań)	Herkulan Weigt
Jerzy Smoleński	Szymon Wierdak (Lwów)
Marjan Sokołowski	Tadeusz Wilczyński (Lwów)
Stanisław Sokołowski	Stan. Wołosowicz (Warszawa)
Jan Stach	Jadwiga Wołoszyńska
Konstanty Stecki (Poznań)	Zygmunt Wóycieki (Warszawa)
Kazimierz Stołyhwo (Warszawa)	Juljusz Zborowski (Zakopane)
Antoni Sujkowski (Warszawa)	Tadeusz Zubrzycki (Warszawa)
Władysław Szafer	August Zierhoffer (Lwów)
Bronisław Szafran	Władysław Żelechowski
Jan Sztolcman (Warszawa)	

Stacja Naukowa Polska w Paryżu.

Paris, 6 Quai d'Orléans.

Biblioteka Polska.

Delegat P. A. U.: Franciszek Pułaski.
Kustosz: Stanisław Piotr Koczorowski.

Museum im. Adama Mickiewicza.

Kustosz honorowy: Marja Mickiewiczówna.
Kustosz: Bronisława Mońkiewiczówna.

Komitet miejscowy Biblioteki Polskiej.

Przewodniczący: Adam ks. Czartoryski.

Sekretarz: *Vacat.*

Członkowie: Stanisław Henryk hr. Badeni, Tadeusz Chojcecki, Józef Przeździecki, Gustaw Taube, Dionizy Zaleski.

Stacja Naukowa i Biblioteka Polska w Rzymie.

Roma, 15 via delle Botteghe Oscure.

Dyrektor: *Vacat.*

Bibliotekarz: Józef Michałowski.

Polska Komisja Międzynarodowej Współpracy Intelektualnej przy Lidze Narodów.

Warszawa, Pałac Staszica, Nowy Świat 72.

Delegaci P. A. U.: Stanisław Wróblewski (Warszawa).

Stefan Pieńkowski (Warszawa).

Polskie Komitety Narodowe Unij Naukowych Międzynarodowych.

1. Unja Astronomiczna.

Przewodniczący: Tadeusz Banachiewicz¹⁾

Zastępca przewodniczącego: Marcin Ernst (Lwów).

Sekretarz Komitetu: Michał Kamieński (Warszawa).

Członkowie: Władysław Dziewulski (Wilno), Lucjan Grabowski (Lwów).²⁾

2. Unja Biologiczna.

Przewodniczący: Henryk Hoyer.

Członkowie: Kazimierz Białaszkiewicz (Warszawa), Emil Godlewski jun., Kazimierz Kostanecki, Michał Siedlecki, Władysław Szafer.

¹⁾ Niewymienienie miejsca oznacza Kraków.

3. Unja Chemji czystej i stosowanej.

Przewodniczący: Leon Marchlewski.

Członkowie: Stanisław Bądziński (Warszawa), Karol Dzie-
woński, Wojciech Świętosławski (Warszawa) — oraz trzech
wybranych przez Polskie Towarzystwo Chemiczne w Warszawie:
Wiktor Lampe, Edmund Trepka (trzeci niewybrany).

4. Unja Fizyczna.

Przewodniczący: Władysław Natanson.

Członkowie: Czesław Białobrzeski (Warszawa), Stefan
Mazurkiewicz (Warszawa), Stefan Pieńkowski (Warszawa),
Czesław Reczyński (Lwów), Mieczysław Wolfke (Warszawa),
Konstanty Zakrzewski.

5. Unja Geodezyjno-Geofizyczna.

Przewodniczący: Tadeusz Banachiewicz.

Przewodniczący Sekcji geofizycznej: Henryk Arctowski
(Lwów).

Przewodniczący Sekcji geodezyjnej: Kasper Weigel (Lwów).
Sekretarz Komitetu: Edward Warchałowski (Warszawa).

Członkowie: Ludwik Birkenmajer, Bolesław A. Dobro-
wolski (Warszawa), Władysław Dziewulski (Wilno), Władysław
Gorczyński (Warszawa), Stanisław Kalinowski (Warszawa),
Michał Kamiński (Warszawa), Eugenjusz Romer (Lwów), Mie-
czysław Rybczyński (Warszawa), Michał Siedlecki, T. Zub-
rzycki (Warszawa).

6. Unja Geograficzna.

Przewodniczący: Eugenjusz Romer (Lwów).

Sekretarz Generalny: Ludomir Sawicki.

Członkowie: Henryk Arctowski (Lwów), Jan Czekanowski
(Lwów), Władysław Gorczyński (Warszawa), Antoni Jakubski
(Poznań), Stanisław Lencewicz (Warszawa), Mieczysław Lima-
nowski (Wilno), Władysław Massalski (Warszawa), Stanisław
Pawłowski (Poznań), Władysław Semkowicz, Jerzy Smoleń-
ski, Władysław Szafer.

7. Unja Matematyczna.

Przewodniczący: Waclaw Sierpiński (Warszawa).

Członkowie: Stefan Banach (Lwów), Samuel Dickstein (Warszawa), Antoni Hoborski, Zdzisław Krygowski (Poznań), Antoni Łomnicki (Lwów), Stefan Mazurkiewicz (Warszawa), Wiktor Staniewicz (Wilno), Stanisław Zaremba, Kazimierz Żorawski (Warszawa).

8. Union Académique Internationale.

Bruxelles, Palais des Académies.

Delegaci P. A. U.: Jan M. Rozwadowski, Ignacy Chrzanowski.

9. Conseil International de Recherches.

London, Burlington House.

Delegaci P. A. U.: Kazimierz Kostanecki, Władysław Natanson.

Komitet Biblioteki pisarzy polskich.

Przewodniczący: Jan Czubek.

Sekretarz: Stanisław Kot.

Członkowie: Stanisław Estreicher, Stanisław Kutrzeba, Jan Łoś.

Komitet Słownika łaciny średniowiecznej w Polsce.

Przewodniczący: Ks. Jan Fijałek.

Sekretarz: Ludwik Piotrowicz.

Członkowie: Adam Chmiel, Leon Sternbach.

Słownik staropolski.

Redaktor: Jan Łoś.

Pomocnik: Henryk Oesterreicher.

Komitet dla wydawnictwa »Źródeł do dziejów życia umysłowego Polski w dobie humanizmu (Stosunki z zagranicą)«.

a) Z Wydziału filologicznego: Ignacy Chrzanowski, Józef Kallenbach, Stanisław Kot, Stanisław Windakiewicz.

b) Z Wydziału histor.-filozoficznego: ks. Jan Fijałek, Stanisław Kutrzeba, Jan Ptaśnik (Lwów).

Komitet fund. im. ś. p. Erazma i Anny małżonków Jerzmanowskich.

Zarząd Pol. Akademji Umiejętności oraz delegaci:

Wydziału filologicznego: Ignacy Chrzanowski
Stanisław Witkowski.

Wydziału histor.-filozoficznego: Władysław Abraham
Franc. Ksawery Fierich.

Wydziału matem.-przyrodniczego: Władysław Szafer
Jan Zawidzki.

Komitet fund. im. ś. p. Probusa Barczewskiego.

Dla przyznania nagrody: 1) za pracę historyczną, 2) za pracę malarską składa się z dwóch członków Wydziału filolog. i trzech członków Wydziału hist.-filozof. Wyborów dokonuje się co roku w grudniu.

Komitet fund. Feliksa Jasińskiego i Witolda Łozińskiego.

Dla przyznania nagrody z zakresu grafiki, rzeźby albo muzyki składa się z członków działu artystycznego fund. ś. p. Probusa Barczewskiego oraz delegatów: a) profesora muzykologii na Uniw. Jagiell., b) delegata Towarzystwa Muzycznego w Krakowie.

Komitet fund. im. Pawła Tyszkowskiego.

Prezes: Jan M. Rozwadowski.

Sekretarz Generalny: Stanisław Kutrzeba.

Dyrektor Wydziału matem.-przyrodn.: Władysław Natanson.

Członkowie wybrani przez Wydz. mat.-przyrodn.: Henryk Hoyer, Kazimierz Kostanecki, Leon Marchlewski.

Referenci: Stanisław Ciechanowski, Emil Godlewski jun., Karol Klecki, Franciszek Krzysztalowiec (Warszawa), Jan Lenartowicz (Lwów), Witold Nowicki (Lwów).

Sekretarz Komitetu: Henryk Hoyer.

Komitet dla uczczenia 100-ej rocznicy śmierci Jana Śniadeckiego.

Prezes: Jan M. Rozwadowski.

Sekretarz Generalny: Stanisław Kutrzeba.

Sekretarz Komitetu: Stanisław Kot.

Członkowie: Tadeusz Banachiewicz, Ludwik Birkenmajer, Ignacy Chrzanowski, Samuel Dickstein (Warszawa), Józef Kallenbach, Władysław Natanson, Witold Rubczyński, Władysław Szumowski, Jan Zawadzki (Warszawa).

Państwowy Instytut Meteorologiczny.

Delegat P. A. U.: Czesław Białobrzeski (Warszawa).

Fundacja Kórnicka.

Delegaci P. A. U.: Stanisław Wróblewski (Warszawa), Józef Sypniewski (Puławy).

Fundacja im. Suszyńskich.

Delegat P. A. U.: Leon Marchlewski.

Kasa im. Mianowskiego w Warszawie.

Delegat P. A. U.: Kazimierz Żorawski (Warszawa).

Komitet nagrody literackiej m. Łodzi.

Delegat P. A. U.: Józef Kallenbach.

Komisja regulaminowa.

Prezes: Jan M. Rozwadowski.

Sekretarz Generalny: Stanisław Kutrzeba.

Członkowie: Władysław Abraham (Lwów), Emil Godlewski jun., Kazimierz Kostanecki, Jan Łoś, Leon Marchlewski, Władysław Natanson, Leon Piniński (Lwów), Stanisław Wróblewski (Warszawa).

Komisja rewizyjna.

Członkowie: Fryderyk Papée, Michał Siedlecki, Tadeusz Sinko.

Zastępca: Władysław Heinrich.

Muzeum Fizjograficzne.

Dyrektor: Jan Stach.

Kustosz działu zoolog.: Józef Fudakowski.

Kustosz działu botan.: Jerzy Lilpop.

Kustosz działu geolog.: Eugenjusz Panow.

Konserwator zbioru motyli: Witold Niesiołowski.

Muzeum Archeologiczne.

Kustosz: Włodzimierz Demetrykiewicz.

Zastępca kustosza: Tadeusz Reyman.

Komitet Biblioteki Pol. Akademji Umiejętności.

Przewodniczący: Stanisław Kutrzeba.

Członkowie: ks. Jan Fijałek, Kazimierz Nitsch, Fryderyk Papée, Władysław Semkiewicz, Michał Siedlecki, Władysław Baran.

Biblioteka Pol. Akademji Umiejętności.

Inspektor: Fryderyk Papée.

Dyrektor: Władysław Baran.

Bibliotekarka: Helena d'Abancourt.

Pomocnicy: Jadwiga Czapska, Janina Felińska.

Syndyk Pol. Akademji Umiejętności.

Dr. Józef Skąpski, Kraków, ul. św. Jana 12.

Tel. Nr. 443.

Kancelarja Polskiej Akademji Umiejętności.

Według § 21 statutu Akademji znajduje się pod zarządem Sekretarza Generalnego.

Tel. Nr. 39.

Dyrektor: Józef Rydel.

Zastępca: Marja Wróblewska.

Kierownik magazynu wydawn.: Kazimierz Hałaciński.

Zastępca: Regina Szewczykówna.

Podskarbi: Józef Patykiewicz.

Rachmistrz: Edward Pompa.

Kancelarja Gospodarcza dóbr P. A. U.

Według § 21 statutu Akademji znajduje się pod zarządem Sekretarza Generalnego.

Inspektor: Inż. Jan Krzesiwo.

Rachmistrz: Kazimierz Czachowski.

Ursędnicy: Helena Antecką, Stanisława Łuczyńska.

Sprzedaż wydawnictw znajduje się
w Księgarni Gebethnera i Wolffa w Krakowie oraz we wszystkich
jej oddziałach.

Woźny P. A. U.: Józef Stopa i siedmiu pomocników.

SPRAWOZDANIE Z WYDAWNICTW
I CZYNNOŚCI
POLSKIEJ AKADEMJI UMIEJĘTNOŚCI
OD CZERWCA 1926 DO CZERWCA 1927.

Sprawozdanie z wydawnictw i czynności Polskiej Akademji Umiejętności od czerwca 1926 do czerwca 1927.

Encyklopedia Polska. Zamierzone nowe wydanie dwóch tomów Encyklopedji, zawierających Dzieje literatury polskiej, natrafiało na ciągle trudności. Ustalono wreszcie na nowo plan tego wydania, które jednak ukaże się nie jako tom Encyklopedji, ale w dziale podręczników humanistycznych. Do zamierzonego wydania porobiorowych dziejów Polski niektóre rozdziały są gotowe od dość dawna do druku, jednakże z powodu śmierci lub ustąpienia niektórych współpracowników trzeba zorganizowanie pracy nad tym tomem na nowo przeprowadzić.

W serji podręczników humanistycznych kończy się druk bardzo obszernego tomu III-go i ostatniego książki prof. Witkowskiego *Historjografia grecka i nauki pokrewne*; w siódmym wydaniu ukazała się *Pisownia polska* w opracowaniu prof. J. Łosia; ponieważ wydanie to niedługo będzie wyczerpane, prof. Łoś przystępuje do opracowania nowego uzupełnionego wydania.

Wydatnie powiększyła się ilość podręczników do nauk ścisłych. Wobec zupełnego wyczerpania

tomu II i III Anatomji człowieka ś. p. prof. A. Bochenka przystąpiono do nowego ich wydania; przejrzenia i uzupełnienia podjął się prof. St. Ciechanowski. Tom II-gi już wyszedł, tom III-ci prawdopodobnie również w bieżącym roku zostanie oddany do handlu księgarskiego. Jest też nadzieja, iż niedługo będzie można uzupełnić to cenne wydawnictwo przez wydanie brakującego jeszcze drugiego zeszytu drugiej części tomu IV, zawierającej „Ucho“, opracowanej i nadesłanej już przez prof. J. Markowskiego; tenże autor zapowiedział, iż w krótkim czasie nadesłanie rękopis pierwszej części tego tomu IV, mającej zawierać „Układ nerwowo-ośrodkowy“. W ten sposób jest nadzieja, iż dzieło zostanie ukończone. Anatomję porównawczą zwierząt domowych, pióra prof. H. Hoyera, doprowadzono do końca i wydano jeszcze w lutym b. r. Dokończono też druku Podręcznika do ćwiczeń chemicznych prof. J. Kozaka i T. Orzelskiego. Rozpoczął się już druk tomu I Patologii ogólnej w opracowaniu prof. K. Kleckiego; całość obliczona jest na trzy tomy.

Kończy się już uzupełnianie luk w wydawaniu Bulletin International Wydziału I i II, którego redakcję po czł. St. Kutrzebie objął od stycznia b. r. czł. J. Dąbrowski. Wydano roczniki za lata 1924 i 1925, oraz zeszyt Bulletin'u za I kwartał roku 1927, tak że już na przyszłość będzie się Bulletin ukazywał normalnie w zeszytach. Pozostaje do uzupełnienia jeszcze tylko druk Bulletin'u za rok 1926; tłumaczenie referatów do tego rocznika jest w pełnym toku.

Komisja antropologii i prehistorji. Nowa Komisja, powstała z dawnej Komisji antropologicznej,

ukonstytuowała się w maju 1926 r., wybierając przewodniczącym czł. Henryka Hoyera, a sekretarzem Dr. Józefa Żurowskiego.

Na posiedzeniach Komisji referował czł. J. Talko-Hryncewicz: Najnowsze odkrycia archeologiczne w Azji wschodniej w związku z poprzednimi, oraz: Krakowiacy współcześni, studjum antropologiczne; prof. J. Kostrzewski: O typach domów mieszkalnych w Polsce przedhistorycznej, a Dr. J. Żurowski: Wiślanie-Krakowianie doby przedhistorycznej w świetle wykopalisk archeologicznych lat ostatnich.

Tom IV-ty Prac i Materiałów archeologiczno-antropologicznych i etnograficznych kończy się drukiem pracy prof. J. Talko-Hryncewicza: Najnowsze odkrycia archeologiczne w Azji wschodniej w związku z poprzednimi.

Komisja geograficzna. Nowa ta Komisja zorganizowała się w ciągu ubiegłego roku; na razie zajęła się głównie współpracą w przygotowaniu Zjazdu geografów i etnografów słowiańskich, zwołanego do Polski na czerwiec 1927 r.

Komisja etnograficzna istnieje dopiero od końca maja 1926 r. Na pierwszym jej posiedzeniu wybrano przewodniczącym prof. Jana M. Rozwadowskiego, zastępcą insp. Seweryna Udzięła a sekretarzem prof. Jana St. Bystronia.

W okresie sprawozdawczym odbyła Komisja sześć posiedzeń, na których przedstawiono 17 prac, a mianowicie: Wł. Antoniewicz: Metalowe zapinki góralskie; J. S. Bystron: Charakternicy; Tenże: Nadawanie imion; Tenże: Znaki konwencyjne ludu polskiego; Tenże:

Napisy tradycyjne; St. Ciszewski: Umywać się komu, czemu, albo do czego, kogo; Tenże: Żeńska twarz; K. Dobrowolski: Ze studjów nad testamentem włościańskim w dawnej Polsce; W. Kubijowicz: Życie pasterskie w Beskidach magórskich; J. Ligęza: Krótki opis wsi Ujanowic; R. Lielientalowa: Dziecko żydowskie; K. Moszyński: Badania etnograficzne na kresach półn.-wschodnich; B. Namysłowski: Znaki bartne mazowieckie i inne znaki ludowe; T. Seweryn; Z żywym kurkiem po kolędzie; Tenże: Zamki drewniane u drzwi (materiały uczniów); Cz. Pietkiewicz: Materiały etnograficzne z Polesia rzeczywyciego; B. Zaboriski: O kształtach wsi w Polsce i ich rozmieszczeniu.

Z podjętego przez Komisję wydawnictwa Prac etnograficznych ukazały się jako Nr. 1 praca Zaboriskiego: O kształtach wsi w Polsce i ich rozmieszczeniu, jako Nr. 2 praca Wł. Kubijowicza: Życie pasterskie w Beskidach magórskich, jako Nr. 4 St. Ciszewskiego: Żeńska twarz. W druku znajduje się Nr. 3 (R. Lielientalowej: Dziecko żydowskie).

Wydział filologiczny wydał 3 zeszyty Rozpraw, a to t. LXI nr. 6: H. Oesterreichera: Imiesłów bierny w języku polskim; nr. 7: H. Windakiewiczowej: Wzory ludowej muzyki polskiej w mazurkach Fryd. Chopina i t. LXII nr. 3: W. Taszyckiego: Najdawniejsze polskie imiona osobowe. Drukuje się t. LXII nr. 4: J. Reinholda Ze studjów na starofrancuskiemi rękopisami, część II.

Poza Rozprawami rozpoczęto druk „Materiałów etnograficznych ze wschodniego Polesia“ Cz. Pietkiewicza.

Na posiedzeniach Wydziału przedstawiono następujące referaty:

Z językoznawstwa indoeuropejskiego: J. Otrębski: Z badań nad infksem nosowym.

Z filologii klasycznej: S. Lisiecki: Teorja Platona o prabycie duszy ludzkiej i jej krytyka; czł. T. Sinko: De vita Platonis Apuleiana; czł. L. Sternbach: Cercidaea; S. Skimina: De Ioannis Chrysostomi rhythmo oratorio; czł. T. Sinko: De Archyta Horatiano eiusque comitibus mortuis.

Z historii kultury w Polsce: czł. ks. J. Fijałek: Początki cenzury książek i pism w Kościele rzymsko-katolickim i w Polsce; W. Bobkowska: Nowe prądy (pestalocyzm i lankastryzm) w polskim szkolnictwie ludowem na początku XIX wieku.

Z historii literatury polskiej i nowożytnej: czł. J. Chrzanowski: Idea mesjaniczna Woronicza; czł. T. Sinko: Pokłosie czarnoleskie; czł. T. Grabowski: Libelt jako estetyk, krytyk i historyk literatury; czł. S. Wędkiewicz: Królowie Jan Olbracht i Jan Sobieski w legendach i piśmiennictwie Rumunów; czł. S. Kot: Pobyt Jana Kochanowskiego w Królewcu (na tle studjów zagranicznych poety).

Z historii sztuk plastycznych: czł. L. Lepszy: Przyczynek do kwestji pobytu Albrechta Dürera w Polsce.

Z muzykologii: Z. Jachimecki: Część muzyczna Bogarodziey.

Przygotowanie wydawnictwa Źródeł do dziejów życia umysłowego Polski w dobie humanizmu (Stosunki z zagranicą) znacznie postąpiło w ostatnim roku. Dr. Henryk Barycz ukończył

poszukiwania, prowadzone w archiwach uniwersyteckich Padwy i Bolonji w poprzednich latach przez członków Windakiewicza, ks. Fijałka i Kota. Obecnie przygotowuje się do druku tom pierwszy wydawnictwa, który obejmie materiały do studjów polskich w Padwie. Równocześnie redaktor wydawnictwa, czł. Kot, gromadzi systematycznie materiały źródłowe z rękopisów i starych druków, wyjaśniające stosunki Polaków i Polski z życiem umysłowym narodów zachodnich. Wydawnictwem opiekuje się Komitet, wyłoniony z I i II Wydziału. Na wniosek Komitetu Zarząd wysłał do Włoch Dra B. Niwińskiego w celu systematycznego zbadania najstarszych archiwów komunalnych i notarialnych w Bolonji, aby wydobyć z nich dane o pobycie i studjach Polaków w Bolonji od początku w. XIII do połowy w. XV.

Komitet do wydawania pism greckich Ojców Kościoła IV wieku. W r. 1926 czł. Sternbach odbył podróż naukową do Francji i Włoch w celu zbadania tradycji pośredniej dzieł Grzegorza z Nazjanzu, a w r. 1927 kontynuował badania w bibliotekach paryskich i niemieckich. Na podstawie owych studjów tekst pieśni daktylicznych nie przedstawia już żadnych luk i bez trudności można przystąpić do publikowania zupełnego aparatu krytycznego.

Komisja historii sztuki. Na posiedzeniach Komisji przedstawiono następujące rozprawy i referaty: Dr. Adam Bochnak: Kościół dawnego opactwa cysterskiego w Jędrzejowie; Dr. Kazimierz Buczkowski: a) O sgrafittach polskich, b) O konsoli z przedstawieniem trzech lwów w kościele św. Jana w Gnieźnie; Dr. Kazimiera Furmankiewiczówna: a) Rzeźba ro-

mańska w Polsce, b) Grobowiec Piotra Włostowicza i jego żony Marji, c) Wieża romańska w Mogilnie; Dr. Stanisław Gąsiorowski: Minjatorstwo grecko-rzymskie i tradycje grecko-rzymskie w świeckiem minjatorstwie średniowiecznem; Dr. Marja Jarosławiecka: Komunikat o rzeźbach dekoracyjnych katedry wrocławskiej; ks. Dr. Tadeusz Kruszyński: Ornat i dalmatyki z Żywca i ich holenderskie pochodzenie; czł. Leonard Lepszy: Andrzej Mackensen złotnik królów polskich i srebra podskarbiowskie Krasińskich; czł. Julian Pagaczewski: Ze studjów nad ikonografją św. Stanisława Kostki; Dr. Stanisława Sawiecka: O polskim modlitewniku iluminowanym z XVI wieku w zbiorach Bawarskiego Muzeum Narodowego w Monachjum; czł. Władysław Semkowicz: a) Zabytki romańskie na górze Sobotce, b) Krucyfiks w Sirolo we Włoszech, c) W sprawie kościoła św. Feliksa i Adaukta na Wawelu; czł. prof. Józef Strzygowski: Północ i południe w sztuce plastycznej; Dr. Tadeusz Szydłowski: a) O cysterskich budowlach z początku XIII wieku w Wąchocku, Koprzywnicy, Sulejowie i Jędrzejowie oraz o odkryciu apsydy pierwotnego romańskiego kościoła w Jędrzejowie, b) Rotunda św. Jana Chrzciciela w Grzegorzewicach.

Komisja rozpoczęła druk I zeszytu IV tomu Prac Komisji historii sztuki. W przygotowaniu jest indeks alfabetyczny do III tomu Prac.

Komisja językowa zajmowała się sprawą międzynarodowej transkrypcji fonetycznej i wydała opinię co do projektu przyjętego przez Zjazd kopenhaski z r. 1925. Powzięła też kroki w sprawie badań polskiej toponomastyki.

Rozpoczęto druk Słownika gwary wilamowskiej (niemiecka wieś Wilamowice w południowej Małopolsce), zebranego przez Dra Mojmira a opracowanego przezeń przy pomocy prof. A. Kleczkowskiego.

Praca nad zbieraniem materiałów do Słownika staropolskiego trwa nieustannie, dokonywana przez prof. Jana Łosia przy pomocy Dra Henryka Oesterreichera. Dotychczas zebrany i uporządkowany materiał słownikowy obejmuje wszystkie zabytki z czasów najdawniejszych do wieku XV, a z tego stulecia wszystkie ważniejsze i większe zabytki z jedynym wyjątkiem Ortyli magdeburskich oraz Rozmyślania przemyskiego. Z Ortyli obecnie wyczerpuje materiał prof. Łoś, z Rozmyślania zaś Dr. Oesterreicher. Po za tem pozostaną do uwzględnienia tylko drobne zabytki z XV wieku, wobec czego ta praca przygotowawcza zbliża się ku końcowi. Zauważyć trzeba, że w ten sposób powstaje rękopis, obejmujący całość słownika zabytków Staropolskich do końca wieku XV.

Słownik łaciny średniowiecznej w Polsce. Praca ekscerpowania tekstów według przepisów instrukcji, ułożonej przez Komitet tegoż Słownika, postąpiła w roku ubiegłym po dzień 31 marca 1927 o 43.663 kartek; wraz z poprzedniami jest ich 110.393. Do współpracowników dotychczasowych, których wymienia sprawozdanie przeszłoroczne, przybył prof. gimn. Cholewa.

Komisja orientalistyczna. W okresie sprawozdawczym odbyła Komisja dwa posiedzenia; na drugim posiedzeniu prof. T. Kowalski zdał sprawę z wyników podróży naukowej do Halicza, Łucka i Trok, odbytej z zasiłku Wydziału Nauki Ministerstwa W. R.

i O. P., celem badania języka Karaimów polskich i zebrania materiałów do przygotowywanego zbioru tekstów karaimskich w obu reprezentowanych na ziemiach polskich narzeczach, południowem i północnem.

Ukończone druk Nr. 9 Prac Komisji orientalistycznej, to jest pracy prof. A. Śmieszka z Poznania p. t. Geneza podania greckiego o Memnonie, królu Etjopów, i rozpoczęto druk Nr. 10 p. t. Les composés nominaux dans le Śatapathabrāhmana p. H. Willman-Grabowskiej z Paryża.

W V dorocznem zebraniu Holenderskiego Towarzystwa Orientalistycznego (Oostersch Genootschap in Nederland), na którem miała być omawiana sprawa przyszłego międzynarodowego kongresu orientalistycznego, przy współdziałaniu przedstawicieli poszczególnych krajów, wziął udział prof. T. Kowalski i wygłosił referat o języku Karaimów polskich i jego stosunku do innych języków turecko-kipczaeckich.

Komisja literacka drukuje w swem Archiwum korespondencję łacińską Szymona Maryckiego z humanistami polskimi w opracowaniu czł. Kota. Do ukończenia całości, obliczanej na 16 arkuszy, brak jeszcze 6 arkuszy. — Rozpoczęty przed laty druk Katalogu działu XIV (poezji) rękopisów polskich w b. ces. Bibliotece publicznej w Petersburgu w opracowaniu p. Janiny Kozłowskiej, wstrzymany następnie z powodu braku funduszy, podejmie Komisja na nowo, ale już jako Katalog rękopisów rewindykowanych z Rosji.

W tece posiada Komisja gotowe do druku rękopisy m. in.: Wykaz członków masonerji w Polsce z lat 1738 — 1821, opracowany przez p. Małachowskiego-Łem-

piciego, oraz notatki do dziejów teatru nieświeskiego, zestawione przez p. Pułjanowskiego. Rozpoczęto prace nad przygotowaniem do druku ostatniego tomu Archiwum Filomatów.

Wydawnictwo „Biblioteki Pisarzy Polskich“ kończy druk tomiku 79, który zawiera romans staropolski *Poncjana*, na podstawie wydania z r. 1542, dochowanego w egz. monachijskim.

Wydział historyczno-filozoficzny odbył w czasie od czerwca 1926 do kwietnia 1927 r. 11 posiedzeń, na których przedstawiono 13 prac, a mianowicie: 1 z historii filozofji (M. Heitzman: Mikołaj Hill, studjum z renesansu filozofji atomistycznej w Anglii na przełomie XVI w.); 2 z historii powszechnej (K. Zakrzewski: Rządy i opozycja w późnem cesarstwie rzymskiem za Arkadjusza; M. Gumowski: Przybysław, ksiązę bramborski); 3 z historii kościoła (W. Abraham: Pontificale krakowskie z pocz. XII w.; ks. W. Chotkowski: Dzieje klasztorów i monasterów galicyjskich 1780—1848; M. Niwiński: Fundacja opactwa cystersów w Wąchocku i dzieje jego uposażenia po koniec wieków średnich); 1 z historii polskiej (J. Siemieński: Sprawa włościańska w konfederacji warszawskiej 1573); 1 z historii praw słowiańskich (W. Namysłowski: Dawny chorwacki proces sądowy); 1 z geografji historycznej (St. Arnold: Najdawniejszy podział polityczny Polski w wiekach średnich); 2 z zakresu prawa (Br. Hełczyński: Ubezpieczenie na rachunek cudzy; J. Gwiazdomorski: Przejęcie długu); 2 z zakresu ekonomji: (A. Krzyżanowski: Zagadnienia walutowe po wojnie; W. Krzyżanowski: Lokalizacja przemysłu).

W tomie LXV Rozpraw Wydziału dokończono druku obszernej rozprawy Dra J. Feldmana: Polska a sprawa wschodnia 1709—1714 (Nr 5). Jako osobną książkę wydano pracę Dra L. Chmaja: Samuel Przypkowski na tle prądów religijnych XVII w., a nadto kończy się druk książki Dra Br. Hełczyńskiego: Ubezpieczenie na rachunek cudzy. Rozpoczęto druk tomu LXVI Rozpraw, a mianowicie wydrukowano pracę czł. W. Abrahama: Pontificale krakowskie z pocz. XII w. i zaczęto drukować pracę Dra T. Manteuffla: Stosunki polityczne frankońsko-włoskie w w. VI.

Druk Aktów Unji Polski z Litwą posuwał się powoli i doszedł do 40 arkusza, tak że pozostaje jeszcze do końca najwyżej 10 arkuszy. Równocześnie przygotowano indeks osób i miejscowości z wydrukowanych arkuszy.

Komisja historyczna. W marcu b. r. ukazał się obszerny tom Aktów króla Aleksandra (1501—1506) jako Nr. 79 wydawnictw tejże Komisji a t. XIX-ty w pierwszym ich dziale Monumenta medii aevi historica res gestas Poloniae illustrantia, poświęconego pamięci Józefa Szujskiego jako inicjatora tego zbioru (jeszcze w r. 1875) w myśl uchwały Komisji, powziętej przy rozpoczęciu jego druku (w lecie 1923) na wniosek wydawcy czł. Dra. Fryderyka Papégo, b. dyrektora Biblioteki Jagiellońskiej; w w. 8-ce obejmuje str. XIV przedmowy wydawcy i 623 tekstu wraz z indeksami. — W druku znajduje się I t. Aktów nuncjatury A. Bolognetti'ego (1581—1585), doprowadzony zaledwie do formy 25 z przyczyn niezależnych od Komisji. — W kwietniu b. r. oddano do druku Dyplomatarjusz

Katedry i Diecezji Wileńskiej t. I od r. 1387 w opracowaniu czł. ks. Jana Fijałka i czł. Wład. Semkowicza.

O poszukiwaniach naukowych krakowskich członków Komisji w archiwach i bibliotekach zagranicznych, przedstawionych na jej posiedzeniu d. 15 grudnia 1926 r., podano szczegółowszą wiadomość w zeszycie grudniowym u. r. Sprawozdań z czynności i posiedzeń Polskiej Akademji Umiejętności.

Prace poszukiwawcze Ekspedycji Rzymskiej w Archiwum Watykańskim prowadzi w tym roku od lutego w moc uchwały Komisji Dr. Edmund Długopolski, prof. gimn. z Krakowa a dawny z czasów przed wojny członek tejże Ekspedycji, opracowując w dalszym ciągu po czł. Drze Janie Ptaśniku ze Lwowa (w roku zeszłym) regesta papieża Bonifacego IX (1389—1404). Ponadto jako wolontarjusz ekspedycji pracuje w tenże Archiwum Dr. Maciej Loreť; przedmiotem jego studjów jest nuncjatura za króla Stanisława Augusta, nad którą pracował już przed wojną i trochę w czasie wojny w r. 1915 i 1916; w szczególności p. Loreť uzupełnia materiały do charakterystyki nuncjatury polskiej wogóle, a zwłaszcza w pierwszym dziesięcioleciu panowania Stanisława Augusta.

Komisja Atlasu historycznego Polski wydała w b. r. II zeszyt swych Prac, który zawiera rozprawę Dra St. Arnolda: Terytorja plemienne Polski Piastowskiej od XII—XIV w. Do rozprawy dodano 4 duże mapy, przedstawiające ewolucję granic politycznych Wielkopolski, Małopolski, Śląska oraz Kujaw i Mazowsza. Nadto kończy Komisja wydanie pierwszej mapy

Atlasu historycznego Polski z serii B (mapy przeglądowe), mianowicie mapy Wielkiego Księstwa Litewskiego w pierwszej połowie XVI w. (część północna), opracowanej z ramienia Komisji warszawskiej przez J. Jakubowskiego. Do mapy tej, wykonanej w zakładzie kartograficznym prof. Romera we Lwowie w podziałce 1:1.600.000, dodany jest tekst objaśniający. Komisja krakowska uzupełniała w dalszym ciągu mapę województwa krakowskiego w dobie Sejmu czteroletniego w skali 1:200.000 na podstawie materiału z Archiwum akt dawnych miasta Krakowa oraz lustracyj starostw i dóbr poduchownych z Archiwum Skarbowego w Warszawie. Pracę tę prowadził w dalszym ciągu p. Karol Buczek, podczas gdy p. Tadeusz Czort na podstawie materiałów, przywiezionych przez czł. W. Semkowicza z Wiednia, uzupełniał lasy wedle mapy maj. Heldensfelda. Równocześnie postępowała praca nad Słownikiem historyczno-geograficznym wojew. krakowskiego i woj. sandomierskiego, którą prowadzili p. A. Szumański i p. H. Münch. Mapa woj. krakowskiego zostanie w najbliższym czasie oddania do druku. Komisja lwowska pod kierownictwem dyr. E. Barwińskiego uporządkowała inwentarze opisań urbarjalnych Galicji z r. 1772 a obecnie przystąpiła do inwentaryzacji późniejszych fasyj z lat 1774—89. Pracę tę prowadził M. Mendys, przenosząc od razu dane topograficzne na mapę w skali 1:200.000.

Komisja prawnicza. Druk najstarszej księgi Sądu Wyższego prawa niemieckiego na Zamku Krakowskim, wydawanej przez prof. Abdona Kłodzińskiego w tomie X Archiwum Komisji prawniczej, postępował —

z przerwą w końcu roku 1926 — naprzód i dobiegł do 32-ej formy.

Ś. p. prof. Stefan Pawlik złożył jeszcze przed śmiercią Komisji gotowy rękopis tomu II-go Polskich instruktarzy ekonomicznych; są w tym zbiorze bardzo ciekawe instruktarze leśne, a zebrany materiał wkracza w pierwszą połowę XIX wieku. Po uzyskaniu w końcu roku 1926 specjalnej subwencji Ministerstwa Rolnictwa w kwocie 4.000 zł rozpoczęto druk tego wydawnictwa, którego dokończenie objęli p. Władysław Baran i czł. St. Kutrzeba.

Nad ostatecznem przygotowaniem wydania tomu I Źródeł prawa niemieckiego w Polsce, mającego objąć zbiory ortyli w Polsce powstałe, pracuje dalej czł. St. Estreicher przy pomocy Dra J. Serugi.

Komisja do badania historii filozofji w Polsce odbyła jedno posiedzenie, na którem Dr. D. Vogelówna przedstawiła referat p. t. Znaczenie poznawcze sztuki u Hegla i jego modyfikacje u Józefa Kremera. Tekst dialogu Mateusza z Krakowa *Rationale operum divinorum* już się drukuje, tak, iż przed końcem bieżącego roku będzie się mógł ukazać, o ile wystarczą fundusze Komisji.

Kwartalnik filozoficzny. W roku 1926 wyszedł tom IV w czterech zeszytach. W tomie tym umieszczono następujące prace: Stanisław Druks: Typy myślenia w filozofji prawa; Karol Frenkel: O pojęciu moralności; Zygmunt Mysłakowski: Funkcja socjalna wychowania i jej stosunek do t. zw. „celów wychowania“; ks. Konstanty Michalski M. C.: Odrodzenie nominalizmu w XIV w.; Zygmunt Schmeidler: ks.

Kazimierz Kowalski: Podstawowe zasady filozofji Cieszkowskiego; W. M. Kozłowska: Współczesna myśl filozoficzna w Czechosłowacji.

W dziale sprawozdawczym Kwartalnik umieścił dwanaście recenzyj z prac krajowych i zagranicznych. W tece redakcyjnej znajduje się szereg prac oryginalnych, przeznaczonych do druku w roku 1927.

Wydział matematyczno-przyrodniczy odbył 10 posiedzeń naukowych, na których przedstawiono ogółem 74 prac; z nich wycofano 1, zaś 73 przyjęto do druku. Według treści było prac z zakresu astronomji 12; matematyki 3; fizyki 5; chemji 12; chemji fizjologicznej 4; mineralogji 2; paleontologji 1; botaniki 8; anatomji, zoologii i biologji 21; hodowli 5.

Wydano następujące publikacje:

1) Bulletin international de l'Acad. Pol. des Sciences et des Lettres. Classe des Sc. mathém. et nat. Série A. Sciences mathématiques. Année 1926.

2) Bulletin international de l'Acad. Pol. des Sc. et des Lettres. Classe des Sc. mathém. et nat. Série B. Sciences naturelles. Année 1926 et 2 fascicules supplémentaires.

3) Rozprawy Wydziału matematyczno-przyrodniczego t. LXIII/LXIV za r. 1923/24.

Ukazał się już II tom prac ś. p. M. Smoluchowskiego, redagowany przez czł. Wł. Natansona.

Rozpoczął się druk III tomu *Flory Polskiej* pod redakcją czł. Wł. Szafera.

Komisja fizjograficzna. W roku sprawozdawczym uzyskano nieznaczną subwencję z Wydziału Nauki Min. W. R. i O. P. na druk obszerniejszych prac,

tworzących pewną całość, ogłaszanych w wydawnictwie: Monograficzne prace Komisji fizjograficznej. Subwencja ta oraz fundusz, przyznany na ten cel Komisji fizjograficznej przez Zarząd Akademji, dozwolił po rocznej przerwie rozpocząć jako 3-ci tom tego wydawnictwa druk bardzo ważnego dla prac fizjograficznych dzieła prof. dr. A. Jakubowskiego p. t. Bibliografja fauny polskiej. Dotychczas wydrukowano już 12 arkuszy tego dzieła, które w całości obejmie prawdopodobnie około 50 arkuszy.

Z funduszków samej Akademji wydano LXI tom Sprawozdań Komisji fizjograficznej za r. 1926 (17 arkuszy), w którym pomieszczono 12 prac z dziedziny botaniki i zoologii, będących rezultatami badań fizjografów z ośrodków krakowskiego (5), lwowskiego (1), poznańskiego (2), warszawskiego (2) i wileńskiego (2).

System oszczędnościowy uszczuplił w roku 1926 znacznie fundusz, jaki Komisja fizjograficzna uzyskuje corocznie z Wydziału Nauki Min. W. R. i O. P. na badania fizjograficzne kraju. Fundusz ten w ogólnej sumie 25.750 zł rozdzielono jako zasiłek na badania fizjograficzne w terenie pomiędzy 122 współpracowników, należących do wszystkich pięciu ośrodków naukowych, a sprawozdanie roczne Kom. fizjograficznej, na które złożyły się sprawozdania z czynności wszystkich Kół fizjograficznych, objęło przegląd całokształtu badań fizjograficznych, podjętych w kraju z ramienia Kom. fizjograficznej. Wszystkie te sprawozdania, obejmujące trzy arkusze druku, pomieszczono w Sprawozdaniach Komisji fizjograficznej za rok 1926 (tom LXI).

W roku sprawozdawczym reaktywowano na razie

w ośrodku krakowskim Sekcją rolniczo-leśną, która zaprzestała pracę w r. 1910.

Muzeum Fizjograficzne Polskiej Akademji Umiejętności. Przybywające z każdym rokiem dary oraz materiały dokumentowe prac, podjętych z ramienia Kom. fizjograficznej, zwiększająca się ciągle ilość przyrodników, pracujących stale i czasowo w lokalu Muzeum, a wreszcie coraz to częstsze zwiedzanie Muzeum przez uczniów miejscowych i zjeżdżających do Krakowa szkół średnich, skłoniły w roku sprawozdawczym Zarząd Akademji do udzielenia odpowiednich kwot na płace dla kustoszów działu botanicznego i geologicznego.

Postępuje praca nad uporządkowaniem materiałów, nagromadzonych z biegiem lat w Muzeum. I tak w dziale botanicznym kustosz Dr. J. Lilpop uporządkował i częściowo już zinwentaryzował zielniki, złożone w Muzeum w latach 1920—26, mianowicie: Dr. M. Koczwały (Podole), Dr. B. Pawłowskiego (Sądeczyzna, Tatry, Ojców i t. d.), Dr. K. Piecha (pustynia Błędowska) i prof. Dr. S. Wierdaka (Opole, — obejmujące razem 1720 okazów). Pozostaje do uporządkowania, a po części do opracowania 19 skrzynek zielników, złożonych w Muzeum w różnych czasach, nadto zielnik B. Kotuli z Tyrolu (przeszło 50 skrzynek) i duże zbiory E. Wołoszczaka. Uporządkowano też częściowo katalog kartkowy głównego zielnika i część zbiorów (127 skrzynek) poddano działaniu dwusiarczku węgla w celu zabezpieczenia okazów przed szkodnikami.

Opracowaniem i odpowiednim ułożeniem dotychczas wogóle nieporządkowanych zbiorów roślin skrytościowych zajęli się Dr. J. Motyka (porosty) i Dr. B.

Szafran (mchy). W zbiorze porostów oznaczono i ułożono w odpowiednich teczkach 90 gatunków, z mchów torfowce z zielników Rabenhorsta, Mikułowicza, Żmudy i Krupy.

Z działu geologicznego wydzielono materiały paleobotaniczne, które znajdują pomieszczenie w osobnej na te zbiory przeznaczonej sali muzealnej. Dotychczas wydzielono i odczyszczono okazy flory eoceńskiej z Tatr (zbiór W. Kuźniara), flory retyckiej z Tatr i gór Świętokrzyskich (zbiór prof. Raciborskiego, częściowo inż. Stobieckiego), dalej florę krakowskich glinek ogniotrwałych, porównawczy zbiór Nathorsta ze Szwecji oraz mniejsze zbiory i pojedyncze okazy. Opiekę nad działem paleobotanicznym powierzono Dr. J. Lilpopowi.

Resztę materiałów geologicznych i paleozoologicznych zgrupowano według formacji w salach, w których materiały te znajdują już stale pomieszczenie i spisano je w prowizorycznym przeglądzie orientacyjnym. Dużą salę, przeznaczoną na zbiory z paleolitu, wyposażono całkowicie, a przeznaczoną na kredę częściowo w nowe gabloty wystawowe. Skrzynie z materiałami geologicznymi, pomieszczone oddawna w piwnicach gmachu Akademji, ustawiono w sposób umożliwiający dostęp do nich, przejrzano ich zawartość i prowizorycznie spisano. Uporządkowano także mapy geologiczne i topograficzne i pomieszczono je w odpowiednich teczkach. Zbiory geologiczne powierzone są opiece kustosza p. E. Panowa.

W dziale zoologicznym skomasowano i ułożono w nowej gablocie entomologicznej zbiór ważek, a nieopracowane dotychczas pluskwiaki, pochodzące z różnych

zbiorów, zgrupowano w całość i przygotowano do oznaczenia ich przez prof. S. Smreczyńskiego, który już część tych zbiorów oznaczył. Skontrolowane i oznaczone już zupełnie pewnie przez specjalistę Dr. P. Blüthgena błonkówki z rodzaju *Halictus* i *Sphécodes*, pochodzące głównie ze zbiorów Radoszkowskiego, Wierzejskiego i Wagi, wstawiono do nowych pudeł w szafach entomologicznych i przygotowano do szczegółowego zainwentaryzowania. Dokończono pracy nad skomasowaniem reszty zbiorów motyli większych i mikrolepidopterów, tak że w roku następnym będzie można rozpocząć szczegółowe ich zinwentaryzowanie. Spreparowano odpowiednio i zaopatrzone w etykiety część zbiorów entomologicznych A. Wagi, turkiestański zbiór chrząszczy, ofiarowany w roku poprzednim przez p. N. Nowaka oraz uporządkowano i zinwentaryzowano zbiór ptaków mongolskich oraz zbiory ssawców z daru prof. Dr. Talko-Hryncewicza. Prace te wykonane zostały przez kustosa działu zoologicznego Dr. J. Fudakowskiego, pułk. W. Niesiołowskiego i dyrektora Muzeum J. Stacha.

Z darów przybyły 4 okazy ptaków krajowych (dar p. Lea), gniazdo remiza i okazy flory retyckiej z Tatr (dar p. Panowa), okaz *Parkinsonia* sp. w sferosyderycie (dar inż. Stobieckiego), nadto do biblioteki Muzeum książki i odbitki prac (dar prof. S. Smreczyńskiego, W. Wołosowicza i innych).

Oprócz stałych 5 pracowników Muzeum korzystało z miejsc do pracy 2 przyrodników miejscowych, a ze zbiorów prócz miejscowych przyrodników paru (9) zamiejscowych oraz 2 zagranicznych. W celu ułatwienia

pracy przyrodnikom w lokalu Muzeum zaprowadzono w kilku pokojach światło elektryczne i zakupiono 2 binokularne lupy Leitz.

Stale zwiększa się liczba osób zwiedzających Muzeum, głównie uczniów miejscowych i zamiejscowych szkół średnich i wyższych pod kierunkiem nauczycieli. I tak zwiedziło Muzeum Fizjograficzne w 1926 roku 16 klas szkół średnich, kursa nauczycielskie oraz słuchacze przyrody Uniw. Jagiellońskiego — razem około 1000 osób. Utrudnia to wprawdzie przy jednym tylko służącym w wielkiej mierze utrzymywanie 20 sal muzealnych w należytej czystości, jednak dyrekcja Muzeum udziela tak pojedynczym osobom, jak przedewszystkiem szkołom, stale pozwolenia na zwiedzanie Muzeum, jakkolwiek nie jest ono jeszcze zupełnie urządzone.

Muzeum archeologiczne. W roku ubiegłym kończono rekonstrukcję wielkich naczyń ceramiki malowanej z jaskini z Bilcza Złotego i przystąpiono do preparowania znajdujących się w Muzeum przedmiotów z żelaza.

Do Muzeum przybył zbiór wykopalisk z młodszej epoki kamiennej (m. in. około sto sztuk narzędzi kamiennych), zakupiony od p. F. Wowkonowicza z Maczug. Zabytki te pochodzą z małemi wyjątkami z pow. jarosławskiego i lubaczowskiego. Z badań konserwatora Dr. J. Żurowskiego przybyły do Muzeum zabytki z Modlnicy, pow. Kraków (osada z kulturą ceramiki promienistej), z Giebułtowa, pow. Kraków (osada i groby z kulturą ceramiki wstęgowej starszej, groby ciałopalne okresu rzymskiego i rzędowe wczesnohistoryczne), z Szyc, pow. Olkusz (osada okresu grodziskowego), z Górowszczy-

znany koło Lubienia Wk., pow. Gródek Jagiell. (ceramika wczesnohistoryczna) oraz z Poznachowic, pow. Wieliczka (grodzisko). Prócz tego złożyli w Muzeum: p. B. Czapkiewicz z Tarnowa zabytki, pochodzące z własnych poszukiwań w powiecie dąbrowskim, tarnowskim, pilzeńskim, krakowskim i podgórskim; p. inż. Lenartowicz wyroby kamienne z Winiar, pow. Sandomierz i ze Zbrzy pod Zawichostem oraz fragment brzozolety brązowej z cmentarzyska ciepłopalnego późnołużyckiego z Piotrowic pod Zawichostem; p. K. Hałaciński i p. Piątkowski zabytki z osady neolitycznej w Witkowicach pod Krakowem; p. F. Jordan małe naczynko z Giebułtowa (ostatnie z grobu ciepłopalnego rzymskiego) i p. J. Malezewski siekiere żelazną średniowieczną z grodziska w Zawadzie Lanckrońskiej, pow. Brzesko.

W Muzeum archeologicznem oprócz miejscowych pracowali: prof. Dr. J. Kostrzewski z Poznania, który gromadził materiały do swych prac archeologicznych, a konserwator zab. przedhist. S. Krukowski z Warszawy pracowywał w dalszym ciągu zbiory Glogera.

Z zagranicznych prof. Dr. George Grant MacCurdy, dyrektor amerykańskiej Szkoły dla poszukiwań prehistorycznych, pracował nad materiałami epoki kamiennej, zwłaszcza nad paleolitem.

Ze zbiorów muzealnych korzystali, oprócz przygodnych wycieczek, także słuchacze prehistorji na Uniwersytecie Jagiellońskim w czasie ćwiczeń archeologicznych.

Materiał kostny ludzki z cmentarzyska neolitycznego i rzędownego w Giebułtowie został złożony w Zakładzie antropologicznym U. J.

Biblioteka Akademji w roku ubiegłym, mimo braku sił, bo przez parę miesięcy personal biblioteczny składał się tylko z trzech osób, wykazuje niebываły dotychczas ruch. Z czytelni, otwartej codziennie od godz. 10 do 2 (z wyjątkiem niedziel, świąt i feryj), korzystało przez cały rok, prócz członków Akademji i członków Komisyj, 346 osób 5.687 razy. Na miejscu wydano dzieł 3.982 w 5.175 tomach i 892 rękopisów. Na zewnątrz wypożyczono członkom Akademji, Komisyj i osobom poleconym 1.062 dzieł w 2.070 tomach, innym bibliotekom 137 dzieł w 264 tomach i 103 rękopisy. Okazuje się zatem ogromna różnica w porównaniu z rokiem poprzednim w wielokrotności uczęszczania czytelników do czytelni (o 1.973 więcej), w ilości wydanych dzieł (2.421 więcej) i rękopisów (469 więcej), w ilości wypożyczonych dzieł na zewnątrz (317 więcej), w ilości wypożyczonych dzieł innym bibliotekom i sprowadzonych dzieł z innych bibliotek. W roku poprzednim korzystał z czytelni Biblioteki Akademji przeciętnie 15 czytelników dziennie, podczas gdy w ubiegłym roku 23, a niejednokrotnie zdarzało się, że wszystkie 42 miejsca, jakimi czytelnia rozporządza, były zajęte i trzeba było nadmiar czytelników pomieszczać w czytelni profesorskiej.

Biblioteka Akademji otrzymuje z zagranicy drogą wymiany 1.103 wydawnictw od 54 akademij i 460 instytucyj naukowych z 44 krajów wszystkich części świata. Z wydawnictw tych wpłynęło do Biblioteki w ubiegłym roku 2.287 tomów w 5.609 zeszytach i numerach.

Wydawnictwa polskie otrzymuje Biblioteka z 55 miast a 245 instytucyj w liczbie 306 w 342 tomach i 1.705 zeszytach i numerach. Wiele pism po wojnie

przeszło wychodzić, wiele powstało nowych, niektóre ograniczyły liczbę egzemplarzy bezpłatnych. Zaznaczyć jednak należy, że przeważna większość polskich instytucyj i redakcyj pism w obywatelskiem poczuciu i w dobrze zrozumianym interesie informacyjnym przesyła Akademię swoje wydawnictwa zupełnie bezinteresownie.

Wymiana wydawnictw z zagranicą i stosunki międzybiblioteczne następują konieczność udzielania informacji naukowych rozmaitym instytucjom i pracownikom naukowym tak zagranicą, jak i w kraju, jak również pośrednictwa w wyszukiwaniu źródeł i dostarczaniu skontrolowanych odpisów. Także bardzo często szukają pomocy i wskazówek naukowych u personalu bibliotecznego i pracownicy, studjujący na miejscu, zwłaszcza młodzież czyni to o wiele częściej, aniżeli dawniej.

Biblioteka Akademii otrzymała w darze w roku sprawozdawczym, nie licząc publikacyj, nadchodzących wzamian za wydawnictwa Akademii, 394 dzieł w 438 tomach. Jak w poprzednich latach, tak i tego roku Biblioteka nasza otrzymywała wydawnictwa Instytutu Wydawniczego „Biblioteka Polska“ w Warszawie, Krakowskiej Spółki Wydawniczej, Wojskowego Instytutu Naukowo-Wydawniczego, Wojskowego Instytutu Geograficznego i Księgarni Polskiej Towarzystwa Macierzy Szkolnej w Warszawie. Z innych instytucyj, towarzystw, władz i urzędów nadsyłały Bibliotece swe wydawnictwa: Biblioteka Miejska w Gdańsku, Centralna Biblioteka Wojskowa w Warszawie, Legacja Polska w Helsingforsie, Ministerstwo Oświaty w Pradze, Ministerstwa: Robót Publicznych, Spraw Wewnętrznych, Spraw Zagranicznych, Wyznań Religijnych i O. P. w Warszawie,

Muzeum Miejskie w Bydgoszczy, Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem, Obserwatorium astronomiczne w Krakowie, Obserwatorium Astronomiczne w Wilnie, Stowarzyszenie Urzędników Skarbowych w Warszawie, Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Przemyślu, Towarzystwo Szkoły Ludowej w Krakowie, Urząd miar w Warszawie, Główny Urząd Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej w Warszawie, Województwo Pomorskie i Zakład higieny Uniw. Jag. w Krakowie. Z osób prywatnych znaczniesze dary złożyli Bibliotece: p. Helena Chrzanowska, która ofiarowała druk częstochowski z r. 1767 p. t. „Heroina Chrześcijańska“ Rudolfa Pollacza i 6 roczników „Krytyki“ z lat 1907—1911, uzupełniając tym darem braki w naszym egzemplarzu; prof. Dr. Józef Rostafiński przysłał 26 swoich prac, zaś p. inż. Jan Zarzycki złożył w darze „Kurjera Polskiego“ z r. 1831, kilka utworów muzycznych z pierwszej połowy XIX w. i 4 mapy, między niemi „Carte générale et détaillée de la Pologne“ z r. 1810, wykonaną przez Stanisława Rendzinę. Ponadto do wzbogacenia się zbiorów bibliotecznych Akademji przyczynili się: Wacław Anczyc, Władysław Anczyc, inż. Bandurski, Władysław Baran, ks. Aleksander Bastrzykowski, Jan Baudouin de Courtenay, J. M. Bazewicz, Ludwik Bernacki, Jan Bielecki, Aleksander Birkenmajer, Ludwik Birkenmajer, Adam Bochnak, Gerrit Brouwer, F. Cieszyński, Stefan Czarnowski, Izydor Czornowski, Jan Czubek, Antoni Czubryński, Adorjan Divéky, Wanda Dobrowolska, Aleksander Dobrski, Jean Dufrenoy, Eugenjusz Dziewulski, Etienne Foëx, Louis Fournier, Samuel French, Marjan Friedberg, Witold Gądzikiewicz, H. Gileczek-Hac, Władysław Gorezyński,

Konrad Górski, Wiktor Hahn, Kazimierz Hałaciński, C. F. Hickling, Charles Janet, Józef Bolesta-Jankowski, Aleksander Janowski, Piotr Jaworek, Wiesław Jezierski, Kazimierz Kaczmarczyk, W. Kamocki, Abdon Kłodziński, Władysław Koch, Stanisław Piotr Koczorowski, Kazimierz Kosiński, Tadeusz Kowalski, Jan Kraskowski, Kazimierz Kruszyński, Józef Krzepela, Zygmunt Kukulski, Roman Kuratowski, Stanisław Kutrzeba, Franciszek Kvpil, Arnold Kwietniowski, Marjan Łodyński, Jan Łoś, Walery Łoziński, ks. J. A. Łukaszkievicz, Maurycy Mann, O. Masing, Cam. Matignon, Józef Muczowski, J. Muica, Kazimierz Noiszewski, George Rapall Noyes, Andrzej Obrzut, Kazimierz Olendzki, Aurelio Palmieri, Stanisław Peszko, Michał Petrowitch, Stanisław Pigoń, J. Polak, Jan Riabinin, Józef Rydel, Adam Rożański, J. S. Ruszkowski, Władysław Semkowicz, Stanisław Serkowski, Wacław Sierpiński, ks. Marjusz Skibniewski, Władysław Smolik, Stanisław Srokowski, Albin Stocky, ks. Władysław Szoldrski, Maciej Szukiewicz, Witold Taszycki, E. Telakowski, Witold Trzeciński, Stanisław Trzebiński, Kazimierz Tyszkowski, Seweryn Udziela, Leon Wasilewski, Władysław Tadeusz Wisłocki, Zygmunt Wojciechowski, Stefan Wolff, Jan Wróblewski, Edward Wrocki, ks. Ludwik Zalewski, Jan Zawidzki, T. Zubrzycki.

Dział rękopisów zasilili swemi darami pp.: prof. Dr. Władysław Semkowicz i insp. Seweryn Udziela. Prof. Semkowicz ofiarował rękopis z lat 1860 i 1861, znalezione na strychu domu p. Emila Miki, nauczyciela w Lipnicy Wielkiej na Orawie, a zawierający materiały leksykalne słowackie, niemieckie, węgierskie i łańskie,

cenne dla badań dialektycznych na pograniczu Słowaczyny i Polski, spisane na 578 kartach formatu 4° przez nauczyciela słowackiego, z urodzenia górala polskiego. P. insp. Seweryn Udziela złożył własnoręczny odpis aktów cechu tkackiego w Ropezycach.

Biblijoteka Polska w Paryżu. W sprawozdaniu z poprzedniego roku sekretarz generalny zaawiadomił, iż w porozumieniu z M. S. Z. ułożono plan gruntownej reorganizacji Biblijoteki Polskiej w Paryżu i że plan ten zaczęto wykonywać przez metodyczne przygotowanie katalogu dzieł, które powinny się znajdować w tej Biblijotece, by mogła służyć dla informowania we wszelkich kierunkach o Polsce współczesnej. Plan reorganizacji wyszedł z inicyjatywy p. ministra Franciszka Pułaskiego, prowadzącego wówczas w M. S. Z. dział stosunków naukowych z zagranicą, który przedłożył Akademji w tej sprawie w marcu 1926 obszerny memorjał. Katalog metodyczny dzieł zaczął układać Dr. J. Muszkowski, biblijotekarz Biblijoteki Krasieńskich z Warszawy. Dzięki poparciu Sejmu, Senatowi, M. S. Z. oraz M. W. R. i O. P. praca nad reorganizacją Biblijoteki znajduje się obecnie już w pełnym toku; jeśli fundusze przyznane na ten cel będą w całości wypłacone, dojdzie jeszcze w bieżącym roku do końca; dotąd M. W. R. i O. P. wypłaciło 100.000 zł subwencji jednorazowej obok stałej — niewielkiej — dotacji i jednorazowej 10.000 zł na inwentaryzację rycin. M. S. Z. przyznało na ten cel 36.000 zł i 50.000 frs. i w znacznej części wypłaciło, a w budżecie na rok 1927/8 mieści się specjalna pozycja 150.000 z działu M. S. Z., związana z nałożeniem na Akademję obowiązku utworzenia w Bi-

bljotece specjalnej czytelnicy dla grupy polskiej parlamentarzystów francuskich. Zestawienia katalogu dzieł o Polsce współczesnej dokonano w Warszawie (koło 10.000 pozycji); Ministerstwa dostarczyły już przeważnie swoich urzędowych wydawnictw (2.000 pozycji). Obecnie pracę prowadzi się na miejscu a kieruje nią z wielką energją i wielkiem oddaniem się p. Franciszek Pułaski, mianowany po jego ustąpieniu z M. S. Z. delegatem P. A. U. dla tejże Biblijoteki. Kończy się spisywanie katalogu dzieł, znajdujących się w Biblijotece (koło 75.000 tomów) oraz segregowanie ich na dwie części: te, które zostaną na miejscu (skatalogowano do maja prawie 30.000 dzieł a 36.000 tomów) i te, które — jako zbędne w Paryżu — dostaną się do kraju (przeszło 20.000 tomów) dla zasilenia polskich biblijotek (nie licząc dubletów w liczbie koło 15.000 i ok. 300 nakładów wydawnictw emigracyjnych); katalogowania dokonywa szereg sił (Polaków), na miejscu do tej pracy zaangażowanych, pod kierunkiem p. Muszkowskiego. Również dobiega końca katalogowanie map i atlasów (koło 1.500), prowadzone przez p. Jadwigę Jędrzejowską z Warszawy. Obecnie rozpoczęto katalogowanie rycin, do czego sprowadzono Dr. M. Jarosławiecką z Krakowa i Dr. St. Sawicką z Warszawy.

Konieczną okazała się gruntowna przebudowa ładnego, ale zniszczonego i rozmaitemi dobudówkami popsutego budynku. Prezes i sekretarz Akademii oraz p. Pułaski ustalili z architektami — prof. Marjanem Lalewiczem z Warszawy, mającym ogólny kierunek przebudowy, i p. Jurgielewiczem z Paryża — zasady przebudowy. Przedewszystkiem uchwalono odpowiednią adaptację magazynu na książki, urządzenie dwóch czytelnicy:

publicznej i dla grupy polskiej parlamentarzystów francuskich (ta druga na razie służyć będzie jako sala odczytowa), oraz odnowienie fasady. Dalsze przeróbki będą możliwe dopiero po usunięciu niektórych lokatorów; na razie udało się doprowadzić do tego, iż Opieka Polska oddała trzy pokoje, które zajmowała.

Osobny dział Biblioteki stanowi Muzeum im. A. Mickiewicza, powstałe pracą całego życia śp. Władysława Mickiewicza i przez niego w r. 1901 oddane „na własność Akademji w nadziei, że kiedyś stanie w Krakowie dom im. Mickiewicza“. Katalogowanie druków (3.055), broszur i wycinków z gazet (11.000), dotyczących się Mickiewicza, prowadzi p. Mońkiewiczówna. Dział rękopisów Muzeum skatalogował Dr. A. Lewak, bibliotekarz Biblioteki w Rapperswilu, i przygotował do druku katalog, obejmujący 1.038 numerów, mianowicie: 1) nr. 1—222 rękopisy Adama Mickiewicza, 2) nr. 223—479 listy Mickiewicza, 3) nr. 480—711 listy do Mickiewicza, 4) nr. 712—827 materiały, dotyczące się jego życia, 5) nr. 828—865 papiery, dotyczące towianizmu, 6) nr. 866—875 materiały do Legionu polskiego we Włoszech, 7) nr. 876 materiały do Kozaków sultańskich, 8) nr. 877—999 papiery do rodziny Mickiewicza, 9) nr. 1000—1038 materiały, dotyczące się przyjaciół i czasów Mickiewicza. Pozostaje do skatalogowania archiwum śp. Władysława Mickiewicza i zebrane przez niego rękopisy, dotyczące emigracji. Na koszty katalogu przyznało M. W. R. i O. P. subwencję 2.000 zł.

Stosunki naukowe z zagranicą coraz się wzmagają. Akademja, zastępująca rząd Polski w Union Académique i Conseil des Recherches oraz

w siedmiu unjach specjalnych (astronomiczna, biologiczna, chemiczna, fizyczna, geodezyjno-geofizyczna, geograficzna, matematyczna) bierze stale udział w zjazdach unij przez swoich delegatów. W posiedzeniach Union Académique reprezentowali ją, jak w roku 1926, także w tym roku prezes J. M. Rozwadowski i czł. I. Chrzanowski, w Conseil des Recherches (1926) członkowie: K. Kostanecki i Wł. Natanson, na zjeździe Unji biologicznej w Paryżu (1926) czł. M. Siedlecki, czł. W. Świętosławski w Kongresie Unji chemicznej. W ubiegłym roku zorganizowane zostały w myśl statutu Conseil des Recherches Komitety narodowe: biologiczny, geodezyjno-geofizyczny, rozpadający się na trzy sekeye, geograficzny i matematyczny. Z dotacji na te cele, przez Rząd wypłacanej, pokrywa się też wydatki na druk dzieł, wziętych pod patronat Unji Akademij, mianowicie na pośmiertne wydanie dzieła ś. p. Bieńkowskiego *Les Celtes dans l'art gréco-romain*, którego wydrukowano już 11 arkuszy, tak że druk — dzięki pp. Dr. Gostkowskiemu i Dr. Gąsiorowskiemu, którzy nad nim mają pieczę — skończy się w roku bieżącym, oraz na rozpoczęte przez czł. L. Sternbacha wydanie dzieł Grzegorza z Nazjanzu. Niestety z powodu braku pewnych działów nie można było rozpocząć druku bibliografji polskiej literatury nauk ścisłych, której wydaniem zajmuje się czł. H. Hoyer.

Akademja była też reprezentowana przez swoich delegatów na szeregu innych zjazdów międzynarodowych; tak zastępowali ją: czł. W. Szafer na Kongresie botanicznym w Ithaca w Stanach Zjednoczonych, czł. St. Kreutz na Kongresie mineralogicznym w Londynie, p. J. Stoleman na Kongresie ornitologicznym w Kopen-

hadze, prof. T. Kowalski na zjeździe orientalistów w Leyden, czł. K. Kostanecki na jubileuszu ku czci Listera w Londynie, dokąd zawiózł adres Akademji w ozdobnej oprawie, czł. Wł. Semkowiec na zjeździe obecnie odbywającym się w Polsce geografów i etnografów słowiańskich.

Bardzo silnie wzrasta wymiana wydawnictw z obcemi instytucjami naukowemi; na każdym posiedzeniu Zarządu uchwała się kilka wniosków o wymianie.

DODATEK DO SPRAWOZDANIA.

Bibliografja wydawnictw Polskiej Akademji Umiejętności

od 1 maja 1926 do końca maja 1927.

(Ceny w złotych).

I. Wydział filologiczny.

Archiwum filologiczne Polskiej Akademji Umiejętności.

Nr. 4. — Kumaniecki C. F. Quo tempore ordine Vergilius singulos Aeneidos libros elaboraverit. Cracoviae 1925, 8-o, str. 89. 4.—

Nr. 5. — Krókowski Georgius. De »Septem Sideribus«, quae Nicolao Copernico vulgo tribuuntur. Cracoviae 1926, 8-o, str. 123. 7.—

Prace Komisji orjentalistycznej Polskiej Akademji Umiejętności. (Mémoires de la Commission orientale de l'Académie Polonaise des Sciences et des Lettres).

Nr. 9. — Śmieszek Antoni. Geneza podania greckiego o Memnonie, królu Etjopów (De origine graecae fabulae quae fertur de Memnone rege Aethiopum). Kraków 1926, 8-o, str. 70. 7:50

Rozprawy Wydziału filologicznego. Tom LXI.

Nr. 6. — Oesterreicher Henryk. Imiesłów bierny w języku polskim. Kraków 1926, 8-o, str. 76. 2.—

Nr. 7. — Windakiewiczowa H. Wzory ludowej muzyki polskiej w mazurkach Fryd. Chopina. Studium muzykologiczne. Kraków 1926, 8-o, str. 49. 4.—

Rocznik Akademji 1926/27.

3

Rozprawy Wydziału filologicznego. Tom LXII.

Nr. 3. — Taszycki Witold. Najdawniejsze polskie imiona osobowe. Kraków 1926, 8-o, str. 124. 8-20

II. Wydział historyczno-filozoficzny.

Archiwum Komisji prawniczej. (Collectanea ex Archivo Collegii iuridici). Tom VI. Kraków 1897—1926, 8-o, str. 239. 6—

Treść: Ulanowski Bolesław. Acta Ecclesiae Collegiatae Varsoviensis, str. 1. — Kutrzeba Stanisław. De occlusionone viae in Slesiam (z tek śp. Bolesława Ulanowskiego), str. 91. — Ulanowski Bolesław. Jana Sierakowskiego Układ systematyczny prawa polskiego z r. 1554, str. 99. — Ulanowski Bolesław. Projekt unji polsko-litewskiej z r. 1446, str. 235.

Kwartalnik filozoficzny pod redakcją W. Heinricha przy udziale Komitetu złożonego z ks. K. Michalskiego, J. M. Rozwadowskiego, W. Rubczyńskiego. Tom IV, 1926. Zeszyt II. Kraków 1926, 8-o, str. 129—261. 3-75

Treść: Druks Stanisław. Typy myślenia we filozofii prawa (dok.), str. 129. — Michalski, ks. Konstanty C. M. Odrodzenie nominalizmu w XIV wieku, str. 171. — Frenkel Karol. O pojęciu moralności (c. d.), str. 217. — Sprawozdania, str. 241.

— — Tom IV. 1926. Zeszyt III. Kraków 1926, 8-o, str. 263—392. 3-75

Treść: Frenkel Karol. O pojęciu moralności (c. d.), str. 263. — Schmeidler Zygmunt. Zagadnienie poznania u Leibniza, str. 295. — Kowalski, ks. Kazimierz. Podstawowe zasady filozofji Cieszkowskiego, str. 346. — Kowalski, ks. Kazimierz. † Kardynał Mercier, str. 365. — Sprawozdania, str. 370.

— — Tom IV, 1926. Zeszyt IV. Kraków 1926, 8-o, str. 393—515. 3-75

Treść: Frenkel Karol. O pojęciu moralności (c. d.), str. 393. — Kowalski, ks. Kazimierz. Podstawowe zasady filozofji Cieszkowskiego (dok.), str. 422. — Kozłowski W. M. Współczesna myśl filozoficzna w Czechosłowacji, str. 448. — Michalski, ks. Konstanty C. M. Odrodzenie nominalizmu w XIV wieku (c. d.), str. 477. — Sprawozdania, str. 497.

— — Tom V. 1927. Zeszyt I. Kraków 1927, 8-o, str. 1—124. 3·75

Treść: Frenkel Karol. O pojęciu moralności, str. 1. — Krokiewicz Adam. Teologia Epikura, str. 31. — Biało-brzeski Czesław. O pojęciach ciała i materji według fizyki współczesnej, str. 78. — Sprawozdania, str. 107.

Monumenta medii aevi historica res gestas Poloniae illustrantia. Tomus XIX. Kraków 1927, 8-o, str. XIV i 622. 24—

Treść: Acta Alexandri Regis Poloniae, Magni Ducis Lithuaniae etc. (1501—1506). Akta Aleksandra Króla polskiego, Wielkiego Księcia litewskiego (1501—1506) — wydał Fryderyk Papée.

Rozprawy Wydziału historyczno-filozoficznego. Serja II. Tom XL (Ogólnego zbioru t. 65).

Nr. 5. — Feldman Józef. Polska a sprawa wschodnia 1709—1714. Kraków 1926, 8-o, str. 163. 12—

Rozprawy Wydziału historyczno-filozoficznego. Serja II. Tom XLI (Ogóln. zbioru t. 66).

Nr. 1. — Abraham Władysław. Pontificale biskupów krakowskich z XII wieku. Kraków 1927, 8-o, str. 30 i 5 tabl. 2·40

III. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

Bulletin international de l'Academie Polonaise des Sciences et des Lettres. Classe des Sciences mathématiques et naturelles. Série A: Sciences mathématiques. 1926, Nr. 5—6 A, Mai—Juin, Cracovie 1926, 8-o, pp. 133—242.

Bulletin international etc. 1926, Nr. 7 A, Juillet. Cracovie 1926, 8-o, pp. 243—262.

Bulletin international etc. 1926, Nr. 8 A, Octobre. Cracovie 1926, 8-o, pp. 263—359.

Bulletin international etc. 1926, Nr. 9—10 A, Novembre—Décembre. Cracovie 1926, 8-o, pp. 361—404.

Bulletin international etc. 1927, Nr. 1—2 A, Janvier—Février. Cracovie 1927, 8-o, pp. 1—79.

Bulletin international de l'Académie Polonaise des Sciences et des Lettres. Classe des Sciences mathématiques et naturelles. Sé-

- rie *B*: Sciences naturelles. 1926, Nr. 1—2 *B*, Janvier—Février. Cracovie 1926, 8-o, pp. 1—175, avec fig.
- Bulletin international etc.** 1926, Nr. 3—4 *B*, Mars—Avril. Cracovie 1926, 8-o, pp. 177—314, avec fig. et tables.
- Bulletin international etc.** 1926, Nr. 5—6 *B*, Mai—Juin. Cracovie 1926, 8-o, pp. 315—533, avec fig. et tables.
- Bulletin international etc.** 1926, Nr. 7 *B*, Juillet. Cracovie 1926, 8-o, pp. 535—671, avec fig. et tables.
- Bulletin international etc.** 1926, Nr. 8 *B*, Octobre. Cracovie 1926 8-o, pp. 673—848, avec fig. et tables.
- Kostanecki K.** Le Caecum des Vertébrés (y compris l'appendice vermiculaire). Morphologie et signification fonctionnelle. Cracovie 1926, 8-o, pp. IV et 295, planches I—X. (N-o supplémentaire du Bulletin 1926). 30—
- Sprawozdanie Komisji fizjograficznej** obejmujące pogląd na czynności dokonane w ciągu roku 1925 oraz Materiały do fizjografji kraju. Tom 60, Kraków 1926, 8-o, str. XLII i 185, 1 tabl. i 15 rycin. 15—
- Treść:** Przegląd czynności Komisji fizjograficznej P. A. U. za rok 1925, str. V. — Materiały do fizjografji kraju. — Szafer W. O florze i klimacie okresu międzylodowcowego pod Grodnem, str. 1. — Kamiński M. i Witkowski J. Izogony Małopolski. Część I: Rezultaty pomiarów magnetycznych w Małopolsce w r. 1923, str. 41. — Kozłowska Aniela. Zmienność kostrzewy owczej (*Festuca ovina* L.) w związku z sukcesją zespołów stepowych na wyżynie małopolskiej (La variabilité de *Festuca ovina* L. en rapport avec la succession des associations steppiques sur le plateau de la Petite Pologne), str. 63. — Domaniewski Janusz. Przegląd krajowych form rodziny *Anatidae* (Uebersicht einheimischer Formen der Familie *Anatidae*), str. 113. — Włodek Jan. Notatka o koncentracji jonów wodorowych niektórych wód doliny Kościeliskiej i Chochołowskiej w Tatrach (Note on the H-Ion concentration of some waters in the Chochołowska and Kościeliska valleys Tatra mountains, Poland), str. 129. — Stach Stefan. *Lygris testata* var. *insulicola* Stgr. z wyżynnych torfowisk Podhala [*Lygris testata* var. *insulicola* Stgr. aus den Hoch-

mooren von Podhale (süd-west. Polen)], str. 135. — Stach Jan. Polskie przerzutki (*Machilidae ordo Thysanura*); ich roz-siedlenie i znaczenie dla pewnych zagadnień zoogeograficznych (Über die in Polen vorkommenden Felsenspringer und über die Bedeutung dieser Insekten zur Beurteilung einiger zoogeographischen Probleme), str. 143. — Niesiołowski Witold. *Erebia* Dalm. z Tatr polskich (*Erebia* Dalm. aus der poln. Tatra), str. 161. — Ruszkowski Jerzy Stanisław. Materiały do fauny helmintologicznej Polski. Część I. (Matériaux pour la faune helmintologique de Pologne), str. 173.

Szafer Władysław. Jak powstał kwiat w przyrodzie? Odczyt wy-głoszony na publicznem posiedzeniu Polskiej Akademji Umie-jętności dnia 16 czerwca 1926. Kraków 1926, 8-o, str. 31, 4 ryc. (*Rocznik). 1—

Szafer W., Kulczyński S., Pawłowski B., Stecki K. i Sokołowski M. Zespoły roślin w Tatrach. A. Ogólne uwagi o metodyce pracy (do części: III, IV i V). — [Die Pflanzenassoziationen des Tatra-Gebirges. A. Bemerkungen über die angewandte Arbeitsmethodik (zu den Teilen III, IV und V), Cracovie 1927, 8-o, pp. 144, Tafeln 1—12] (N-o supplémentaire II du Bulletin 1926). 15—

IV. Dzieła osobno wydane.

Chmaj Ludwik. Samuel Przypkowski na tle prądów religijnych XVI wieku. Kraków 1927, 8-o, str. 240. 11—

Hoyer Henryk. Anatomja porównawcza zwierząt domowych. Kra-ków 1927, 8-o, str. IV i 323, 206 rycin. 16—

Kozak Jan i Orzełski Tadeusz. Ćwiczenia z zakresu chemji ogólnej. Kraków 1926, 8-o, str. XVI i 207, 64 rycin. 7—

Łoś Jan. Pisownia polska. Przepisy. Słowniczek. Wydanie VII po-prawione, dokonane na podstawie protokółów urzędowych. Kra-ków 1927, 8-o, str. 111. 2—

Pieśni¹⁾ ludowe z polskiego Śląska z rękopisów zebranych przez

¹⁾ Wydane pod egidą P. A. U. nakładem Towarzystwa Przy-jacjoił Nauk na Śląsku z zapomogi Województwa Śląskiego.

ks. Emila Szramka oraz zbiorów dawniejszych A. Cinciały i J. Rogera wydał i komentarzem zaopatrzył Jan St. Bystron. Zeszyt I. **Pieśni balladowe**. Kraków 1927, 8-o, str. 97.

V. Wydawnictwa Komisji wspólnych.

Prace Komisji etnograficznej Polskiej Akademji Umiejętności.

Nr. 1. — Zaborski Bogdan. O kształtach wsi w Polsce i ich rozmieszczeniu. Kraków 1927, 8-o, str. 121, 1 mapa i 27 rycin. 7—

Nr. 2. — Kubijowicz Włodzimierz. Życie pasterskie w Beskidach Magórskich. Kraków 1927, 8-o, str. 63, 2 mapy i 4 tablice. 6—

VI. Rocznik, Sprawozdania i Bulletin.

Rocznik Polskiej Akademji Umiejętności. Rok 1925/26. Kraków 1926, 8-o, str. XLI i 126. 3—

Treść: Skład Polskiej Akademji Umiejętności. str. I. — Sprawozdanie z czynności Akademji od czerwca 1925 do czerwca 1926, str. 3. — Posiedzenie publiczne 16 czerwca 1926, str. 49. — Szafer Władysław. Jak powstał kwiat w przyrodzie (odczyt), str. 73. — Nagrody, str. 104. — Sprawozdanie i wniośki w sprawie nagród z fund. śp. Probusa Barczewskiego, F. Jasińskiego i W. Łozińskiego, str. 105. — Wykaz stosunków Akademji z innymi instytucjami naukowymi, str. 109.

Bulletin international de l'Académie Polonaise des Sciences et des Lettres. Classe de philologie. Classe d'histoire et de philosophie. Année 1925, II partie. Juillet-Décembre. Cracovie 1927, 8-o, pp. VII et 153—261. 2—

Sprawozdania z czynności i posiedzeń Polskiej Akademji Umiejętności. Tom XXXI, 1926, Nr. 5—10.

— — Tom XXXII, 1927, Nr. 1—4.

POSIEDZENIE PUBLICZNE
POLSKIEJ AKADEMJI UMIEJĘTNOŚCI
DNIA 11 CZERWCA 1927.

I.

PRZEMÓWIENIE

PREZESA JANA M. ROZWADOWSKIEGO.

Nie uprzedzając sprawozdania p. sekretarza generalnego, który za chwilę przedstawi treściwy obraz działalności Akademji za rok ubiegły, chciałbym wyrazić niejako ogólny nastrój tego obrazu i główne jego rysy. Że ubiegły rok nie był dla Akademji niepomyślnym, o tem świadczy sam ten fakt, że można było dokonać odświeżenia dawnej części gmachu i w ślad za tem zgromadzić naszych Dostojnych Gości po wielu latach znowu w naszej własnej sali. Po wielu latach, w ciągu których używała nam Wszechnica Jagiellońska życzliwej gościnności w swych murach, za co Jej składam gorące podziękowanie.

W związku z wyzyskaniem nowej części gmachu i z wewnętrznymi przesunięciami można też było rozszerzyć dotychczasowy szczupły lokal Muzeum archeologii przedhistorycznej, a nowa piękna sala, jaką Muzeum otrzymało, pozwoli część przynajmniej tego najbogatszego zbioru na ziemiach naszych godnie na widok publiczny wystawić.

Szczęśliwym był ten rok także dla naszej Stacji paryskiej, szanownej Biblioteki polskiej w Paryżu, w któ-

rej pokolenia emigrantów polskich składały swe nadzieje i zbiory — dla przyszłej wolnej Polski. Dzięki zainteresowaniu i opiece kilku najwyższych czynników w państwie, Sejmu i Senatu, Ministerstwa W. R. i O. P. oraz w bardzo znacznej mierze Ministerstwa Spraw Zagr. zostały uzyskane znaczne sumy jednorazowe (1/4 miliona zł) oraz stałe dotacje, co pozwoliło przystąpić do rekonstrukcji i reorganizacji Biblioteki, która ma się stać Instytutem Polskim w Paryżu — łącznikiem między Polską i Francją na podstawie nauki i kultury. Wszystkim wymienionym czynnikom, zwłaszcza zaś pp. ministrom: Bartłowi, Zaleskiemu i Dobruckiemu składam imieniem Akademji serdeczne podziękowanie. Także naszemu niestrudzonemu delegatowi p. Fr. Pułaskiemu oraz p. architektowi prof. Lalewiczowi.

Obok życzliwości p. Prezydenta Rzeczypospolitej, niejednokrotnie doznanej, obok pomocy Sejmu i Rządu, najważniejszą rzeczą jest rosnące zaufanie społeczeństwa, które już nieraz znajdowało swój wyraz w darowiznach, zapisach i fundacjach na rzecz Akademji. Nowym wielkim, a bardzo wymownym w swej pięknej prostocie objawem tego jest nowa wspianała darowizna, która znakomicie zwiększy nasz majątek. Zgodnie z życzeniem ofiarodawcy, aby teraz i tutaj o tem nie mówić, poprzestanę na tej wzmiance. Nie mogę jednak się wstrzymać, aby Mu nie wyrazić w tej chwili naszej głębokiej wdzięczności. Dar materialny jest także ogromnym darem moralnym, daje nie tylko siłę finansową, ale budząc dobre uczucia i wzmagając w nas poczucie obowiązku i odpowiedzialności, daje siłę moralną. Zacieśnia się węzeł między społeczeństwem a Akademią. A dawniejsze

fundacje śp. Tyszkowskiego i Fedorowicza, które obecnie rozpoczynają swą działalność, są wyrazem tych obustronnych nastrojów, zaufania ze strony społeczeństwa, i jego spełniania z naszej.

Nie brakło oczywiście rzeczy niepomysłnych, na szczęście nie przekraczały jednak miary. Najcięższym przejściem była dla nas konieczność pożegnania sekretarza generalnego, prof. Wróblewskiego, który został mianowany prezesem Najwyższej Izby Kontroli Państwa. Akademia musiała w tej sprawie ustąpić i odstąpić państwu swego sekretarza generalnego na wyraźne życzenie pana Prezydenta Rzeczypospolitej; zrobiła to z żalem, i z dumą, a wyrażając p. Wróblewskiemu swą wdzięczność za Jego znakomite usługi, co niech mi wolno będzie i tutaj powtórzyć, mogła potem już nieraz stwierdzić z nową wdzięcznością, że dobrze jest mieć w Warszawie takiego wysokiego a życzliwego opiekuna i pośrednika. Jest nowy sekretarz generalny. Nie zawołam: *Vive le roi*, bo wszakże jego poprzednik znajduje się między nami, więc analogja znanego okrzyku nie byłaby — także i z tego powodu — zupełną. Zresztą obecny p. sekretarz generalny świadczy sam za siebie, a za chwilę przemówi od siebie. Dlatego kończę, a kończę prośbą zwróconą do Pana Ministra Oświaty, aby zechciał przyjąć wyrazy naszej wdzięczności za zaszczytowanie dorocznego posiedzenia Akademii swoją obecnością oraz wyrazić nasze pełne szacunku podziękowanie panu Prezydentowi Rzeczypospolitej, naszemu Protektorowi za to, że zechciał wydelegować Pana Ministra w swoim imieniu i zastępstwie.

II.

Sprawozdanie Sekretarza Generalnego

Polskiej Akademji Umiejętności

za czas od czerwca 1926 do czerwca 1927 r.

Sprawozdanie sekretarza generalnego zwykło zaczynać się od uczczenia wspomnieniem tych członków Akademji, którzy przez zgon opuścili szeregi jej członków. W przeciwieństwie do roku przeszłego w tym roku rzadko chorągiew żałobna zwieszała się z gmachu Akademji. Niemniej były straty, i to bolesne.

Ogromną stratę poniosła polska nauka przez śmierć śp. Andrzeja Gawrońskiego, profesora gramatyki porównawczej i filologii klasycznej na Uniwersytecie lwowskim, rok temu wybranego czynnym członkiem Wydziału I. Przedewszystkiem był on „indjanistą“; nie tylko zaś doskonale znał sam język tak w jego postaci klasycznej, jak i w późniejszych, ale głęboko wnikał także w różnorodne objawy tej kultury. Na podstawie ścisłej metody filologiczno-lingwistycznej ustalał wzajemne zależności i daty powstania utworów literackich, zwłaszcza dramatycznych z pierwszych wieków po Chr., klasycznej epoki literatury indyjskiej, i odtwarzał zaginione indyjskie

wzory ludowych powieści tureckich. Zajmował się też literaturą buddyjską, pisał o „trudnościach i właściwościach badań nad dziejami starożytnych Indyj“. Główne jego prace z tego zakresu („Studies about the Sanskrit Buddhist Literature“ i „Notes sur les sources de quelques drames indiens“) ukazały się w „Pracach Komisji orientalistycznej“, której znawca ten nie tylko sanskrytu, ale i innych języków bliższego Wschodu, zwłaszcza ormiańskiego i węgierskiego, był jednym z głównych pracowników. Był on też założycielem Polskiego Towarzystwa Orientalistycznego i jego organu „Rocznika orientalistycznego“. Przez tłumaczenie nowo odkrytych poezji sanskryckich, jak i przez (beziemienne) przekłady naukowych dzieł o Indjach przyczyniał się do popularyzowania swej wiedzy. Jego podręcznik sanskrytu znajduje się pod prasą. Nieco później wystąpił śp. Gawroński na polu językoznawstwa ogólnego, najpierw w artykułach pomieszczonych w „Języku Polskim“. Mimo przystępnego sposobu przedstawienia, obliczonego na szersze, ale oczywiście tylko wykształcone koła, są to w swej istocie zupełnie oryginalnie stawiane zagadnienia naukowe. Po jego śmierci już ukazała się w „Biuletynie Polskiego Towarzystwa językoznawczego“ jego ostatnia na tem polu praca: „La langue, sa nature et son origine“. Wszystko to nie odbija niestety ani cząstki wiedzy i pracy uczonego, zmarłego przedwcześnie, w 42-im roku życia, uczonego, nieustępującego zdolnością do głębokiego ujmowania rzeczy najwybitniejszym, a zupełnie fenomenalnego zdolnością praktycznego i naukowego opanowywania najrozmaitszych języków.

Przed kilku dniami ubył Wydziałowi I jego czło-

nek korespondent śp. ks. Władysław Szczepański. Urodzony w Białej roku 1877, doktor filozofji i teologii Uniwersytetu Jagiellońskiego, były profesor palestynologii w Papieskim Instytucie biblijnym w Rzymie, ostatnio profesor Uniwersytetu w Warszawie, członek korespondent Polskiej Akademji Umiejętności od r. 1918, zmarł w Innsbrucku dnia 31 maja 1927 r. Napisał szereg rozpraw z prawa kanonicznego, główną jednak specjalnością jego była archeologia bliższego Wschodu, palestynologia i studja z zakresu Pisma Świętego. Z pomiędzy licznych prac jego w tej dziedzinie najważniejsze są „La Palestina preistorica“ (Rzym 1912), „Geographia historica Palaestinae antiquae“ (Rzym 1912), „Cztery Ewangelje“ (Wstęp, nowy przekład i komentarz, Kraków 1916 i 1917).

Obok tych dwóch członków krajowych zmarli w ciągu ubiegłego roku dwaj członkowie zagraniczni. Mianowicie z Wydziału II ubył śp. Iwan Linniczenko, członek korespondent od r. 1900, historyk, profesor Uniwersytetu w Odesie. Należał on do tych licznych uczniów Włodzimierza Antonowicza, którzy zajęli się historją Rusi. Z prac jego znane były polskim historykom zwłaszcza rozprawy o stosunkach Rusi z Polską do końca XII wieku, o ustroju społecznym Rusi Czerwonej w XIV—XV stuleciu i o dokumentach kniazia halickiego Lwa.

Z członków zagranicznych Wydziału III zmarł najstarszy datą wyboru, bo należący do niego od roku 1885, Franciszek Mertens, emerytowany profesor matematyki Uniwersytetu wiedeńskiego. Wybitny matematyk, ogłosił długi szereg prac z zakresu teorii liczb, algebry, rachunku różniczkowego i całkowego, teorii funk-

cyj analitycznych, geometrii analitycznej i elementarnej. Polakiem był, w Polsce — w Środzie — urodził się, w r. 1865 powołany na Uniwersytet krakowski, pełnił w nim obowiązki profesora do roku 1884; później jako profesor przeniósł się na Politechnikę w Grazu, wreszcie na Uniwersytet w Wiedniu.

Cześć ich pamięci.

*

W sprawozdaniach z czynności Polskiej Akademji za lata ubiegłe można było czytać niemal na każdej stronie — jak to stwierdził z żalem ówczesny sekretarz generalny prof. Wróblewski w r. 1924 — iż „przerwano druk wskutek braku funduszków“ tak, iż z tego powodu „nie wydano ani jednego zeszytu“. Już w dwa lata później mógł powiedzieć sekretarz generalny, że „prace Akademji idą tokiem prawidłowym“. Rok ubiegły przyniósł dalszy postęp; pod jego koniec trzeba jeszcze było z powodu wyczerpania dotacyj wstrzymać niejedno wydawnictwo, lecz ogólny plon pracy wzrósł znacznie.

Drukowane sprawozdanie, znajdujące się w rękach Dostojnych naszych Gości, dokładniej objaśnia o dokończonych lub w toku będących dziełach i rozprawach. Nie będę tu ich wyliczał. Wskażę tylko na fakt, iż ukazać się mogły nawet znacznych rozmiarów prace, niektóre z nich zewnętrzną szatą przypominające przedwojenne wydawnictwa. Tu należy potężny tom Aktów do dziejów króla Aleksandra, wydany przez czł. Fryderyka Papée, okazałych rozmiarów tom II Pism śp. Marjana Smoluchowskiego, nowe wydanie tomu II Anatomji śp. Adama Bochenka, czł. Henryka

Hoyera Anatomja porównawcza zwierząt domowych. Na ukończeniu jest III tom Historjografji greckiej czł. Stanisława Witkowskiego. Niezadługo pojawi się bogato ilustrowane, zbyt kowne wprost dzieło śp. Bienkowskiego p. t. Les celtes dans l'art gréco-romain. Posuwać się wkrótce zacznie druk Bibljografji Polskiej Estreichera. Jako osobna książka wyszła praca Dr. L. Chmaja o Samuelu Przypkowskim. Skończona już jest obszerna monografja Dr. B. Hełczyńskiego z zakresu prawa asekuracyjnego. Wydział III ogłasza coraz to nowe tomy swoich Bulletin'ów a obecnie rozpoczął od szeregu lat wstrzymane wydawnictwo swoich Rozpraw. Nie wymieniam szeregu drobniejszych rozpraw, których ilość jest wcale znaczna z pracami pp. Arnolda, Kubijowicza, Zaborskiego, Ciszewskiego, Windakiewiczowej, Oesterreichera, Reinholda, Taszyckiego i t. d.

Możność wzmożenia pracy naukowej zależy przede wszystkim od ilości tych, którzy chcą naukowo pracować, od zasobu ich wiedzy i zdolności. Na szczęście można stwierdzić coraz silniejszy przyrost młodszych pracowników; a i starsi nauce oddają się z energją, płynącą z zwiększonego może jeszcze poczucia obowiązków wobec państwa i społeczeństwa. Zatwierdzenie przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej nowego statutu Polskiej Akademji Umiejętności umożliwi przez powiększenie liczby członków do 300 wciągnięcie do jej grona tych, którzy z braku miejsc długo nieraz nie mogli znaleźć tego uznania dla swej pracy; inne przepisy nowego statutu pozwolą lepiej dostosować organizację do tych potrzeb, które się po odbudowaniu Rzeczypospolitej objawiły.

Ale do wzmożenia naukowej pracy trzeba jeszcze czegoś więcej — trzeba, niestety, także pieniędzy. Pod tym względem stosunki Akademji coraz się pomyślniej przedstawiają mimo znacznych trudności, gdy obecnie Akademia, silnie wprowadzie oparta o własność ról, lasów i stawów, które do niej należą, musi porać się z trudnościami dawniej jej obcemi, a to gospodarczej natury, kłopotać cenami za drzewo płaconemi, czy zarazą, od której sną ryby w jej stawach, lub ilością mleka, którą dają jej obory. Uczeni nie cieszą się opinią praktycznych gospodarzy. Nie przynosi im ta opinia żadnej ujmę; to nie ich zadanie. Wbrew temu jednak mniemaniu Akademia może powołać się na wyniki swej gospodarki jako na dowód, iż potrafi sobie z tą gospodarką dać rady, że nawet majątku przysparza, jak np. przez kupno tartaku w Zawoi. Szczerą wdzięczność żywi dla tych wszystkich, którzy jej przy gospodarskich kłopotach spieszą z życzliwą radą, pomocą, zwłaszcza dla profesorów krakowskiego Wydziału rolniczego. Budżet Akademji, na wydatki jej administracyjne i naukowo-wydawnicze przeznaczony, wzrósł też znacznie dzięki większym dochodom — z 216.000 zł w poprzednim roku na 360.000 zł za rok bieżący, w co wchodzi tylko 50.000 subwencji rządowej; reszta — to dochód z majątków, choć jeszcze nie są one doprowadzone — o ile chodzi o role — do tego stanu, w jakim chcielibyśmy je widzieć, choć musimy ponosić różne ciężary podatkowe, a zwłaszcza spłacać bardzo znaczne sumy na poczet daniny lasowej, której znizenia odmówiło nam Ministerstwo Robót Publicznych.

Jakkolwiek Akademia jeszcze nie ma dość fundu-

szów, by uczynić zadość obecnie występującym naukowo-wydawniczym potrzebom — trzeba by na to, jak obliczam, przynajmniej 500.000—600.000 zł — to jednak możemy już patrzeć z satysfakcją na wyniki ubiegłego roku i z otuchą na przyszłość.

Byłoby z mej strony, jako obecnego sekretarza generalnego, naprawdę niewdzięcznością, gdybym nie podkreślił, iż w tem, że moje sprawozdanie tak odbiega tonem od poprzednich, ma ogromną zasługę ten, który przedemną składał sprawozdania na tych Walnych Zgromadzeniach, przeniknięte często wprost uczuciem bólu, że tylu potrzeb zaspokoić Akademyja nie mogła. Poprzedni sekretarz generalny, prof. Stanisław Wróblewski, dziś prezes Najwyższej Izby Kontroli Państwa, nieraz troskał się, z czego pokryć bieżące wydatki. Dzięki tej pracy, jaką poświęcał Akademyji, a którą najlepiej potrafi ocenić ten, co musi ją spełniać obecnie, dzięki ostrożności w gospodarce, niestrudzonej zapobiegliwości, jego następca nie zastał już pustej kasy, mógł przedstawić Walnemu Zgromadzeniu preliminarz budżetu już na znacznie wyższą kwotę, mógł też w preliminarzu zaproponować choć skromne odnowienie gmachu Akademyji, tak że po latach gościny w Uniwersytecie, za którą serdeczne składamy Mu dzięki, to Walne Zgromadzenie w naszej własnej zebrało się sali.

Jeśli chodzi o stosunki z zagranicą, pełne zrozumienie potrzeb znajduje Akademyja u Senatu i Sejmu, w Ministerstwie W. R. i O. P. i w Ministerstwie S. Z. Podniesiono znacznie dotację na rok 1927 na reprezentowanie Polski przez Akademyję w międzynarodowych związkach: Union Académique i Conseil de Re-

cherches oraz w tych licznych unjach specjalnych, które istnieją przy Conseil de Recherches. Akademia przystąpiła w imieniu Państwa Polskiego już do siedmiu takich unij (biologiczna, chemji czystej i stosowanej, fizyczna, astronomiczna, geodezyjno-geofizyczna, geograficzna, matematyczna) i wysyła stale delegatów na zebrania tych ciał naukowych. Również znacznie wzrosła w obecnym budżecie państwowym dotacja rządowa na Stację Rzymską Akademji. Przedewszystkiem jednak uwzględniły Sejm i Senat oraz oba wyżej wymienione Ministerstwa potrzebę przeprowadzenia reorganizacji Stacji Paryskiej. Akademia jest w tem szczęśliwem położeniu, iż ma własny dom w Paryżu przy Quai d'Orléans. Rozpoczęto obecnie jego przebudowę. W jesieni będzie można otworzyć dwie czytelnie na parterze: odnowioną dla szerszej publiczności i nową, przeznaczoną specjalnie dla grupy polskiej parlamentarzystów francuskich. W nowej szacie ukażą się pokoje na drugim piętrze, zużytkowane na biura i na pracownie dla uczonych. Ochrona lokatorów nie pozwala na objęcie pierwszego piętra, gdzie ma być urządzona duża sala odczytowa. Przerobiony zostanie magazyn na książki, odnowioną fasada tego ładnego budynku. A jeszcze większe zmiany zajdą w charakterze Biblioteki; ściśle metodycznie zestawiono katalog biblioteki jako stacji, mogącej wszechstronnie informować o dobie współczesnej; wre praca nad katalogowaniem dzieł, rycin, których kilka dziesiątków tysięcy liczy Biblioteka, map. W Muzeum im. Adama Mickiewicza Dr. Lewak przygotował obszerny szczegółowy katalog manuskryptów Wieszcza Adama, jak również rozległej jego korespondencji i śp.

Władysława Mickiewicza; druk tego katalogu niedługo się zacznie. Całą tą pracą kieruje energicznie nowy delegat P. A. U. — p. Franciszek Pułaski, który też przygotował plan tej reorganizacji. Nad przebudową czuwa architekt warszawski p. prof. Lalewicz.

Sprawozdanie sekretarza generalnego musi poświęcić choć słów kilka specjalnym funduszom, które Akademia posiada. Zdewaluowały się dawne, które wynosiły koło 10,000.000 koron. Ale przybyły nowe. Fundacji z zapisu śp. Władysława Józefa Fedorowicza nie można jeszcze wprowadzić w życie, gdyż spłacić trzeba w pierw legaty i długi, na majątku tym ciężące. Zato Walne Zgromadzenie uchwaliło już statut funduszu im. śp. Pawła Tyszkowskiego, tak że wchodzi on w życie. Proces karny, który niedawno ukończył się przed trybunałem w Przemyślu w sprawie sfałszowanego testamentu śp. Tyszkowskiego, nie pozostawił wątpliwości co do praw Akademii jako jedynej sukcesorki szlachetnego ofiarodawcy. Zapobiegliwej gospodarce p. Ludwika Przysieckiego, administratora tego majątku, czuwającego, by jeden grosz się nie zmarnował, zawdzięcza Akademia, iż majątek ten — duży, ale straszliwie przez wojnę zniszczony — spłacił daninę lasową, w znacznej mierze odbudował się, tak że już niedługo wszystkie ślady zniszczeń znikną, a nawet przybędzie budynków; sporządza się plany lasowe, konieczne dla racjonalnej gospodarki, a można będzie też spłacić legaty, dochodzące do kwoty 250.000 zł. Wobec tego już na ten rok przeznaczyło Walne Zgromadzenie z tego funduszu 40.000 zł w myśl poleceń ofiarodawcy na nagrody za prace nad rakiem i chorobami wenerycznymi, na druk dzieł

z tego i pokrewnych zakresów oraz na subwencje dla uczonych, którzy badaniom w tym kierunku się oddadzą; podania o takie subwencje mają być wnoszone do 20 czerwca 1927 r. Stanie się zadość życzeniu Zmarłego, by dochody z jego spuścizny mogły pomnożyć polski dorobek naukowy i przynieść ulgę cierpiącej ludzkości.

*

Tak się w najogólniejszych zarysach przedstawia bilans ubiegłego roku. Nie brakło trudności i trosk, niewszystkie zamierzenia mogły być podjęte. Ale czy kiedy ludzie nauki mogą powiedzieć, choćby im nie brakło środków materialnych, iż dokonali wszystkiego, czego można było dokonać? Czy nie w tym właśnie leży siła nauki, iż nie zna ona dla siebie granic, któreby jako ostateczne można oznaczyć? Jednak zdaje się można mieć nadzieję, że po ciężkich latach, które Akademia przeżyła, rok ubiegły znaczy przełom — ku latom, bogatszym w wysiłki, a więc i w wyniki naukowej pracy naszej Instytucji.

Na tem zamykamy niniejsze sprawozdanie, a prelegent na ten rok zaproszony, prof. Tadeusz Zieliński, członek czynny Wydziału filologicznego, odczyta rzecz swoją p. t. *„Rozwój moralności w świecie starożytnym od Homera do czasów Chrystusa“*.

III.

Rozwój moralności w świecie starożytnym od Homera do czasów Chrystusa

przez

Tadeusza Zielińskiego

Odczyt wygłoszony na publicznem posiedzeniu Polskiej Akademji
Umiejętności dnia 11 czerwca 1927.

I

Problem moralności, czyli problem cnoty, może być ujęty z dwóch stanowisk. Pierwsze ujęcie dotyczy treści, że tak powiem, moralności; z jego rozwoju w starożytności, bardzo poważnego, łatwo zdajemy sobie sprawę, porównywując znaczenie, w którym Homer używa słowa *areté* — *tężyzna, dzielność* — z tem, jakie ma od czasów Platona aż do naszych dni, jako *cnota*. Drugie ujęcie dotyczy środków, przez które człowiek staje się lub jest cnotliwym.

W stosunku do tego ujęcia antyk też przeżył długi i stanowczy rozwój od Homera aż do szkół sokratycznych; pomimo to jednak należy wyznaczyć, że starożytność zostawiła niewypowiedzianem jedno ostateczne słowo w tym kierunku i że wypowiedziało je dopiero chrześcijaństwo.

O tem właśnie będzie mowa w niniejszym moim odczycie.

II

Będę więc mówił o środkach, przez które człowiek staje się lub jest cnotliwym. Nie bez przyczyny dałem swemu określeniu tę nieco niezgrabną formę: gdybyśmy bowiem mogli zapytać moralistę epoki przedsokratesowej, w jaki sposób człowiek staje się cnotliwym, odpowiedziałby nam z pogardliwym uśmiechem: człowiek nie staje się cnotliwym, on nim jest — albo też nie jest. Szlachetność jest szlachectwem; kto się nie urodził szlachetnym, nigdy takim nie zostanie, tak samo jak lis nigdy nie zostanie lwem.

W tym poglądzie zawiera się pierwsza moralność antyku; według niej cnota, *areté*, jest skutkiem dziedziczenia: „ani rudy lis, ani lew ryczący nigdy nie zmieniły swej przyrodzonej właściwości“ mówi Pindar. Człowiek jest cnotliwy wskutek tego, że urodził się z cnotliwego ojca... Czy zawsze tak bywa? Niestety doświadczenie temu zaprzecza. „Snadź Tydeusz urodził syna wcale doń niepodobnego“ mówi Agamemnon do Diomeda, zarzucając mu rzekome tchórzostwo; odwrotnie, o Peryfecie, który, będąc synem podłego Kopreusza, walczył i padł jak bohater — o nim śpiewak mówi, że był „we wszystkich cnotach synem lepszym od ojca o wiele gorszego“. Tak, to się zdarza czasami; ale to są wyjątki, które nie obalają prawidła.

III

Nie, zarodki obalenia tej teorii moralności arystokratycznej były inne. Zły zwyczaj czytania Homera w przekładach nowoczesnych — mniej zły coprawda niż

zwyczaj nieczytania go wcale — miał ten skutek, że historycy moralności nie zwrócili uwagi na rolę także i wiedzy w moralności owych czasów. Znajdujemy ją w pewnych zwrotach istotnie nienadających się do tłumaczenia dosłownego. Tak np. kobieta szlachetna nazywa się u Homera kobietą „znającą rzeczy szlachetne“ (*kedn' eidyia*); myśl „łagodny jak ojciec“ jest u niego oddana przez „jak ojciec znający rzeczy łagodne“; Penelopa w swej rozmowie z niepoznanym mężem przeciwstawia człowiekowi „surowemu i znającemu rzeczy surowe“ człowieka „uczciwego i znającego rzeczy uczciwe“. Można stąd wnioskować, że według tej teorii źródłem cnoty jest wiedza — i dalej, ponieważ wiedzę osiąga się przez nauczanie, że nauczanie jest też środkiem dla osiągnięcia cnoty. Ten ostatni wniosek byłby jednak mylny. Nie, moralność arystokratyczna na razie nie dała się jeszcze obalić. Bo tak: źródłem cnoty jest wiedza, ale wiedza też jest skutkiem dobrego urodzenia. „Mądry jest ten“, znowu mówi Pindar, „który wiele wie z przyrodzenia: ci zaś, co się uczyli — niby krzykliwe wrony daremnie swem krakaniem wysilają się przeciw boskiemu ptakowi Zeusa“.

Rzecz bowiem przedstawia się tak. Oczywiście słowik też musi się uczyć swego śpiewu; różnica jednak zawiera się w tem, że to mu się udaje, podczas gdy wrona nigdy się słowiczego śpiewu nie nauczy. W taki więc sposób człowiek „przez uczenie się zostaje tem, czem jest“ — według drugiego, bardzo słynnego słowa tego samego Pindara, *genoi' hoios essi mathôn* (należy zresztą wyznać, mówiąc nawiasem, że swoją wziętość to słowo zawdzięcza przeważnie Fryd. Nitzschemu).

A więc tak: przez uczenie się człowiek zostaje

tem, czem już jest przez urodzenie. Przez uczenie się — czego? Oczywiście — samego siebie, t. j. tych zarodków cnoty, które zostały przekazane człowiekowi przez dziedziczność. Zapomocą tej interpretacji, której poprawność nie ulega wątpliwości, tworzymy związek między tem słowem Pindara a słowem jeszcze słynniejszym tego boga, którego prorokiem on był: „Poznaj samego siebie“, *gnôthi seauton*. Zczasem to ostatnie słowo miało zostać punktem wyjścia dla drugiej moralności antyku; na razie wskazywało tylko rolę pomocniczą nauki w stosunku do duszy, już przez urodzenie obdarzonej zarodkami cnoty.

IV

Epoka jednak, o której mowa — epoka przedsokratyczna — nie byłaby epoką rozwoju religji, gdyby uzależniła enotę wyłącznie od urodzenia z dodatkiem nauczania jako siły pomocniczej: pewien udział należał przypisać i bogom. Już za ostatnich czasów homeryckich oni mają wpływ na moralne usposobienie człowieka, nie tylko przez to, że nagradzają dobrych i karzą złych, lecz także i przez to, że ostrzegają tego, co już gotów jest ulec pokusom zbrodni. W tym celu posyłają mu Hermesa, swego zwiastuna, *angelos*, który w tej swojej roli występuje zupełnie jako anioł — też *angelos* — chrześcijański.

To wyobrażenie — naiwne i właśnie dlatego powszechne i wieczne — ingerencji bogów na zachowanie się moralne człowieka zostało znacznie pogłębione w epoce pohomeryckiej. Nietylko w czynach moralnych lub niemoralnych — nie, już w tym stanie duszy, który jest źródłem tych lub tamtych czynów, objawia się wpływ tajemniczy bóstwa; już to samo, że jesteśmy zdolni upra-

wiać sprawiedliwość — już to samo zawdzięczamy bogom. Dlatego właśnie Ksenofanes w bardzo znamiennej elegji poleca swoim słuchaczom modlić się do bogów, aby nas zrobili zdolnymi do uprawiania sprawiedliwości, *ta dikaia dynasthai prêssein*. Warto się nad tem zastanowić: jeżeli wpływ bóstwa uzdolnia nas do uprawiania cnoty — czy nie wynika stąd, że nasze dobre czyny są w rzeczywistości ich dobrymi czynami, a więc, że bogowie właściwie wieńczą swoją zasługę, kiedy wieńczą naszą? Używam tu umyślnie terminów, którymi posługiwał się wielki myśliciel czasów chrześcijańskich; nie wątpię, że moi słuchacze już mają na ustach owo słowo decydujące, które nasze uwielbienie łączy jaknajściślej z jego imieniem. Lecz nie — tego słowa Ksenofanes, o ile o nim wiemy, jeszcze nie wymówił; natomiast znajdujemy je literalnie nieco później w tej wzniosłej modlitwie, z którą się zwraca do Zeusa ów teolog wśród poetów tragicznych, Eschyl: „Tyś, o Zeusie, skierował śmiertelników ku drogom świadomości; tyś dał siłę słowu: cierpienie nauką (*pathei mathos*). I oto w nocy, zamiast snu, zgryzota toczy serce grzesznika, i wbrew swej woli uczy się on być cnotliwym“ . . . Dotychczas jeszcze nie mamy owego słowa, ale poczekajmy trochę. Człowiek zgrzeszył, nie podejrzewając jeszcze, że zrobił to na własną zgubę. Oto jednak nadchodzi — nie kara zewnętrzna na tym lub na tamym świecie, lecz zgryzota jego własnego sumienia, aby go nauczyć konieczności życia cnotliwego. Eschyl nie był pierwszym w ogłoszeniu tego dogmatu — rzecz samą mamy już u Homera w tej męce duchowej zdrajcy Pandara, która poprzedza jego straszną zgubę. Ale jako pierwszy on go ogłosił wyraźnie. Jest to ta sama nauka,

którą znajdujemy w romantycznym „Fauście“ poety niemieckiego Lenaua, w tych znamienych słowach, z którymi Mefistofeles się zwraca do bohatera: „Człowiekowi dał wieczny despotą dla jego losu tajemnicze przykazanie; jedynie zbrodniarzowi, co je naruszył, zostanie ono jasno i czytelnie wyryte w jego sercu“:

Dem Menschen gab der ewige Despot
Für sein Geschick ein rätselhaft Gebot;
Nur dem Verbrecher, der es überschritten,
Wird's klar und lesbar in das Herz geschnitten.

Ten powrót jednak do cnoty przez wyrzuty sumienia — czy się dokonywa sam przez się, jako skutek przyrodzonej właściwości duszy człowieczej? Takim miało być o dwa stulecia później zdanie Epikura; Eschyl sądzi inaczej. Nie, to tajemnicze odkupienie odbywa się dzięki wpływowi bogów. Będąc potężnymi panami wszechświata, mogliby nas ukarać za nasz grzech jakimś gwałtownym ciosem z zewnątrz — wolą jednak nas poskromić wewnętrzną zgryzotą naszego serca.

I tu właśnie poeta wymawia decydujące słowo; po przytoczonych wyżej słowach ciągnie dalej: „W tem widocznie zawiera się łaska (*charis*) bogów, pomimo to, że potężnie trzymają w ręku święty ster świata“. Oto więc łaska bóstwa wprowadzona jako źródło moralnego postępowania człowieka.

I jeżeli teraz zwrócimy się znowu do Ksenofanesa, nie będziemy się chyba wahali uzupełnić jego myśl w tym samym kierunku. „Módlmy się do bogów“, powiedział poeta-filozof, „aby nas uczynili zdolnymi do uprawiania sprawiedliwości“. Ten akt bóstwa, jak mamy go nazywać? Nie jestem pewny, powtarzam, że poeta tu

użył eschylowskiego terminu, ale chodzi i tu i tam o jedną i tę samą siłę — o łaskę bóstwa.

V

Niech mi będzie wolno dodać jeszcze jedną uwagę, nim porzucę ten temat. Czy to ujęcie teologiczne moralności stanowi system odrębny, współzawodniczący z tem, co nazwałem wyżej pierwszą moralnością antyku? Musielibyśmy to przypuścić, gdyby między nimi była sprzeczność zasadnicza; tak jednak nie jest — owszem, analogja nauczania podsuwa nam rozwiązanie pojednawcze. Człowiek jest dobry przez urodzenie lub, co jest to samo, z przyrody; to fizyczne ujęcie moralności nie jest jeszcze zachwiane. Tak samo jednak, jak nauka czyni nas zdolnymi „stać się tem, czem jesteśmy“, tak łaska boża pomaga nam pozostać lub stać się z powrotem tem, czemeśmy byli; jest to więc w prawdziwym znaczeniu słowa „łaska współdziałająca“, *gratia cooperans*. Należy zawsze pamiętać, że ta pierwsza moralność nie została nam przekazana jako system, opracowany we wszystkich swoich częściach; systematyzujemy ją my, zestawiając urywki, rozsiane w różnych dziełach ówczesnego piśmiennictwa, a w tych warunkach mamy dość powodów być zadowolonymi, jeżeli ta praca zestawienia daje wynik zgodny w jego częściach, bez sprzeczności wewnętrznych.

Mamy więc prawo określić ogólną zasadę naszej pierwszej moralności antyku w sposób następujący: Jesteśmy cnotliwi przez urodzenie; rola jednak pomocnicza należy się z jednej strony nauce ludzkiej, z drugiej — łasce bożej.

VI

Należy dokładnie uświadomić sobie tę zasadę — to fizyczne ujęcie problemu cnoty w arystokratycznej Grecji epoki przedsokratycznej, aby zrozumieć w sposób zadowalający także i jej literaturę. Była to bowiem jednocześnie i epoka „filonomizmu“, według terminu, gdzie indziej (w mojej „Religji starożytnej Grecji“, str. 87) przezemnie wprowadzonego dla określenia owego stanu duszy ludzi wczesnego antyku, przeciwnego „ontonomizacji“ duszy sokratesowskiej i nowoczesnej. Polega zaś ów filonomizm na tem, że osobnik uświadamia sobie, iż stanowi jedną całość ze swym gatunkiem w linii wstępującej i zstępującej, uświadamia sobie brzemień odpowiedzialności, nałożone nań przez przodków, a równocześnie i to, które on sam na swych potomków nakłada. Prowadzi to do tego, że człowiek utożsamia siebie, jako istotę moralną, ze swymi antenatami, a przedewszystkiem ze swym ojcem i przypuszcza takie same usposobienie u swego syna.

Na tem tle staje się zrozumiałem np. greckie przysłowie: „któż będzie chwalił swego ojca“! Chwalić swego ojca — czemuż nie? Według naszego ontonomistycznego poglądu jest to rzeczą wcale naturalną i nawet godną uznania, jako dowód miłości synowskiej. Ale skoro człowiek utożsamia siebie samego ze swym ojcem według filonomistycznego poglądu, to wychwalanie własnego ojca jest poniekąd samochwalstwem, a więc dowodem próżności i pychy. I zabawną bywa czasami bezradność i zakłopotanie nowoczesnego człowieka, nawet bardzo uczonego, wobec poszczególnych przejawów tego starożytnego filonomizmu, który przestał być dla niego zrozumiałym;

przytoczę tylko jeden przykład. W „Filoktecie“ Sofoklesa młody Neoptolem, któremu się sprzykrzyła nakoniec własna obłuda wobec prostodusznego bohatera, woła, pełen pogardy dla samego siebie: „Wszystko jest przygnębiającem, kiedy człowiek, wyrzekłszy się własnej przyrody, postępuje w niegodziwy sposób“; bohater, nie rozumiejący powodu tego wybuchu, odpowiada mu z zadziwieniem: „przecie nie postępujesz wbrew temu, który cię zrodził (t. j. Achilłowi), pomagając poczciwemu człowiekowi“. Przyroda Neoptolema jest tu w takim stopniu utożsamiona z jego ojcem Achillem, że Filoktetes wprost stawia tego ostatniego na jej miejsce. Tłumacze nowocześni, nie mogąc tego zrozumieć, chcieli sprostować odpowiedź Filokteta, jako rzekomo zepsutą przez kopistów, podczas gdy w rzeczywistości jest ona tylko przykładem tego, co nazwałem pierwszą moralnością świata starożytnego.

VII

Sofokles zresztą był z tego punktu widzenia już człowiekiem zacofanym; kiedy pisał swego „Filokteta“ jako prawie dziewięćdziesięcioletni starzec, druga moralność już była objawiona światu starożytnemu.

Przez kogo? To już dałem do zrozumienia wyżej, wymawiając imię Sokratesa; pomimo to bez zastrzeżeń obejść się tu nie możemy. Główną bowiem zasadą tej nowej moralności było to, że cnotę nabywa się przez nauczanie, *areté didakton*; otóż warunkiem tej zasady było obalenie pierwotnej świadomości filonomicznej, nierozdzielnie skojarzonej z arystokratycznym poglądem na dziedziczność cnoty. Nie dziw więc, że spotykamy tę zasadę najpierw u sprawców tego obalenia, u sofistów.

Oni i w teorii ogłaszali nową zasadę jako dogmat swej nauki; oni też, co jeszcze więcej znaczy, w praktyce urzeczywistniali ją, występując przed obliczem całej Helady jako nauczyciele cnoty.

Co zaś się tyczy Sokratesa, to on w swej młodości żywił nawet pewną nieufność w stosunku do ich nowej teorii. „Z wielu przyczyn“ mówi on u Platona do Protagorasa (*Prot.* 320 B) „nie zdaje mi się, żeby cnota mogła być przedmiotem nauczania (*aretê didakton*); ponieważ jednak to utrzymujesz ty, człowiek taki doświadczony, ty, coś tyle rzeczy zbadał i sam odkrył tyle nowych prawd — czuję, że owo moje przekonanie jest zachwia-
ne“. — Coprawda, *aretê* sofistów jeszcze nie straciła swego pierwotnego znaczenia — znaczenia tężyzny, która jest inna dla mężczyzny, inna dla kobiety, inna dla rolnika, inna dla wojownika, inna dla człowieka wolnego, inna dla niewolnika, inna dla psa, inna dla koguta i t. d. Otóż Sokrates takiej *aretê* nie uznawał; ta cnota, o którą jemu chodziło, musiała być jedna przynajmniej dla całego rodzaju ludzkiego. To też, odziedziczywszy po sofistach ich dogmat *aretê didakton*, zastosował go do swego ujęcia cnoty, które jest jednocześnie naszym — i w tem zawierało się przełomowe znaczenie jego teorii. Wskutek tego mamy zupełną słuszność, nazywając go twórcą tej nowej moralności — moralności *intelektualistycznej*, jak możemy ją nazwać, przeciwstawiając ją moralności fizycznej poprzedniej epoki.

A więc trzeba się uczyć, aby być cnotliwym; przez uczenie się człowiek staje się tem, czem nie jest. To jest zasadniczy punkt. Rola nauczania już nie jest pomocniczą, jak w epoce poprzedzającej, ono zostało teraz

samem źródłem cnoty, obok którego urodzenie traci wszelką wartość. Demokracja ateńska V st. musiała w sposób stanowczy przyczynić się do powodzenia nowej nauki. Synowie Arystydesa i owego Tucydydesa, co był niegdyś współzawodnikiem Peryklesa, nie sprostali sławnej spuściznie swych ojców; aby przynajmniej w ich wnukach znowu zabłysła ta sława, uciekają się do nauki. Platon w swoim „Lachesie“ przedstawił nam tę tragedję — ostateczną kapitulację pierwszej moralności świata starożytnego przed drugą.

VIII

W taki to sposób owo źródło cnoty, które za czasów poprzednich było uważane za główne, jeżeli nie za jedyne — zostało wyraźnie porzucone przez szkoły, prowadzące swój rodowód od Sokratesa. Pozostaje drugie źródło pomocnicze — „łaska współdziałająca“ Ksenofanesa i Eschyla. Czy moralność sokratyczna uznała i nadal jej znaczenie w postępowaniu człowieka? Pomimo pewnych mamideł, które możemy zauważyć z tej lub z tamtej strony, odpowiedź ogólna powinna być przecząca. Nie, wynik ostateczny naszej drugiej moralności w postawionej przed chwilą kwestji zawiera się w następującym aforyzmie, sformułowanym przez Cyncerona: „Nikt jeszcze nie uważał, że zawdzięcza swe własne cnoty bogom nieśmiertelnym“. Ten aforyzm, jak to słusznie wyłuszczył A. Harnack, może być uznany za istotne hasło późniejszego pelagjanizmu w jego walce z nauką o łasce św. Augustyna; rzeczywiście właśnie Pelagjuszowi ten wielki mistrz moralności chrześcijańskiej przypisuje harde słowo

w stosunku do Stwórcy: „Tyś nas stworzył ludźmi, ale ludźmi cnotliwymi zrobiliśmy się sami“.

Nie znaczy to jednak, żeby wiara w pomoc, udzieloną człowiekowi przez bogów w jego dążeniu ku cnocie, zupełnie zaginęła za owych czasów, w których góruje moralność sokratyczna. Można, zdaje się udowodnić, że znalazła ona sobie przytułek w pewnych prądach mistycznych, które, aczkolwiek stłumione w szkołach panujących, w dalszym ciągu nurtowały w mniej nam znanych warstwach społeczeństwa greckiego; przede wszystkim w tym prądzie, który pochodził od wielkiego Pitagorasa. W taki sposób nauka o łasce Bożej, dopomagającej człowiekowi w jego dążeniu do cnoty, mogła być przekazana Filonowi w I stul. po Chr. i kielkować dalej; ale nam tu chodzi jedynie o główne wytyczne w rozwoju moralności starożytnej.

IX

A te wytyczne doprowadzają nas do pewnego rodzaju monizmu etycznego. Cnota polega na wiedzy, nauce; ten dogmat przybiera u sokratyków czasami formy bardzo dziwne dla naszych metod myślenia; tak np. kiedy nam określają męstwo jako wiedzę rzeczy bezpiecznych i niebezpiecznych. Ale pomimo to było to tylko rozwojem zarodków, które, jakśmy widzieli, istniały już u Homera; i kiedy Agamemnon u Eurypidesa (*I. A.* 1255), odpowiadając na wzruszającą prośbę swej córki Ifigenji, aby zaznaczyć, że jest przystępny dla litości, wyraża się w sposób następujący: „Jestem znawcą (*synetos*) rzeczy godnych litości i niegodnych jej“; uzna-

jemy tu z łatwością rodzaj mostu między Homerem a Platonem.

A więc dobrze: cnota zawiera się w wiedzy. Wynika stąd, że nieprawość lub grzech polega na nieuctwie. A ponieważ nikt nie jest nieukiem z własnej woli, wnioskujemy dalej, że nikt nie grzeszy z własnej woli; jest to drugi dogmat sokratyczny dobrze wszystkim znany. A ponieważ źródłem wiedzy jest nauczanie, wynika dalej, jakieśmy już widzieli, że jest ono także źródłem cnoty, że *areté didakton*.

Źródłem jedynem? Widocznie; innego wskazać na razie nie możemy. A jednak doświadczenie nas uczy, że jest sporo ludzi, pozbawionych wszelkiej wiedzy, a pomimo to dających dowody nadzwyczajnego męstwa, dobroci, poświęcenia się. Czy można tym ludziom odmówić przymiotu ludzi cnotliwych?... Czy można? Oczywiście można; wnet zaznajomimy się z narodem, który tak właśnie postąpił. Lecz, nie przekraczając granic Grecji: może kto, wskutek wziętości przykładów homeryckich, wskaże mi Eumeusza, wiernego pasterza trzody Odysa, który pomimo skromnych warunków swego życia był oczywiście więcej wart, niż wszyscy ci młodzi i wykwintni gachowie Penelopy razem wzięci? — No, ale cóż? O kilka kroków dalej znajdziecie Argusa, wiernego psa tegoż Odysa, co poznawszy swego pana po dwudziestoletniej rozłące, zdechł z radości. Czy więc będziemy mówili, że i psy są cnotliwe?

X

Oczywiście tak można rozumować: moralność sokratyczna jednak nie była pod tym względem tak

ściśla. Sam Platon uznawał, że jest coś pośredniego między wiedzą a nieuctwem; jest to „słuszne mniemanie“, *aléthés doxa*. Czyby nie mogło i ono być źródłem cnoty, chociażby niższego gatunku? Byłoby to rzeczą wcale prawdopodobną; to też widzimy, jak obok nauczania zaznacza się przekazanie cnoty przez przykład, jej rozwój przez ćwiczenie, przez nawyknienie. A ponieważ nawyknienie po grecku nazywa się *éthos*, Arystoteles te cnoty drugorzędnej wartości nazywa „cnotami etycznymi“, przeciwstawiając je „cnotom dianoetycznym“, które mają swoje źródło i swoją siedzibę w rozumie.

Taką więc była ta druga moralność antyku — moralność intelektualistyczna, jak należy ją nazywać w przeciwieństwie do moralności pierwszej, moralności fizycznej. Ale, jak już widzieliśmy, w przejściu od pierwszej moralności do drugiej niema nic nagłego, niespodzianego; mamy raczej w tej drugiej rozwój organiczny zarodku, który już znała owa pierwsza, lecz z którego nie zdawała sobie należycie sprawy.

XI

Również i w tem nie niema dziwnego, że ta moralność intelektualistyczna została wytworzona właśnie w Grecji; przyczynę oznajmia nam ze swą zwykłą jasnością umysłu Platon, zarazem dając do zrozumienia, że inny naród, inaczej od przyrody usposobiony, mógłby dojść do innego systemu moralności. Mam tu na myśli miejsce nadzwyczaj godne uwagi a pomimo to zamało jeszcze wyzyskane z jego „Rzeczypospolitej“ (IV 435 E). Filozof po słynnem ustaleniu trzech „części“ duszy, mianowicie rozumu, woli (*thymoeides*) i pożądlivości,

znajduje „w Tracji, Scytji i wogóle w krajach północnych“ przewagę woli, w „naszym kraju“, t. j. w Grecji, przewagę rozumu, a nakoniec „u Fenicjan, Egipcjan i dokoła“, jednym słowem, na południu, przewagę pożądlivości.

Otóż rozum sam przez się może stać się źródłem cnoty; na tem przecie polega, jakieśmy widzieli, nasza druga moralność. Pożądlivość sama przez się może doprowadzić, rzecz prosta, tylko do grzechu; odpowiadająca jej cnota polega na tem, według Platona, że może i powinna być zahamowana przez siłę zewnętrzną — przez wstrzemięźlivość, *sôphrosynê*. Co do trzeciej części, przeważającej u narodów północy — t. j. woli — to jej rola za owych czasów należała jeszcze do przyszłości; Platon, mówiący tylko o terażniejszości, tu opuszcza zasłonę.

XII

Co do tych narodów południowych, o których mówi Platon — owych Egipcjan, Fenicjan i dokoła — to jeden z nich nas interesuje osobliwie — właśnie jeden z tych „dokoła“; naród judejski. Tu rzeczywiście mamy, według formuły Platona, pożądlivość poskromioną przez zakon — słynny zakon Mojżesza. I proszę mi tu nie wtrącać, że naród grecki też uznawał i nawet uwielbiał zakon: *nomos* grecki zasadniczo różnił się od *berith* narodu izraelskiego. *Nomos* grecki pochodził od rozumu, będąc poniekąd rozumem skodyfikowanym — owym „prostym rozumem“ *orthos logos* według stoików, „który rozkazuje to, co powinno być czynione, a zakazuje tego, co powinno być zaniechane“; mógł też być przed-

miotem sporów w zgromadzeniach narodowych i w szkołach filozofów. Zupełnie inne stanowisko zajmowała judejska *berith*: spierano się w sanhedrynach tylko o to, jak ona ma być wykonana; — o to, czy ma być wykonana, sporów nie było, to rozumiało się samo przez się. Naród judejski już zgóry, tam pod Horebem, wziął na siebie „jarzmo zakonu“ według terminu „doktorów“.

Ale, żeby pełnić zakon, należało go naprzód zrozumieć; a żeby go zrozumieć, należało się uczyć. Rzecz była nieunikniona: sami tylko enotliwi mogli ująć kary na tym i na tamtym świecie, enotliwym zaś był tylko ten, co pełnił wszystkie przykazania surowego Pana Horebu. Synagogi kwitły i w Palestynie i w rozproszeniu; ludzie garnęli się do nich, aby nabywać wiedzę, owo jedyne źródło cnoty.

Uczcie się więc, uczcie się bez przerwy; „niechaj nie odstępuje Księga zakonu od ust twoich, ale w niej będziesz rozmyślał we dnie i w nocy, abyś strzegł i czynił wszystko, co w niej napisano“, jak mówił Jehowa do Jozuego (*Ios.* I. 8). Czy jednak mogli sprostać tym nadmiernym wymaganiom ci, co musieli pracą zdobywać sobie środki do życia? To już było ich własną sprawą: w każdym razie nie ich imiona, tych „synów ziemi“ (*amê ha-arezoth*) będą zapisane w księdze życia, lecz tylko wybranych, wyodrębnionych, *peruszim*, faryzeuszów. Nie mogło być zbawienia bez pobożności, która zawierała w sobie wszystkie cnoty; a co do pobożności, to nieukowi ona była nieprzystępna. „Jeden tylko mędrzec może być pobożnym“, powiedział wielki rabin Hillel, współczesny króla Heroda.

I właśnie wtenczas nad żłóbkiem betlehemskim za-

brzmiały cudowne słowa: „Chwała na wysokościach Bogu
a na ziemi pokój ludziom dobrej woli“.

XIII

Nazwałem przed chwilą te słowa cudownemi —
i nie było to wcale licencją poetycką. To określenie ni-
kogo nie zgorszy, kto tylko zdaje sobie sprawę z tego,
co to jest cud. Podzielał pod tym względem zdanie św.
Augustyna: cud jest czynem, czy zjawiskiem, przekra-
czającym prawa nie przyrody wogóle, lecz tylko znanej
nam przyrody. Z takim oto cudem mamy do czynie-
nia tu.

Epi gês eirênê anthrôpois eudokias. Pokój boży obie-
cany jest elicie wśród ludzi — słusznie: nie bywa moral-
ności bez elity. Tę jednak elitę tworzy nie urodzenie —
według zasady pierwszej moralności antyku, moralności
fizycznej; ani też wiedza, nauka, mądrość — według za-
sady drugiej, intelektualistycznej moralności; nie, two-
rzy ją wola, dobra wola. I *physis*, i *sophia* ustępują
swoje miejsce, jako źródła moralności, *eudokii*, zapo-
wiada się w tych słowach moralność woluntary-
styczna, trzecia moralność świata starożytnego. — Nie
w tem się zawiera cud: zawiera się on w sposobie zu-
pełnie nagłym i niespodzianym, w jaki ta nowa zasada
moralności wstępuje w życie. Tak nie było z moralno-
ścią intelektualistyczną; widzieliśmy przecie, że ona była
rozwojem organicznym zarodka, który już istniał za cza-
sów pierwszej, fizycznej moralności. Siła niegdyś pomoc-
nicza — nauczanie — staje się siłą główną, oto wszystko.
Tu zaś rzecz ma się inaczej: mamy przed sobą zasadę

zupełnie nową, wcale nieprzygotowaną przez rozwój poprzedni moralności.

To jednak nie jest jeszcze całym cudem. Psychologia nowoczesna — z tem się zgadzają wszyscy — jest to właśnie psychologia woluntarystyczna, przeciwstawiana, jako taka, psychologii intelektualistycznej starożytności helleńskiej. Otóż kulturę nowoczesną stworzyły narody północy — te same narody północy, którym Platon, ów wielki i prawdziwy prorok starożytności, w przytoczonym wyżej miejscu przypisuje przewagę woli, przeciwstawiając je w taki sposób „krajowi naszemu“, t. j. Grecji, jako dziedzinie przewagi rozumu. W tem zestawieniu dopiero objawia się całość naszego cudu.

XIV

Tu nie od rzeczy będzie podać krótkie streszczenie dalszego rozwoju nowej zasady aż do końca świata antycznego.

Ponieważ chrześcijaństwo zrodziło się zewnętrznie w łonie judaizmu z jego zasadą moralną pożądlivosti, poskromionej przez zakon, przeto wyzwolenie od tej zasady, niezgodnej z jego duszą, było jednym z pierwszych zadań jego mistrzów. Spełnił je św. Paweł przynajmniej częściowo. Jego spełnienie całkowite, któreby uwieńczyło gmach moralności chrześcijańskiej, przedsięwziął o stułecie później jego kontynuator Marcejon, usuwając wogóle zakon mojżeszowy ze świadomości chrześcijańskiej. Jak wiadomo, Kościół oparł się tej radykalnej reformie: „jarzmo zakonu“, rozbite przez apostoła, i nadal ciążyło na jego karku. Ta symbioza, coprawda unieszkodliwiona o ile można było, miała bardzo poważne skutki, z któ-

rych głównym była reformacja w. XVI. Ale wróćmy do antyku.

W środowisku grecko-rzymskim nowa zasada zetknęła się z tegoż główną zasadą moralną, z wiedzą jako źródłem cnoty, a więc i zbawienia. Tu stosunki były inne. Obalenie mądrości pociągnęłoby za sobą zagładę kultury antycznej; tego nie powinno było być. Wbrew fanatykom, w rodzaju Tertuljana i Tacjana, wiedza została przyjęta jako siła pomocnicza obok dobrej woli. Legenda chrześcijańska miała słuszość, przyjmując Zofję (*Sophia*) obok Eudocji w poczet świętych.

Ale chociaż podporządkowana tej ostatniej, rola Zofji była wielką w świecie nowożytnym — wielką i zbawienną. Właśnie dlatego, że ten świat nowożytny był dziedziną woli, potrzebował tej siły pomocniczej, która była duszą świata antycznego, aby stworzyć swoją własną kulturę — tę, którą my żyjemy. Stąd pochodzi rola wychowawcza, wielka i wieczna, starożytności klasycznej w świecie nowożytnym. Rozwinięcie tego punktu przekroczyłoby granice niniejszego odczytu; nie mogłem jednak mimochodem nie zanotować z należytym naciskiem konieczności i zbawienności tego współzycia — współzycia starożytnej Zofji z chrześcijańską Eudocją.

XV

Co się tyczy głównej siły pierwszej moralności antycznej — urodzenia — to należy powiedzieć, że jej wartość dla tej trzeciej moralności jest doprowadzona do zera: moralność chrześcijańska jest wyłącznie ontonomiczną. Nie znaczy to, że rola czynnika fizycznego została skasowana na zawsze: przeciwnie, miał on po-

wrócić z czasem jako upiór poważny i straszliwy pod imieniem dziedziczności, aby swoją sprzeczną z naszym wciąż jeszcze ontonomistycznym sumieniem powiększyć liczbę naszych tragedij duchowych. Ale ponieważ wskreszenie tej zasady należy do czasów daleko późniejszych, mówić tu o niej nie wypada; dla chrześcijanina czasów antycznych prawdziwym urodzeniem był chrzest.

Inne były losy owej drugiej siły, w której uznaliśmy siłę pomocniczą owej pierwszej moralności — łaski. Stłumiona, jak widzieliśmy, za czasów drugiej moralności i przewagi rozumu, musiała spontanicznie odzyskać utracone miejsce, skoro punkt ciężkości z rozumu został przesunięty na wolę. Wybrani to są ludzie dobrej woli; doskonale; ale ta dobra wola, jakie jej jest pochodzenie? Odpowiedź nie mogła być wątpliwa: pochodzi ona od Boga. Od pieśni aniołów do św. Pawła, od św. Pawła do św. Augustyna i dalej rozwój tej idei był przesądzony zgóry; był on taki, że myśl chrześcijańska i również uczucie chrześcijańskie zostały skierowane ku przepaści, która groziła pochłonięciem wszelkiej swobody, wszelkiej woli człowieka. Przestraszone sumienie chrześcijańskie zawołało o pomoc do drugiej moralności antycznej — moralności intelektualistycznej: powstał Pelagjusz. Kościół i tym razem stanął w pół drogi: potępił Pelagjusza w teorii, ale zarazem uratował znaczną część jego dzieła w praktyce, utrzymując t. zw. semipelagjanizm.

W każdym razie nie ulega wątpliwości, że działalność św. Augustyna była triumfem woluntaryzmu;

wskutek tego został on „pierwszym człowiekiem nowoczesnym“, jak go nazywają Siebeck, Harnack i inni.

XVI

Taką więc była i jest ta trzecia moralność antyku — moralność chrześcijańska. Czy ona jest jednocześnie ostatnią moralnością człowieczeństwa, czy też ma czasem ustąpić miejsca czwartej? Kwestja ta wychodzi poza obręb mego tematu, a katedra nie jest odpowiedniem miejscem dla proroctwa; niech mi jednak będzie wolno dać wyraz przynajmniej życzeniu, aby ta trzecia moralność, ze wszystkimi modyfikacjami, jakim ją może poddać duch naukowy naszych i przyszłych dni, w zasadzie jednak pozostała ostatnią w rozwoju moralnym ludzkości.

Nie znaczy to, żeby powstanie czwartej było zgóry niemożliwe: przeciwnie, jeżeli tu daję wyraz owemu życzeniu, to właśnie dlatego, że widzę to powstanie, i że widok nie jest zbyt pocieszający. Ta czwarta moralność bowiem, gdyby kiedykolwiek objęła ster w naszym życiu duchowem, otrzymałaby nazwę moralności bez woli. Nie mówię tu o determinizmie, teorii bardzo starej, bardzo poważnej i w dostatecznym stopniu burżuazyjnej, z którą można dać sobie radę, jak to udowodnili W. Wundt i inni. Nie; teoria, o której mowa,¹ usuwa i wolę i wszystkie inne akty naszej duszy wraz z samą duszą. Ponieważ *psyché* po grecku znaczy „dusza“, dusza zaś nie istnieje, absurdem jest mówić o „psychologii“; ponieważ każda akcja z zewnątrz wywołuje z naszej strony pewną reakcję z taką samą koniecznością, z jaką promień, padający na lustro pod

kątem 45°, zostaje przezeń odbity pod tym samym kątem 45°, powinniśmy także w tych reakcjach rzekomej duszy uznać takie same „refleksy“ i zamiast nieistniejącej psychologii mówić o „refleksologii“.

Poeta niemiecki, zasługujący na nasz szacunek, dobrze powiedział: „gdzie niema bogów, tam rej wodzą upiory“; to samo widzimy i tu. Na dłużej jednak człowiek czuje się nieswojo w ich towarzystwie; czy to rozsądnie, czy nie, ale jest w nas coś takiego, co nas powoli odstręcza od obcowania z upiorami. A wtenczas chyba powraca się do bogów.

Nowi członkowie Polskiej Akademji Umiejętności.

Po odczytaniu sekretarz generalny, prof. Stanisław Kutrzeba, ogłosił nazwiska nowych członków, wybranych na Walnem posiedzeniu administracyjnem dnia 10 czerwca 1927.

Na Wydziale filologicznym wybrani zostali:

a) członkami czynnymi krajowymi:

Wiktor J. Porzeziński, prof. języków indoeuropejskich Uniwersytetu w Warszawie.

Jan Gwałbert Pawlikowski, literat i publicysta we Lwowie.

Władysław Kotwicz, prof. nauk orientalistycznych Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie.

Juljusz Kleiner, prof. historii literatury polskiej Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie.

d) członkami korespondentami krajowymi:

Seweryn Hammer, prof. filologii klasycznej Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Tadeusz Kowalski, prof. orientalistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Eugenjusz Kucharski, doc. historii literatury polskiej Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie.

Zygmunt Łempicki, prof. filologii germańskiej Uniwersytetu w Warszawie.

Na Wydziale historyczno-filozoficznym wybrani zostali:

a) członkami czynnymi krajowymi:

Adam Krzyżanowski, prof. ekonomji polit. i polityki ekonomicznej Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Antoni Prochaska, kustosz Archiwum ziemskiego we Lwowie.

Kazimierz Twardowski, prof. filozofji Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie.

Stanisław Zakrzewski, prof. historii polskiej Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie.

b) członkami korespondentami krajowymi:

Kazimierz Chodynicki, prof. historii Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie.

Stanisław Grabski, prof. ekonomji politycznej Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie.

Ks. Konstanty Michalski, prof. filozofji chrześcijańskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Na Wydziale matematyczno-przyrodniczym wybrani zostali:

c) członkami czynnymi krajowymi:

Tadeusz Banachiewicz, prof. astronomji Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Ludwik A. Birkenmajer, prof. historii umiejętności ścisłych Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Stefan Kreutz, prof. mineralogji Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Wojciech Świętosławski, prof. chemji fizycznej Politechniki w Warszawie.

Juljan Talko-Hryniewicz, prof. antropologji Uniwersytetu Jagiellońskiego.

b) członkami korespondentami krajowymi:

Maksymiljan Huber, prof. mechaniki Politechniki we Lwowie.

Karol Klecki, prof. patologii ogólnej i eksperymentalnej Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Edward Loth, prof. anatomji prawidłowej Uniwersytetu w Warszawie.

Stanisław Maziarski, prof. histologii prawidłowej Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Feliks Rogoziński, prof. fizjologii i nauki żywienia zwierząt Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

Nadto wybrano jeszcze na członków kilku uczonych zagranicznych. Nazwiska ich podane będą do publicznej wiadomości po zatwierdzeniu tych wyborów przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej.

Wybrany w r. 1925 na członka czynnego zagranicznego Wydziału filologicznego Michał J. Rostowcew, prof. historii starożytnej Uniwersytetu w Madison (U. S. A.), uzyskał zatwierdzenie Rządu Rzeczypospolitej Polskiej.

**Nagrody przyznane na Walnem administracyjnem
posiedzeniu członków Polskiej Akademji Umiejętności
dnia 10 czerwca 1927.**

Następnie prezes, prof. Jan M. Rozwadowski, ogłosił nazwiska tegorocznych laureatów:

Nagrodę z fundacji ś. p. Erazma i Anny małżonków Jerzmanowskich przyznano Siostrze Samueli ze Zgromadzenia ss. felicjanek w Krakowie za całą jej działalność humanitarną.

Nagrodę za pracę historyczną z fund. ś. p. Probusa Barczewskiego przyznano prof. Stanisławowi Kutrzebie za dwutomowe dzieło p. t.: Historia źródeł dawnego prawa polskiego.

Nagrodę za dzieło malarskie z fund. ś. p. Probusa Barczewskiego przyznano prof. Leonowi Wyczółkowskiemu za rysunki z Sandomierza.

Nagrodę z fund. im. Feliksa Jasieńskiego i Witolda Łozińskiego, które w myśl statutów mogą być połączone, przyznano p. Władysławowi Bieleckiemu za drzeworyty kolorowe.

Na tem posiedzenie zamknięto.

SPRAWOZDANIA I WNIOSKI

w sprawie nagród z fundacji ś. p. Probusa Barczewskiego,
oraz z fundacji Feliksa Jasińskiego i Witolda Łozińskiego.

1. Nagroda za pracę historyczną z fund. Barczewskiego.

Już przed dwoma laty Komitet im. ś. p. Barczewskiego zwrócił uwagę na dzieło czł. Stanisława Kutrzeby p. t. *Historja ustroju Polski (Korona)*, wyd. 6-te, któremu tylko dlatego nie mógł przyznać nagrody, iż autor jego był członkiem tegoż Komitetu. Tymczasem w roku ubiegłym niestrudzony ten pracownik ogłosił nowe dzieło dwutomowe p. t. *Historja źródeł dawnego prawa polskiego* (Lwów—Warszawa—Kraków. Wydawnictwo Zakładu narodowego im. Ossolińskich), które Komitet w roku ubiegłym na posiedzeniu dnia 10 marca uznał jednomyślnie za jedynie godne odznaczenia nagrodą im. Probusa Barczewskiego.

Dzieło to prof. Kutrzeby, obejmujące w części I źródła prawa ziemskiego koronnego, w części zaś II źródła innych praw w Rzeczypospolitej Polskiej obowiązujących, przynosi dużą pomoc ogółowi badaczy, zwłaszcza początkującym, którzy pragną się oddać pracy umiejętnej na polu historii dawnego prawa polskiego. Poza

niezmierną pożytecznością swoją praktyczną książka ta posiada bardzo znaczną wartość naukową. Po raz pierwszy ujmuje ona źródła dawnego prawa polskiego w wyczerpującą, systematycznie opracowaną całość, nie pomijając nic ważniejszego; niektóre działy źródeł, jak prawa mazowieckiego, śląskiego, kościelnego i niemieckiego (miejskiego), są pierwszy raz w naszej literaturze tak gruntownie zbadane, omówione i scharakteryzowane. Literatura przedmiotu jest wszędzie szczegółowo zebrana i oceniona. Pewne drobne przeoczenia i usterki, nieuniknione przy tak olbrzymim a różnorodnym materiale, dadzą się w następnych wydaniach z łatwością usunąć, uzupełnić i sprostować. Układ dzieła, może nieco schematyczny, uzasadniony jest podręcznikowym charakterem książki. Poza tem zresztą dzieło prof. Kutrzeby stanowić będzie znakomity przewodnik dla badacza, dając mu doskonały pogląd na wartość źródeł oraz linje wytyczne w każdym dziale dawnego prawa polskiego. Bardzo cennem uzupełnieniem książki jest pierwszy w tym rodzaju zarys dziejów i zawartości archiwów i bibliotek w Polsce.

2. Nagroda za dzieło malarskie z fund. Barczewskiego.

Komitet delegowany przez Polską Akademię Umiejętności na odbytych dwóch posiedzeniach wziął pod uwagę propozycję Polskiego Instytutu Sztuki, by nagrodę tę przyznać prof. Axentowiczowi za całą jego działalność. Z powodu jednak, że taka uchwała nie byłaby się dała pogodzić z brzmieniem fundacji ś. p. Barczewskiego, po rozpatrzeniu wystawionych w ostatnim roku dzieł malarskich, zwłaszcza Sichulskiego,

Weissa, Mehoffera i Wyczółkowskiego, Komitet postanowił przedstawić Polskiej Akademji Umiejętności wniosek, by przyznała tę nagrodę prof. Leonowi Wyczółkowskiemu za rysunki z Sandomierza.

**3. Nagroda z fundacji im. Feliksa Jasińskiego
i Witolda Łozińskiego.**

Komitet powołany do nadania nagrody fundacji im. pp. Feliksa Jasińskiego i Witolda Łozińskiego za dzieło z zakresu grafiki, rzeźby albo muzyki, wystawione albo wykonane w Krakowie w ciągu r. 1926, postanowił zaproponować Polskiej Akademji Umiejętności, by przyznała powyższą nagrodę p. Władysławowi Bieleckiemu za drzeworyty kolorowe.

Ważniejsze akty urzędowe.

STATUT

funduszu im. ś. p. Pawła Tyszkowskiego

uchwalony przez Walne Zgromadzenie Polskiej Akademji Umiejętności
dnia 22 marca 1927 r.

Rozporządzeniem ostatniej woli, spisaniem we Lwowie 19 października 1912 r., ustanowił ś. p. Paweł Tyszkowski Akademię Umiejętności w Krakowie uniwersalnym dziedzicem całego swego majątku. Na jaki cel mają być używane dochody z tego majątku, ś. p. Paweł Tyszkowski postanowił w tym testamencie w ustępie I w następujący sposób :

„Celem tej fundacji¹⁾ jest popieranie polskiego piśmiennictwa i wynalazków w zakresie nauk przyrodniczych

¹⁾ W dodatkowym rozporządzeniu ostatniej woli z daty: Lwów 9 listopada 1912 r. ś. p. Paweł Tyszkowski zmienił postanowienie swoje w taki sposób: „Otóż niniejszem wyjaśniam, że majątek w spadku po mnie pozostały ma po wieczne czasy stanowić własność Akademji Umiejętności w Krakowie, która obowiązana będzie w wewnętrznym swym zarządzie administrować nim jako odrębną zupełnie masą majątkową według podanych przezemnie zasad i wykazywania go w rachunkach swych jako osobny fundusz pod nazwą „Funduszu imienia Pawła Tyszkowskiego“. Nie życzę sobie, aby Akademia Umiejętności w Krakowie tworzyła z tego majątku osobną fundację w znaczeniu odrębnego podmiotu prawnego, przeciwnie postanawiam, że Akademia Umiejętności w Krakowie ma pozostać po wieczne czasy właścicielką tego majątku, a obowiązkiem jej będzie stosować się przy zarządzie do wydanych przezemnie zleceń“.

i lekarskich, ze szczególnem uwzględnieniem prac, badań i wynalazków, dotyczących choroby raka i chorób wenerycznych. Ustalenie bliższych szczegółów tej fundacji poruczam Akademji Umiejętności w Krakowie, przyczem postanawiam, że coroczny czysty dochód uzyskany z majątku spadkowego, po strąceniu kosztów administracji tymże i sprawami fundacji tym testamentem utworzonej, a które to koszty nie mogą przenosić dwudziestu procentów czystego dochodu, ma być użytym na coroczne wynagradzanie polskich prac i wynalazków w zakresie powyżej określonym, zarówno takich, które pojawiają się na skutek konkursu perjodycznie rozpisywanego z utworzonej fundacji przez Akademię Umiejętności w Krakowie, jako też innych wybitnych polskich prac i wynalazków przyrodniczych i lekarskich, które Akademia Umiejętności w Krakowie uzna jako zasługujące na nagrodę. Pierwszeństwo w uzyskaniu nagrody winny mieć prace i wynalazki, które osiągną bezpośrednie zastosowanie lecznicze, tem samem zaś przyczynią się bezpośrednio do niesienia ulgi cierpiącej ludzkości. Nagrody te mają być corocznie przez Akademię Umiejętności w Krakowie ustanawiane i udzielane“.

Wobec tego Walne Zgromadzenie członków Polskiej Akademji Umiejętności w dniu 22 marca 1927 r. uchwala następujący statut tego wieczystego funduszu :

1) Zarząd Akademji, w którego ręku spoczywa administracja majątkiem funduszu, oznacza corocznie kwotę, jaka w myśl woli testatora jest do dyspozycji na cele funduszu.

2) Suma ta będzie używana: a) na nagrody za wykonane i pisane przez Polaków prace konkursowe oraz

za prace, pisane lub wykonane przez Polaków, które poza konkursem się ukazały w ciągu roku poprzedzającego nadanie nagrody a zostały uznane za godne nagrody; b) na popieranie badań przyrodniczych i lekarskich, prowadzonych przez Polaków, przyczem prace, mające łączność z poznaniem istoty choroby raka i chorób wenerycznych lub ich leczeniem, będą przedewszystkiem uwzględniane; c) na druk (głównie w wydawnictwach Wydziału matem.-przyrodn. Polskiej Akademji Umiejętności) polskich prac czyto nagrodzonych, czy też wykonanych z zasiłku funduszu, czy też innych, tyczących się tematów pokrewnych z głównymi celami funduszu. Przy pracach drukowanych ma być wzmianka, że zostały czyto nagrodzone, czyto wykonane, czyto wydrukowane z zasiłku tego funduszu.

3) Zarząd kwotami, uzyskanemi z czystego dochodu tego funduszu, sprawuje Komitet wykonawczy, złożony z Prezesa Polskiej Akademji Umiejętności, jej Sekretarza Generalnego, Dyrektora Wydziału matematyczno-przyrodniczego P. A. U. oraz trzech członków, wybieranych na lat trzy przez Wydział matem.-przyrodn., którzy to członkowie corocznie złożą sprawozdanie Wydziałowi matematyczno-przyrodniczemu.

4) Komitet wykonawczy corocznie oznaczy kwotę, przeznaczoną na nagrody oraz ilość i wysokość nagród. Reszta czystego dochodu może nie być zgóry podzielona na sumę przeznaczoną na popieranie badań i sumę przeznaczoną na druk prac, lecz podział ten może być zależny od okazujących się potrzeb.

O ile nie wszystkie nagrody będą przyznane, reszta

z kwoty na ten cel przeznaczonej wpłynie do funduszu przeznaczonego na popieranie badań i ogłaszanie prac.

5) Walne Zgromadzenie P. A. U. na wnioszek Komitetu ogłasza corocznie tematy na prace konkursowe, dotyczące się badania istoty choroby raka i chorób wenerycznych, względnie ich terapii lub dotyczące się tematów pokrewnych, i wyznacza ilość i wysokość nagród.

6) Komitet może polecić wykonanie pracy, dotyczącej się określonego tematu, odpowiadającego celom funduszu, badaczowi, który daje rękojmię naukowego jej wykonania, przeznaczając na ten cel wedle swego uznania odpowiednią kwotę.

7) Celem wspólnego obmyślenia tematów konkursowych, tak samo celem wspólnej oceny nadesłanych prac konkursowych, jako też prac pozakonkursowych, które mogłyby zasługiwać na nagrodę, Komitet zaprasza do swego grona, wedle własnego uznania, w charakterze rzeczoznawców, uczonych i badaczy bądź z grona, bądź także z poza grona członków Polskiej Akademji Umiejętności, przedewszystkiem z pośród przedstawicieli Wydziałów lekarskich polskich Uniwersytetów. Również może to uczynić, o ile uzna za wskazane, dla ocenienia podań o subwencję na badanie lub celem wyboru badacza, któremu Komitet chciałby poruczyć opracowanie pewnego tematu.

Tematy konkursowe

funduszu im. ś. p. Pawła Tyszkowskiego.

Na publicznem uroczystem posiedzeniu Polskiej Akademji Umiejętności dnia 11 czerwca 1926 zostały ogłoszone następujące tematy konkursowe:

1) *Przemiana materji tkanki rakowej lub też innej pobudzonej do nadmiernego rozrostu.*

2) *Wpływ hormonów, soków z tkanki płodowej, z tkanki nowotworowej lub witaminów wzrostowych na powstawanie i rozwój nowotworów w różnych stanach ustroju, w szczególności u zwierząt ciężarnych.*

3) *Wpływ wzajemny morfologicznych składników tkankowych na powstawanie, rozwój i cofanie się nowotworów.*

4) *Praca doświadczalna z zakresu biologji i morfologji krętka bladego.*

5) *Sprawa odporności w kile.*

6) *Wskazanie nowych dróg w leczeniu kiły.*

Za najlepsze prace z zakresu każdego tematu, odpowiadające naukowym wymaganiom i przynoszące nowe naukowe wyniki, będą udzielone nagrody z funduszu ś. p. Pawła Tyszkowskiego każda do wysokości 5.000 zł. Prace należy nadsyłać do 31 grudnia 1928 do Polskiej Akademji Umiejętności (Kraków, ul. Sławkowska 17); ogłoszenie i rozdanie nagród nastąpi na uroczystem publicznem posiedzeniu Akademji w czerwcu 1929 roku.

Komitet fund. ś. p. Pawła Tyszkowskiego na posiedzeniu dnia 25 czerwca 1927 przyznał na rok 1927 następujące subwencje na badania raka i chorób wenerycznych [patrz statut ustęp 2 punkt b)].

Prof. Stanisław Ciechanowski — 3.500 zł; Dr. Tadeusz Dyboski — 2.000 zł; prof. Karol Klecki — 3.000 zł; prof. Jan Lenartowicz i prof. Rudolf Weigel — 3.500 zł; prof. Witold Nowicki i Dr. Jakób Parnas — 2.500 zł; Dr. Aleksander Oszacki — 3.000 zł; Dr. Borys Pieczenko — 2.000 zł; Dr. Marja Solecka — 2.500 zł.

WYKAZ STOSUNKÓW AKADEMJI

z zagranicznymi instytucjami naukowymi.

DODATEK DO WYKAZU INSTYTUCYJ
którym Polska Akademia Umiejętności przesyła swoje wydawnictwa¹⁾.

AMERYKA

Ann Arbor. General Library of the University of Michigan B I/III.
Berkeley. Department of slavic languages Kl.

Columbus (Ohio). Ohio State University — „Chemical Abstracts”
B III.

Ithaca. New York State College of Agricultur B III.

Montreal (Canada). Revue trimestrielle Canadienne B III.

— Laboratoire de Botanique de l'Université B III b.

New York. Columbia University in the City of New York B I/III.

— The New York Public Library 1.

Philadelphia. University of Pennsylvania — „Biological Abstracts”
B III.

¹⁾ Patrz Rocznik 1925/6, str. 111.

Objaśnienia skróceń: W — oznacza, iż Akademia wysyła wszystkie swoje wydawnictwa z wyjątkiem podręczników; 1 — Rozprawy Wydziału filologicznego; 2 — Rozprawy Wydziału histor.-filozoficznego; 3 — Rozprawy Wydziału matem.-przyrodniczego; B I/II — Bulletin Intern. Wydz. filolog. i Wydz. hist.-filozof.; B III — Bull. Wydz. matem.-przyrodn. Serja A i B; B III a — tylko Serja A; B III b — tylko Serja B; B I/III — Bull. intern. wszystkich trzech Wydziałów; Kapr — wydawnictwa Komisji antropologii i prehistorji; Kb — Katalog liter. naukowej; Ketn — K. etnograficznej; Kf — K. fizjograficznej; Kfil — K. filologicznej; Kflz — K. filozoficznej; Kg — K. geograficznej; Kh — K. historycznej; Khs — K. historii sztuki; Kj — K. językowej; Kl — K. literackiej; Kor — K. orientalistycznej; Kp — K. prawniczej; Spr — Sprawozdania z posiedzeń; R — Rocznik.

Sprawozdania z posiedzeń i czynności przesyła się wszystkim średnim zakładom naukowym w Polsce.

Princeton. The Library of the University B III.

Washington. Library of the Surgeon General's Office. — Army
Medical Library 3, B III.

AZJA

Beirut. Bibliothèque de l'Université St. Joseph Kor.

Calcutta. Indian Association for the Cultivation of Science B III.

Damas. Académie Arabe Kor, B I/III.

Jerusalem. Rédaction de „Kirjath Sepher“ Spr.

Sendai. „Science Reports“ B III b.

Taszkent. Bibliothèque de l'Université de l'État de l'Asie Cen-
trale B I/III.

Tokyo. Chemical Society of Japan B III a.

Władiwostok. Dal'ne-Wostocznyj Gos. Universitet B I/II.

EUROPA

Berkenham. Mr. Fr. Krenkow Kor.

Berlin-Dahlem. Deutsches entomologisches Museum Kf, B III b.

Brno. Moravské Zemské Museum (Oddz. etnograf.) Kapr, Ketn, Spr,
B III.

Breslau. Jahrbücher für Kultur und Geschichte der Slaven 1, 2,
Kapr, Ketn.

Bruxelles. Société pour le progrès des études philologiques et hi-
storiques B I/II.

— Université Libre 1, Kj, Kl, Spr.

Gorki. Bibliothèque de l'Académie Agronomique de la Blanche-
Russie B III b.

Halle. Deutsche Morgenländische Gesellschaft Kor.

— Kaiserl. Deutsche Akademie der Naturforscher B III.

Hull. Hull Scientific et Field Naturalists Club B III.

Kraków. Biblioteka Jagiellońska W. ¹⁾

London. Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland Kor.

— School of Oriental Studies Kor.

¹⁾ Przesyła się wszystkie wydawnictwa w 4 egz. — z wyjątkiem podręczników.

- London.** The Patent Office Library B IIIa.
— The Science Museum South Kensington Kf, B III.
- Lublin.** Biblioteka Uniwersytetu W. ¹⁾
- Lwów.** Biblioteka Uniwersytetu W. ¹⁾
- Manchester.** The John Rylands Library Kor.
- Marburg.** Universitäts-Bibliothek B I/III.
- Odessa.** Centralnaja nauczna Biblioteka Spr.
- Paris.** Société Asiatique Kor.
— Société chimique de France B IIIa.
— Stacja Naukowa i Biblioteka Polska W.
- Poznań.** Biblioteka Uniwersytetu W. ¹⁾
- Praha.** Český Zemský Archiv Kh, Khs, Kl.
— „Lotos“ B III.
— Slovanska Knihovna W.
— Státní Geologický Ústav Československé Rep. 3, B III.
- Roma.** Deutsches Archaeologisches Institut Ketn, B I/II.
— Stacja Naukowa i Biblioteka Polska W.
- Smoleńsk.** Naucznyja Iawjestja 1, 2, Spr.
- Stawropol.** Société Entomologique B III.
- Tartu (Dorpat).** Folia Neuropathologica Estoniana B III b.
- Uppsala.** Rédaction du „Monde Orientale“ Kor.
- Warszawa.** Biblioteka Uniwersytetu W. ¹⁾
- Wilno.** Biblioteka Uniwersytetu W. ¹⁾

¹⁾ Przesyła się wszystkie wydawnictwa w 4 egz. — z wyjątkiem podręczników.

**Zamknięcie sumaryczne rachunków.
za rok 1926.**

Zestawienie sumaryczne rachunków za rok 1926.

Fundusz obrotowy (wspólny).

W tem zestawieniu nie uwzględniono tych funduszków specjalnych, które w ciągu roku 1926 nie przyniosły dochodów.

PRZYCHÓD

Prelimi- nowano		Przedmiot	Dochody			
			Szczegó- łowo		Razem	
zł	gr		zł	gr	zł	gr
		I. Dotacja.				
216000	—	Uposażenie ze Skarbu Państwa	—	—	5982	—
216000	—	Niedobór w dochodach poniżej preli- minarza wynosi zł 210.018—	—	—	5982	—

ROZCHÓD

Prelimi- nowano		Przedmiot	Wydano		Przekro- czenie		Oszczed- ność	
			Razem					
zł	gr		zł	gr	zł	gr	zł	gr
		I. Wydatki administra- cyjne.						
17400	—	1. Płace i wynagrodzenia	32809	31	15409	31	—	—
3000	—	2. Diety	7222	70	4222	70	—	—
3000	—	3. Kancelarja i ekspedycja	9319	06	6319	06	—	—
3600	—	4. Porządki domowe	2600	43	—	—	999	57
10000	—	5. Opał i światło	8733	32	—	—	1266	68
37000	—	Do przeniesienia	60684	82	25951	07	2266	25

Rocznik Akademji 1926/27.

Prelimi- nowano		Przedmiot	Wydano		Przekro- czenie		Oszczęd- ność	
			Razem		zł	gr	zł	gr
zł	gr		zł	gr	zł	gr	zł	gr
37000	—	Z przeniesienia . . .	60684	82	25951	07	2266	25
		II. Wydatki naukowe.						
4000		6. Biblioteka	2711	97	—	—	1288	03
5000	—	7. Sprawozdania i Rocznik	7080	33	2080	33	—	—
6000	— ¹	8. Muzeum archeologiczne,						
2000	— ²	Komisja antropol. i pre-						
1000	— ³	historji	6984	83	—	—	2015	17 ⁴
3000	—	9. Komisja geograficzna . .	3018	50	18	50	—	—
—	—	10. Encyklopedia Polska . .	—	—	—	—	—	— ⁵
3000	—	11. Bibliografja Estreichera	1904	—	—	—	1096	—
2000	—	12. Wydatki nieprzewidziane	2612	28	612	28	—	—
63000	—		84996	73	28662	18	6665	45

¹ Z tej kwoty należy się Komisji etnograficznej 2.000 zł, ob. ta-
blica II, 17. ² Subwencja Ministerstwa W. R. i O. P. ³ Sub-
wencja z Kasy Mianowskiego. ⁴ Właściwie oszczędność wynosi zł 15-17,
ob. dop. 1. ⁵ K 18.000— 4 $\frac{1}{2}$ ‰ listów zast. Banku krajowego.

WYDZIAŁ I i II.

Prelimi- nowano			Wydano		Przekro- czenie		Oszczęd- ność	
			zł	gr	zł	gr	zł	gr
5700	—	1. Wydział I						
3591	85 ¹		9079	17	—	—	212	68
10000	—	2. Wydział II.						
3591	85 ¹		18028	55	4436	70	—	—
7000	—	3. Komisja historii sztuki						
3000	— ¹							
1000	— ²		11330	26	330	26	—	—
2500	—	4. Komisja literacka . . .	1181	—	—	—	1319	—
4500	—	5. Komisja językowa . . .	3968	80	—	—	531	20
40883	70	Do przeniesienia . . .	43587	78	4766	96	2062	88

Prelimi- nowano			Wydano		Przekro- czenie		Oszczed- ność	
zł	gr		zł	gr	zł	gr	zł	gr
40883	70	Z przeniesienia . . .	43587	78	4766	96	2062	88
5500	—	6. Komisja filologiczna . . .	4143	30	—	—	1356	70
4000	—	7. Komisja orientalistyczna . . .	4136	50	136	50	—	—
3000	—	8. Słownik staropolski . . .	3018	—	18	—	—	—
3500	—	9. Biblioteka pisarzy polsk. . .	2202	—	—	—	1298	—
2400	—	10. Źródła do dziejów życia umysłowego . . .	476	50	—	—	1923	50
8000	—	11. Komisja historyczna . . .	8605	10	605	10	—	—
6000	—	12. Komisja prawnicza . . .	—	—	—	—	—	—
4000	— ³	—	6026	50	—	—	3973	50
1000	—	13. Komisja filozoficzna . . .	657	13	—	—	342	87
2000	—	14. Komisja Kwartalnika fi- lozoficznego . . .	3695	10	—	—	54	90
1750	— ⁴	—	—	—	—	—	—	—
2400	—	15. Komisja Słownika łaciny średniowiecz. w Polsce . . .	1850	—	—	—	550	—
3500	—	16. Komisja Atlasu history- cznego . . .	4090	—	—	—	3160	—
3750	— ⁴	—	—	—	—	—	—	—
—	— ⁵	17. Komisja etnograficzna . . .	6166	76	6166	76 ⁶	—	—
6000	—	18. Biuletyn Wydziału I i II.	5622	—	—	—	378	—
97683	70		94276	67	11693	32	15100	35

¹ Z oszczędności za r. 1925. ² Zamiast dotacji na Biblię kró-
lowej Zofji. ³ Subwencja Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwo-
wych. ⁴ Subwencja Ministerstwa W. R. i O. P. ⁵ Dotacja 2000 zł,
ob. tabl. I dop. 1. ⁶ Właściwie zł 4 166 76, ob. dop. 5.

WYDZIAŁ III.

Prelimi- nowano			Wydano		Przekro- czenie		Oszczed- ność	
zł	gr		zł	gr	zł	gr	zł	gr
63400	—	1. Publikacje Wydziału . . .						
23893	75 ¹							
9550	— ²		79347	72	—	—	17496	03
96843	75	Do przeniesienia . . .	79347	72	—	—	17496	03

7*

Prelimi- nowano			Wydano		Przekro- czenie		Oszczęd- ność	
zł	gr		zł	gr	zł	gr	zł	gr
96843	75	Z przeniesienia	79347	72	—	—	17496	03
14600	—	2 Komisja fizjograficzna . . .						
5374	10 ¹		7385	87	—	—	—	—
2000	— ²	Muzeum	8250	—	—	—	6338	23
118817	85		94983	59	—	—	23834	26

¹ Oszczędność z r. 1925. ² Subwencja Ministerstwa W. R. i O. P.

ZESTAWIENIE

Przekroczenia z końcem roku 1926		zł	gr
Niedobór w dochodach		210018	—
W wydatkach wspólnych administracyjnych		25951	07
" " naukowych		2711	11
" Wydziału I i II		11693	32
" Wydziału III		—	—
		250373	50
oraz niepokryte przekroczenia z roku 1924 i 1925		250000	—
	Razem	500373	50

ZESTAWIENIE

Oszczędności z końcem roku 1926		zł	gr
W wydatkach wspólnych administracyjnych		2266	25
" " naukowych		4399	20
" Wydziału I i II		15100	35
" Wydziału III		23834	26
	Razem	45600	06

Przedmiot	Przychód		Rozchód	
	zł	gr	zł	gr

Fundusze osobne.

1. Fundusz na wydawnictwo podręczników humanistycznych. (Fundusz obrotowy).

Pokryto awans z r. 1925 z fund. rezerwowego	7134	30	—	—
Awans 31 grudnia	14108	—	—	—
Awans 1 stycznia	—	—	7134	30
Wydano na honorarja	—	—	3000	—
„ „ druk i broszurowanie	—	—	11108	—
	21242	30	21242	30

2. Fundusz Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego na wydawnictwo podręczników przyrodniczych. (Fundusz obrotowy).

Pokryto awans z r. 1925 z fund. rezerwowego	26594	40	—	—
Awans 31 grudnia	28235	73	—	—
Awans 1 stycznia	—	—	26594	40
Wydano	—	—	28235	73
	54830	13	54830	13

3. Fundusz nagród i konkursów.

Awans 31 grudnia	2752	60	—	—
Awans 1 stycznia	—	—	752	60
Wypłacono nagrody	—	—	2000	—
	2752	60	2752	60

Przedmiot	Przychód		Rozchód	
	zł	gr	zł	gr
4. Fundusz obrotowy Biblioteki Polskiej w Paryżu.				
Pozostałość 1 stycznia	9413	63	—	—
Subwencja M. W. R. i O. P.	10000	—	—	—
" " " " " " na Muzeum im. A. Mickiewicza	2000	—	—	—
" M. S. Z. na reorganizację	20000	—	—	—
" Kasy Mianowskiego	8000	—	—	—
" M. S. Z. na reorganizację . . . fr. fr.	50000	—	—	—
Wydano	—	—	49413	—
Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	63
Wydano fr. fr.	—	—	50000	—
	49413	63	49413	63
fr. fr.	50000	—	50000	—

5. Fundusz Ekspedycji Rzymskiej.
(Fundusz obrotowy).

Pozostałość 1 stycznia	4535	25	—	—
Subwencja M. W. R. i O. P.	15300	—	—	—
Wydano	—	—	19826	28
Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	897
	19835	25	19835	25

6. Fundusz Rady Międzynarodowej badań naukowych.

Pozostałość 1 stycznia	20357	45	—	—
Subwencja M. W. R. i O. P.	47997	—	—	—
Wkładki	—	—	17912	12
Subwencje na udział w Zjazdach	—	—	29030	75
Komitety Narodowe	—	—	767	25
Wydawnictwa	—	—	20644	33
	68354	45	68354	45

Przedmiot	Przychód		Rozchód	
	zł	gr	zł	gr
7. Fundusz rezerwowy.				
Pozostałość 1 stycznia	44204	99	—	—
Dar Dra Jerzego Trammera	500	—	—	—
Dochód z odsetek i administracji w r. 1926	40679	20	—	—
„ ze sprzedaży publikacyj	22634	44	—	—
Pokrycie przekroczeń z r. 1925	—	—	4120	79
„ awansu fund. na wydawn. przyrodn.	—	—	26594	40
„ „ „ „ „ humanist.	—	—	7134	30
„ „ „ „ „ źródeł porozb.	—	—	—	34
„ „ „ „ „ Czabana	—	—	1	54
Pozostałość 31 grudnia	—	—	70167	26
	108018	63	108018	63

8. Fundusz Senatora Bolesława Maleszewskiego.

Kupony	1896	40	—	—
Przeniesiono do fund. obrotowego	—	—	1896	40
	1896	40	1896	40

9. Fundusz „Żywiec“.
(Fundusz zakładowy).

Pozostałość 1 stycznia	115334	20	—	—
Z parcelacji gruntów	165431	80	—	—
Pozostałość 31 grudnia	—	—	280766	—
	280766	—	280766	—

(Fundusz obrotowy).

Czynsze dzierżawne	104454	—	—	—
Ze sprzedaży drzewa	135784	46	—	—
Do przeniesienia	250238	46	—	—

Przedmiot	Przychód		Rozchód	
	zł	gr	zł	gr
Z przeniesienia	250238	46	—	—
Ze sprzedaży ryb	25976	72	—	—
Zwrot szkód od Gwarectwa w Brzeszczach	453	—	—	—
Awans 1 stycznia	—	—	6585	20
Wydatki administracyjno-gospodarcze	—	—	5557	80
" w sprawach gospodarstwa leśnego	—	—	20638	—
" gospodarcze — młocarnia	—	—	1500	—
" w sprawach gospodarstwa rybnego	—	—	7482	80
" " parcelacji	—	—	446	10
Ubezpieczenia	—	—	1946	23
Podatki i należności	—	—	4448	26
Danina lasowa	—	—	30331	33
Zwrot kaucji	—	—	3987	42
Koszty prawne	—	—	1585	—
Pozostałość 31 grudnia	—	—	192160	04
	276668	18	276668	18

10. Fundusz ś. p. Pawła Tyszkowskiego.

(Fundusz zakładowy).

Ze sprzedaży gruntów	32475	—	—	—
Pozostałość 31 grudnia	—	—	32475	—
	32475	—	32475	—

(Fundusz obrotowy).

Pozostałość 1 stycznia	31659	24	—	—
Dochody	67858	42	—	—
Wydatki	—	—	30976	89
Pozostałość 31 grudnia	—	—	68540	77
	99517	66	99517	66

Przedmiot	Przychód		Rozchód	
	zł	gr	zł	gr

11. Fundusz ś. p. Władysława Józefa Fedorowicza.
(Fundusz obrotowy).

Pozostałość 1 stycznia	—	—	—	—
Dochody	11894	46	—	—
Awans 31 grudnia	23431	67	—	—
Awans 1 stycznia	—	—	4416	12
Wydatki	—	—	30910	01
	35326	13	35326	13
Walory	1860	—	1860	—

Podręczniki:

Serja I.

Benni T., Łoś J., Nitsch K., Rozwadowski J., Ułaszyn H. Gramatyka języka polskiego,	12'—
Łoś J. Pisownia polska. Przepisy. Słowniczek. Wydanie VIII poprawione i rozszerzone	2'—
Morawski K. Zarys literatury rzymskiej	6'—
Witkowski St. Historjografja grecka i nauki pokrewne. Tom I	9'—
— Historjografja grecka i nauki pokrewne. Tom II	9'—
— Historjografja grecka i nauki pokrewne. Tom III	20'—
Zieliński T. Tragodumenon libri tres	10'—

Serja II.

Adametz L. Hodowla ogólna zwierząt domowych z niemieckiego rękopisu przełożył Zdz. Zabielski	12'—
Anatomja człowieka, tom IV. Część II, opracowali prof. E. Loth, prof. Fr. Krzyształowicz, prof. K. Majewski.	12'—
Bochenek A. Anatomja człowieka, tom I, oprawn. broszur.	14'— 12'—
Bochenek A. i Ciechanowski St. Anatomja człowieka, tom II	20'—
Hoyer H. Anatomja porównawcza zwierząt domowych (z licznymi rycinami)	16'—
Klecki K. Patologja ogólna (<i>w druku</i>).	
Kozak J. i Orzelski T. Ćwiczenia z zakresu chemji ogólnej (z rycinami)	7'—
Marchlewski L. Podręcznik do badań fizjologiczno-chemicznych	12'—
Maziarski St. Podręcznik do ćwiczeń histologicznych	9'—
Oszaeki A. Choroby przemiany materji i energii u człowieka. Podstawy nauki o metabolizmie. Fizjopatologja tycia i chudnięcia. Kliniczne postacie otyłości i chudości	15'—
Pisarski T. Kamienie moczowe. Ich budowa i mechanizm powstawania	6'—
Rosenblatt A. Geometrja analityczna na płaszczyźnie (z rycinami)	12'—